JUN 25 1956
JUN 29 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi", inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7657.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
WEDNESDAY, JUNE 20, 1956

LATVIJA
AMERIKĀ

49./482. n-rs — TREŠDIEN, 1956. GADA 20. JŪNIJĀ — 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gallīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu vienā slejā.

EIROPAI JĀBŪT STIPRAI UN VIENOTAI

Eiropas kustības konference Parīzē

SPECIĀLRAKSTS LA NO PARĪZES

Trešā jūnija nedēļas nogale Parīzē izvērtās par ļoti intensīvu trimdinieku darbības posmu. Ievērojamais franču politiķis Neželēns, franču Brīvās Eiropas komitejas priekšsēdis, bija rīkojis pieņemšanu Centrāl- un Austrumeiropas brīvās jaunatnes padomes otrā kongresa darbu noslēgumam par godu, kas izvērtās par zīmīgu savienotāju notikumu starp brīvā pasaulē organizēto trimdas jaunatni un vecākiem trimdinieku pārstāvjiem, kas šai pievakarē ieradās Parīzē, lai piedalītos nākamajā dienā Centrāl- un Austrumeiropas kustības komisijas paplašinātajā eksekutīva sēdē.

Plašajā pieņemšanas zālē viesus apsveica franču valstspadomnieks Blok-Maskārs un direktors Kepelens, kas ar prieku mīl atcerēties savus pirmskara apmeklējumus Rīgā. Mūsu reģiona Eiropas brīvās jaunatnes dažādo tautību delegāti varēja ne vien savā starpā draudzīgās pārrunās nogludināt vienu otru sarežģītāku formulējumu, bet arī pārrunāt savas problēmas kā ar pašu tautības vecākiem politiķiem, tā arī ar citu tautu pārstāvjiem. Un šādu izdevību tur netrūka, jo bez Eiropas kustības locekļiem klāt bija vairāki franču politiķi ar franču-baltiešu komitejas pr-sēdi, senātoru Pezē priekšgalā. Mūsu sūtnis Parīzē Dr. O. Grosvalds ar kundzi bija palīdzīgi delegātiem visās situācijās.

4. jūnijā notika Eiropas kustības komisijas eksekutīva konference, kurā Baltijas valstis pārstāv Igaunijas bij. valsts vecākais A. Rei, Lietuvas lietvedis Parīzē S. Backis un Latvijas E. K. eksekutīva pr-sēdis P. Reihards. Poliju pārstāvēja vēstnieks Racinskis, Rumāniju — bij. ārl. ministrs Gafenku, Ungāriju — de Auers, Čechoslovakiju — min. Ripka un Bernards.

Visdažādākie savrupgājieni iepretim Padomju blokam Rietumu pasaules ārpolitikā pēdējos 12 mēnešos plašākā sabiedrībā bija dibināti radījuši aizdomas, ka Eiropas kustības aktīvitātē iestājies zināms atslābums. Tāpēc arī bija saprotama komisijas goda prezidenta Bedingtona-Bērensa un priekšsēža belgu senātora de la Vallē-Pusēna vēlēšanās šo eksekutīva konferenci konsultātīvā nozīmē paplašināt ar Centrāl- un Austrumeiropas tautu redzamiem trimdas sabiedriskiem darbiniekiem un Parīzē rezidējošiem diplomātiem.

Konferenci atklāja goda prezidents Bedington-Bērenss, apsveicot dalībniekus un raksturojot konferences galveno temu.

Pēc tam sēdes vadību pārņēma priekšsēdis de la Vallē-Pusēns, dodot vārdu vispirms Anglijas un Francijās parlamentu locekļiem J. Amerijam un A. Filippam.

J. Amerija runas pamatdoma bija, ka visām pirms kara brīvajām tautām ir jāatgūst agrākā brīvība un patstāvība. Tikai pēc nacionālās brīvības un neatkarības restaurēšanas un apņemšanās neiejaukties citu valstu iekšējās darīšanās krievi var runāt līdzi Eiropas kopējās institūcijās, Eiropas Padomi ieskaitot.

Franču parlamenta loceklis A. Filippa runa bija interesanta jo sevišķi tāpēc, ka viņš bija piedalījies nesen franču parlamentāriešu apmeklējumā Maskavā un varēja pastāstīt daudz interesantu vērojumu par komūnistu partijā notiekošo „liberālizēšanos", kas var turpināties vēl tālāk, bet tikpat labi var arī piedzīvot reakciju. Tāpēc vienīgais ceļš: būt stipriem. Eiropas kustība var šai ziņā daudz līdzēt, tā var veicināt Eiropas unifikāciju un okupēto valstu atbrīvošanu un integrēšanu Eiropā.

Sekojošās debates, kurās piedalījās eksekutīva locekļi, pārtrauca pusdienas, uz kurām komisijas goda prezidents dalībniekus bija aicinājis vēsturiskā reminiscencē (arī mūsu, latviešiem) bagātajās Cercle Interallié greznajās telpās. Starp daudzajām galda runām interesants bija senātora de la Vallē-Pusēna ideoloģiskais izklāsts, kurā viņš sāka ar konstatējumu, ka Staļins, un viss, kas ar šo vārdu stāv sakarā, „eiropeiskus" ir jebkas cits.

Savas domu gaitas risinājumā viņš atzina, ka nākotne nebūs ne „marksismu", ne „tīrā „kapitālis-

ma", bet ka radīsies jauna solūcija, kas valdošo tieksmi pēc produktīvitātes, techniskā veiksmīguma savienos ar sociālo taisnību un respektu pret strādājošo personību, t. i. cilvēku. Krievi par to tagad nerūpējas, bet rietumnieki gan; tā ir mūsu principiālā atšķirība. Pēcpusdienā darba sēde turpinājās, bet, kā tas jau ir bieži gadījies tik plaša apjoma konferencēs — vienas dienas laiks izrādījās daudz par īsu, bet vairumam delegātu jau nākamajā dienā bija jābūt atpakaļ savās darba vietās.

Tāpēc debašu noslēgumā Latvijas E. K. eksekutīva pr-dis P. Reinhards proponēja izstrādājamo rezolūciju aprobežot ar iespējami īsu deklarāciju, kuras pamatdomu konferences sākumā jau labi bija izteicis parlamenta loceklis Julians Amerijs, ka priekšnoteikums ilgstoša miera nodrošināšanai Eiropā ir politiskas brīvības un patstāvības restaurēšana visās pirmskara neatkarīgajās valstīs.

Kad šis priekšnoteikums būs īstenots, tad varēs kārtot arī savstarpējās starptautiskās attiecības parastajā diplomātiskā ceļā. Laika trūkuma dēļ rezolūcijas teksta formulēšanu nodeva Parīzē dzīvojošo komisijas eksekutīva locekļu kollēģijai.

Vakarā notika pieņemšana lorda Granarda gaumīgajos salonos, kur bez konferences dalībniekiem bija aicinātas arī Parīzes sabiedrībā redzamas personas, to starpā arī Lielbritanijas vēstnieks Francijā.

Šai brīvajā domu izmaiņas atmosfairā varbūt visizteiksmīgāk izpaudās atziņa, cik ļoti Eiropas dažādo reģionu tautas, lielas un mazas, var vienot likteņa kopība un nesaulažamā griba noraidīt katru tiranniju, liekot tās vietā uz brīvības un taisnības principiem dibinātās starptautiskā attieksmes mūsu vecajā Eiropā.

R.

ABSOLVENTI UN AUDZINĀTĀJI MĀCĪBU GADA NOSLĒGUMĀ VECĀKAJĀ LATVIEŠU SESTDIENAS SKOLĀ — HAMILTONĀ

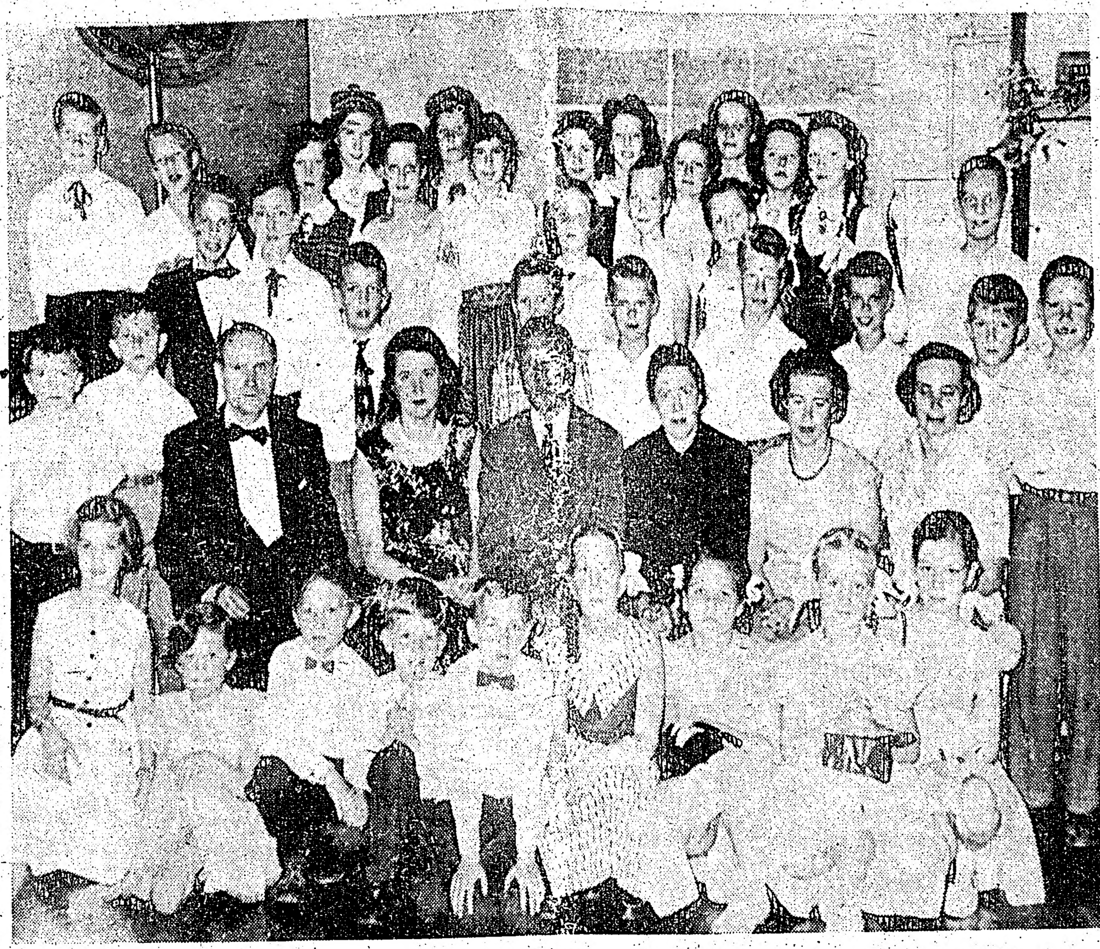

Vidējā rindā no kr.: P. Zariņš, N. Pulciņa, māc. E. Pavasars, skolas pārzine E. Gulbis, A. Miķelsone, un L. Bražus. Uzņēmumā iztrūkst skol. R. Kreišmanis. J. Līgera uzņ.

PAGĀTNES KĻŪDAS ATKĀRTOJAS

VAI CEĻĀ UZ JAUNU KAŖU?

APVIENOTO NĀCIJU POLĪTISKĀ ĪSREDZĪBA ŠODIEN IET TO PAŠU CEĻU, KĀDU 30-TOS GADOS GĀJA TAUTU SAVIENĪBA

Vēsture atkārtojas. Trīsdesmitajos gados Tautu Savienība nespēja parādīt pietiekamu vienotību, lai, izveidojot efektīgu saimniecisko blokādi, apturētu Musolini agresīvos plānus Abesinijā. Šodien Apvienotām Nācijām nav pietiekami stingra mugurkaula, lai apturētu stratēģiski svarīgu materiālu plūsmi uz komūnistu Ķīnu — valsti, ko tās pašas Apvienotās Nācijas 1951. gadā oficiāli nosauca par agresoru Korejā.

Kad 1935. un 1936. gadā Musolini redzēja, ka Tautu Savienība nespēj uzturēt sekmīgu saimniecisko blokādi, viņa agresijas plāni sāka pieņemt daudz drošāku un reālāku formu. Un tā bija zīme arī Hitleram. Kā Tautu Savienības nevarības konsekvence 1939. gadā izcēlās 2. Pasaules karš.

Arī šodien pasaules politikā nākas novērot notikumus, kas iet paralleli trīsdesmito gadu īsredzībai. Nepiedodamu pārkāpumu ir izdarījusi Anglija, esot Apvienotajās Nācijās, bet dodot atļauju Malajai eksportēt gumiju uz komūnistu Ķīnu. To redzot, Indonēzija, kas arī ir Apvienotās Nācijās, paziņoja, ka no Anglijas rīcības varot spriest, ka Apvienoto Nāciju izdotais stratēģiski svarīgo materiālu sūtīšanas aizliegums komūnistiem ir beidzies eksistēt. Arī Indonēzija tādēļ ir nolēmusi uzsākt gumijas eksportu uz komūnistu Ķīnu. Indonēzija, starp citu, ir lielākā dabiskās gumijas ražotāja pasaulē.

Trīsdesmitajos gados Italija nebūtu varējusi sākt karu bez Vidējo Austrumu naftas un Rietumu hēmisfairā iepirktiem kaŗa materiāliem. Nepastāvot efektīgam stratēģisku materiālu eksportaizliegumam, Musolini un Hitlers varēja netraucēti turpināt savas militārās mašīnērijas uzbūvi. Rezultāti ir visiem pārāk labi zināmi.

Tagad brīvā pasaule atbalsta kādu citu agresoru — komūnistu Ķīnu. Gumijas eksports ir tikai visu nelaimju sākums. Nebūs ilgi jāgaida, ka ceļu uz Pekingu atradīs arī citi stratēģiski svarīgi materiāli. Ja jau viena valsts (Anglija) var pārkāpt Apvienoto Nāciju noteikto eksportaizliegumu, kādēļ gan tad lai to pašu nedarītu arī citas valstis?

Šīsdienas notikumi ir līdzīgi tiem, kādi risinājās trīsdesmitajos gados arī kādā citā plāksnē. Kad Tautu Savienība bija pierādījusi savu nevarību, Rietumi, izeju meklēdami, uzsāka tiešo sarunu politiku — sākās brūļošanās ar ienaidnieku. Anglija un Francija izteica pārliecību, ka ar Hitleru ir iespējams sadzīvot un sadarboties. 1938. gada septembrī Minchenē Čemberlēns un Daladjē triumfējoši deklarēja, ka miers beidzot ir sasniegts.

Bet apmēram tai pašā laikā, kad Anglija un Francija tiešo sarunu politiku sāka piekopt arī diktātori — Vācija un Padomju Savienība. Pārliecinājies par Padomju Savienības „neitrālitāti," Hitlers juta, ka viņam ne tikai kā atstātas brīvas rokas Rietumeiropā, bet ka viņam, vismaz pagaidām, nav jābaidās no otras frontes atvēršanās Austrumos.

Ja pirms 2. pasaules kaŗa sākuma Hitlers cīnījās pēc Padomju Savienības neitrālitātes, tad tagad citu valstu neitrālizēšana ir viens no spēcīgākiem ieročiem Chruščeva rokās. Indijas Nēru, Dienvidslavijas Tito un Ēgiptes Nasers visi ir kļuvuši paklausīgi Padomju Savienības neitrālie, atstājot Maskavai plašu rīcības brīvību Vidējos Austrumos un Dienvidaustrumāzijā.

Tagad tikai atliek gaidīt tālāko. Vai komūnisti atļausies eksperimentēt ar mazu kariņu sākšanu? Hitleram bija taisnība domājot, ka Anglija un Francija nepacels ne pirkstu, lai pasargātu Poliju. Tiesa, Korejā komūnistiem neizdevās tā, kā viņi bija domājuši. Bet ja pamēģinātu kaut kur citur — kā piemēram, Formozā?

Acumirkli miera vārds ir kļuvis par parastu skaņu. Bet tas tiek velti valkāts. Ar vislielāko kāri komūnisti noskatās Rietumu lielvalstu nesaskaņās, Apvienoto Nāciju nevarībā, Ziemeļatlantijas organizācijas bezcerībā apturēt lēno, bet nerimtīgo komūnisma ekspansiju. Pašreiz visvairāk būtu jāuzmanās no tā, lai Padomju Savienība savu iekšpolītisko stāvokli nemēģinātu nostabilizēt uz jaunu starptautisku uzvaru konta.

ĀDENAUERS STEIDZINA VĀCIJAS APVIENOŠANU

Noslēdzot savu vizīti Sav. Valstīs, Rietumvācijas kanclers Ādenauers brīdināja amerikāņus sacīdams, ka Eiropa būs jāzaudē, ja neizdosies panākt Vācijas apvienošanu.

Čikāgā. — „Eiropa būs jāzaudē," savā atvadu runā Čikāgā sacīja Rietumvācijas kanclers Ādenauers, „ja neizdosies panākt Vācijas apvienošanu, un ja Ziemeļatlantijas organizācijā ietilpstošām valstīm neizdosies nospraust vienotu ārpolītikas līniju." Ādenauers uzsvēra, ka vienīgi politiski koordinēta Eiropa, apvienotu Vāciju ieskaitot, var stāties pretī padomju bloka politikas spiedienam.

Ādenauers nedomā, ka pašreiz būtu jābaidās no jauna karstā kaŗa sākšanās. Toties jābaidās no kā cita, — un proti, ka atbruņošanās un savstarpējās nesaskaņas varētu Rietumus tik tālu novājināt, ka tie nolīdzinātu ceļu Padomju Savienības pasaules valdīšanas idejai.

„Padomju Savienība vēl joprojām nav atmetusi cerību neierobežotas komūnistu diktātūras ieviešanai pasaulē," deklarēja Rietumvācijas kanclers, „un viņi no šīs cerības atteiksies tikai tad, kad viņi pārliecināsies, ka Rietumi nedomā pārtraukt brīvības aizstāvēšanu."

Runādams par jauna kaŗa iespēju, Ādenauers sacīja, ka tikmēr, kamēr Rietumi var rīkoties ar atomieročiem, Padomju Savienībai nav ne mazāko cerību uzvarēt modernā kaŗā. Pēc Ādenauera domām Pad. Savienība militārā un industriālā laukā var cerēt nostāties vienā līmenī ar Sav. Valstīm tikai tad, ja tai izdodas sagrābt Eiropas rūpniecību — ieteicams nebojātu. Līdz ar Eiropas rūpniecības iznīcināšanu kā tas, droši vien, notiktu atomkaŗa gadījumā, tiktu iznīcināta arī komūnistu cerība kādreiz valdīt pasaulē. Tādēļ visas pasaules tālākais liktenis atkarājas no tā, kas notiek Eiropā. Un lai Eiropā Rietumi varētu sekmīgi pastāvēt, Vācijai jātiek apvienotai.

CĪŅAS AIZ KREMĻA MŪŖIEM TURPINĀS

Cīņa par varu Kremlī pašreiz rit pilnā sparā. Pirms šī cīņa būs beigusies un pasaulei kļūs zināms tās iznākums, Padomijā daudz galvu vēl ripos...

Pēdējo trīs gadu laikā pēc Staļina nāves Kremlī turpinās nepārtraukta bij. diktātora mantinieku savstarpējā cīņa. Rietumu diplomāti vienprātīgi atzīst, ka līdz šim vislielākos panākumus guvis komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs. Taču vienvaldnieka stāvokli Padomju Savienībā arī Chruščevam līdz šim nav vēl izdevies nodrošināt.

Pirmajā gājienā varu Kremlī sagrābt savās rokās mēģināja Maļenkovs un Berija. Staļinam mirstot, Maļenkovs pārzināja visu komūnistu partijas mašīnēriju. Ar Berijas palīdzību viņam izdevās sagrābt savās rokās arī valdības grožus. Bet tā bija īslaicīga valdīšana. Deviņas dienas pēc Staļina nāves kādā slepenā partijas Centrālkomitejas sanāksmē Maļenkovs tika atbrīvots no partijas vadītāja pienākumiem un viņa vietā stājās Chruščevs. Savas īslaicīgās valdīšanas rezultātā Maļenkovs zaudēja visus augstos amatus, palikdams nenozīmīga ministra lomā, bet Berija zaudēja galvu. No diviem konkurentiem Chruščevam izdevās atbrīvoties, bet tas nebūt nenozīmēja, ka cīņa beigusies. Pašreizējā situācija Kremlī ir interesanta ar to, ka nevienam no varas kārotājiem nav pietiekamu iespēju, nedz politiska spēka, lai viens pats likvidētu pārējos konkurentus.

Chruščevs izvēlējies garāko un drošāko ceļu augšup pa stāvajām Kremļa hierarchijas kāpnēm. Labi apzinādamies savus trūkumus un varas robežas, Chruščevs konkurentus likvidē pa vienam. Turpretim Staļins savā laikā varēja atļauties plašāku vērienu un lielāku rīcības brīvību.

Pēc Berijas nogalināšanas un Maļenkova gāšanas Chruščevs pacēla savu dūri pret ārlietu ministru Molotovu, kas 1948. gada šķelšanās akcijā ar Dienvidslaviju bija Staļina uzticības vīrs. Molotovs atkāpās, viņam sekoja Kaganovičs, un tagad ziņas no Maskavas vēstī, ka saslimis Padomju Savienības Augstākās padomes prezidija prezidents Vorošilovs. No tā varētu secināt, ka Chruščevs nolēmis tikt vaļā no visiem vecajiem boļševikiem.

Viscietākais rieksts, kas pašreiz Chruščeva zobiem nav vēl pa spēkam, bez šaubām, ir padomju armija un aizsardzības ministrs maršals Žukovs. Armijas ārkārtīgo svaru padomju politikā pierāda jau tas vien, ka Bulgāņins ministru prezidenta amatā nāca tikai pēc tam, kad bija saņemta armijas vadības piekrišana. Bez tam Žukovs ir arī CK prezidija loceklis. — Viņš, tātad, ir pirmais armijas pārstāvis, kam dota uzdevība vērot politiku cīņas. Žukovu Chruščevs var gan mēģināt dabūt savā pusē, un to viņš arī dara, bet no Žukova vaļā tikt Chruščevs pagaidām nespēj.

Rietumu diplomātu skatījumā cīņā par varu stāvoklis Kremlī pašreiz ir apmēram šāds: Chruščevs ticis vistālāk, kamēr tautā populārāks ir Bulgāņins. Maļenkovs joprojām tiecas tikt uz augšu, mēģinot atgūt agrāko varu, bet Chruščevs jau iegūto cenšas palielināt. Savi plāni ir arī tirdzniecības ministram Mikojanam. Taču, no kuras puses arī raudzītos, katra politika ceļu uz absolūtu varu aizsprosto maršals Žukovs. Rietumu diplomāti Padomju Savienībā nemaz nebūtu sevišķi pārsteigti, ja kādā jaukā dienā, baidīdamies no staļiniskās diktātūras atgriešanās, Žukovs armijas atbalstīts, mēģinātu varu sagrābt savās rokās.

Tiesas sēde Ivaram Cibulim jau šonedēļ

LAI GLĀBTU IVARU NO DEPORTĀCIJAS, JĀPIESAKĀS AUDŽU VECĀKIEM

LNAK valde uzaicina pieteikties tautiešus, kas varētu uzņemt savā ģimenē ar cietuma sodu sodīto pusaudzi Ivaru Cibuli, kurš pašreiz izcieš sodu Gvelfas jaunatnes audzināšanas iestādē. Lieta pašreiz kļuvusi ļoti steidzama, jo tiesas sēde paredzama jau šai nedēļā, un audžu vecākiem līdz šim laikam jābūt jau zināmiem.

Ja nebūs neviena tautieša, kas uzņemtos aizgādību par minēto jaunekli — bāreni, viņam pēc cietuma soda izciešanas nenovēršami draud deportācija. Lieta ir ļoti steidzama, tādēļ audžu vecākus līdz nekavējoties pieteikties adv. A. Malonejam, kurš uzņēmies Ivara aizstāvēšanu. Tel. EM 4-9152.

ARĪ EIZENHAUERS STEIDZINA VĀCIJAS APVIENOŠANU

VĒSTULĒ RIETUMVĀCIJAS PREZIDENTAM HEUSAM SAVIENOTO VALSTU PREZIDENTS EIZENHAUERS DEKLARĒ, KA EIROPAS DROŠĪBA BALSTĀS UZ VĀCIJAS APVIENOŠANU

Vašingtonā. — Sakarā ar Austrumvācijas 17. jūnija sacelšanās trešo gada dienu Sav. Valstu prezidents Eizenhauers nosūtīja vēstuli Rietumvācijas prezidentam Heusam. Eizenhauers raksta, ka tikmēr, kamēr Vācija ir dalīta, Eiropa nevar sapņot par pastāvīgu drošību. Tai pašā laikā prezidents Eizenhauers aicināja Padomju Savienību pierādīt, ka tā patiesi vēlas panākt attieksmju uzlabošanu ar Rietumiem — ļaujot Vācijai apvienoties. Padomju Savienība, kā zināms, Vācijas apvienošanai nepretotos, ja vien to varētu panākt uz viņu noteikumiem, t. i., pārvērst par komūnistu valsti.

ŠEPILOVS ĒĢIPTĒ

Krievi mēģina arabus pārvilkt savā pusē

Šepilovs kritizē Rietumus un cenšas panākt ciešākas saites ar arabu bloka valstīm

Kairo. — Nedēļas nogalē Ēgiptes galvaspilsētā Kairo ieradās Padomju Savienības jaunais ārlietu ministrs Šepilovs, lai uzsāktu sarunas ar Ēgiptes ministru prezidentu Naseru. Ārkārtīga steiga raksturoja jaunā ārlietu ministra pirmo uzstāšanos ārzemēs: jau lidlaukā Šepilovs deklarēja, ka nepieciešamas ciešākas saites Padomju Savienības un arabu bloka starpā un ka pienācis pēdējais laiks izbeigt Rietumu monopoltiesības uz Vidējo Austrumu naftu. Izmeklētos vārdos Šepilovs raksturoja vienreizējo privilēģiju, kas viņam piešķirta, pārstāvot Padomju Savienību — „sociālistu valsti, kas ir pilnīgi apturējusi koloniālisma ekspansiju; valsti kuras saimnieciskā struktūrā nav vietas naftas vai kādu citu imperiālistu monopolieņēmumiem, kuri izsūc dzīves spēku no mazāk attīstītām valstīm; valsti, kas citas nācijas, lai liekas, tā mazas, ieskata par sev līdzīgām, pieliet tām ar nepieciešamo respektu un nejaucas to iekšējās darīšanās."

Rietumu diplomāti vienbalsīgi atzīst, ka Padomju Savienības ārlietu ministra apsveikuma runa Kairo lidostā bijusi daudz ko vairāk nekā parasto, formālo apsveicināšanu.

Beidzot savu apsveikuma runu Kairo lidostā, ārlietu ministrs Šepilovs uzsvēra, ka Padomju Savienība atzīst par saviem brāļiem...

Tunisijas un Marokas neatkarības atzīšana, tieši laikā, kad Šepilovs mēģina arabus pārvilkt savā pusē, viņa darbu katrā ziņā grūtāku nepadarīs.

19 angļi sadeguši

Mežā ugunsgrēkā Kipras salā, un daudzi tūkstoši angļu karavīru ievietoti slimnīcās ar apdegušiem.

ŠĶĒRSĀM PĀRI KANADAI

Hamiltonas pievārtē, grāvī pie kapsētas, pagājušā svētdienā, kāds garāmbraucējs nejauši ieraudzīja kādu baigi apdegušu vīrieša līķi. Pirmdien policijai vēl nebija izdevies to identificēt, jo nelaimīgais bija apliets ar kādu degošu šķidrumu un apdedzināts, lai slēptu visas pēdas. Policija pārbauda vienīgo drošo pieturas punktu — Bezdarba apdrošināšanas karti, izdotu Toronto, kas atrasta līķa tuvumā.

Skarboro nomalē bērni rotaļādamies uzgājuši ap 300 mārciņu smagu beigtu baltu lāci, pārsegtu ar rozā sedziņu... Par lielu pārsteigumu policijai, lācis ar smagu mašīnu aizvākts, bet tā īpašnieks nav pieteicies. No Zoologiskā dārza lācis neesot izbēdzis, tāpat arī grūti iedomāties, kas to būtu varējis audzināt privāti, jo polārie lāči Kanadā ir liels retums un tos drīkst ķert tikai ar federālās valdības atļauju.

Iestājoties karstā laika periodam, Norsjorkas apgabala iedzīvotāji drīkst laistīt dārzus divreiz nedēļā no plkst. 10-11.30 vakarā, bet Skarboro iedzīvotājiem aizliegts lietot ūdeni dārzu vajadzībām tikai starp 6 un 10 pēc pusdienas. Citās Toronto pilsētas daļās ierobežojumu nav.

KIPRĀ NOGALINĀTS ASV VICEKONSULS

ASV vicekonsuls Viljems P. Botelers nosists Kipras salā Nikosijā, un trīs citi amerikāņi ievainoti, kad kiprieši metuši bumbas kādā mazā restorāniņā pa valējām durvīm.

Briti aizturējuši trīs kipriešu jauniešus. Nopratināšana nav devusi nekādus rezultātus.

Botelers sēdējis kopā ar pieciem citiem amerikāņiem, kas visi esot ASV ārlietu ministrijas radio darbinieki. Abas bumbas nokritušas gandrīz zem vicekonsula krēsla, un viņš saņēmis visu sprādziena spēku. B. aizvirzījies vēl līdz sliekšnim, kur viņš saļimis. Aizvests uz britu slimnīcu, viņš miris no ievainojumiem vēderā un kājās.

Divu pārējo ievainoto amerikāņu stāvoklis nopietns, bet ne bīstams.

MŪSU LASĪTĀJU IEVĒRĪBAI

1956. gada pirmais pusgads noslēdzas 30. jūnijā; lūdzam abonentus, kuri vēl nebūtu nokārtojuši abonēšanas maksu, to izdarīt tuvākā laikā, lai nerastos traucējumi laikraksta piegādē.

LATVIJA

> Draugi grib mūs aaimilēt,
> Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
> Bet mēs gribam palikt latvieši.
> Archibīskaps T. GRĪNBERGS

BRĪVĀS EIROPAS NĀCIJAS ATBALSTA APSPIESTĀS NĀCIJAS

Starptautiskais Sarkanais Krusts palīdz izsūtītiem.

Par ko runāts latviešu delegācijas apspriedē Strasburgā?

Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas priekšsēdis Dr. V. Māsēns, kas nesen atgriezās no Eiropas Ņujorkā, iepazīstināja latviešu preses pārstāvjus ar Asamblejas sesijas norisi Strasburgā, saviem novērojumiem latviešu trimdinieku darbībā Eiropā, politisko aprindu noskaņojumu attiecībā pret apspiestām tautām un sniedza arī paskaidrojumus par latviešu delegācijas apspriedēm Strasburgā, par kurām dažas politiķu aprindas Ņujorkā bija sacēlušas lielu kņadu.

Asamblejas sesijai Strasburgā šogad bija labāki panākumi nekā pagājušā gadā. Atsevišķu tautību delegātu skaits šoreiz bija lielāks. Sesijas pilnsapulci uzrunāja virkne redzamu politisku darbinieku un Asamblejas rīkotajā pieņemšanā piedalījās Eiropas parlamentu locekļi kuplā skaitā. Sesija izraisīja atbalsi arī Eiropas presē. Apspiesto Eiropas nāciju asambleja paredzējusi paplašināt savu darbību Eiropā un atvērt savas darba komitejas Eiropas ievērojamākajos centros. Šāda komiteja pašlaik jau organizējas Parīzē. Tanī būs viens vai divi pārstāvji no katras tautības. Par latviešu pārstāvi tajā izraudzīts sūtnis O. Grosvalds.

Eiropas konsultatīvā asambleja, kurā ietelp 16 valstu parlamentu locekļi, kas noturēja savu sesiju tūliņ pēc Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas sesijas, vienbalsīgi izteicās par to, ka apspiestās tautas jāatbrīvo. Brīvās Eiropas parlamentu pārstāvji pieņēma ierosinājumu prasīt, lai Padomju Savienība atbrīvo visus apspiesto valstu politiskos ieslodzītos. Šo rezolūciju pieņems rudens sesijā.

„Apceļojot dažādas Eiropas valstis, mans uzdevums vispirms bija informēt atiecīgo valstu politiķus un presi par asamblejas mērķiem. Visur esmu atradis dzirdīgas ausis un simpatiju apliecinājumus," paskaidroja V. Māsēns. „Mans otrs uzdevums bija iepazīstināt dažādo tautību trimdiniekus ar asamblejas darbu un iesaistīt tos kopīgā darbā. Lai gan dažu tautību trimdinieku grupās ir novērojamas savas iekšējās nesaskaņas, tās tomēr uz āru neparādās un saskaņa atsevišķo tautību trimdinieku starpā ir teicama, un visi tie gatavi atbalstīt asamblejas darbu. Var teikt, ka asamblejā tagad ir apvienoti visu apspiesto tautu pozitīvie demokrātiskie spēki. Mūsu uzdevums ir ietekmēt pasaules sabiedrisko domu mums vēlamā virzienā. Cita ceļa, kā cīnīties par savu lietu, pašreiz mums nav. Maskavas režīmam ir ļoti svarīgi, ko par to domā brīvā pasaule."

Apmeklējot starptautisko Sarkano Krustu Ženēvā, V. Māsēns pārrunāājis un noskaidrojis sek. jautājumus: 1) Saiņu sūtīšanu ieslodzītiem Padomju Savienībā: Padomju valdība atļāvusi sūtīt šādus saiņus bez muitas, un tas notiek diezgan plašos apmēros; (2) saiņu sūtīšana individuālām personām: šādus sūtījumus padomju valdība atļauj ,ja samaksā muitu; 3) medikamentu sūtīšana personām aiz dzelzs priekškara: padomju valdība šinī lietā paskaidrojusi, ka viņu zemēs esot pietiekami daudz medikamentu, kādēļ iesūtīšana no ārzemēm bez muitas neesot atļaisnojama; 4) izziņas par atsevišķām personām Pad. Savienībā: šādas ziņas iespējams saņemt ar Starptautiskā Sarkanā Krusta starpniecību, un tas jau saņēmis informāciju par daudzām personām.

Saiņu sūtīšanā ieslodzītajiem latviešiem lielu darbu veikuši latvieši Zviedrijā, bet tie vēlas, lai arī Amerikas latvieši sniegtu savu atbalstu šinī lietā. Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā veic ļoti svarīgu darbu. Ir dzirdēts par nesaskaņām Zviedrijas latviešu starpā, tomēr tās ir nesvarīgas, salīdzinot ar to lielo pozitīvo darbu, ko latvieši tur vienoti veic. Tāpat pašaizliedzīgu darbu latvieši veic Vācijā un citās zemēs.

Beidzot V. Māsēns pieskārās latviešu delegācijas apspriedēm Strasburgā, par kurām dažas aprindas bija izlaidušas ziņas, it kā tur runāts par kaut kāda politiska centra dibināšanu, kas konkurēšot ar Brīvās pasaules latviešu apvienību. V. Māsēns paskaidroja: „Par šāda centra dibināšanu nav bijusi runa, bet gan pārrunas, kā izveidot latviešu delegāciju par spēcīgu un darbīgu organu. Šinī nolūkā atzina par nepieciešamu savu statūtu vai kārtības rulli, nosakot, kādā ceļā izraugāmi delegācijas locekļi. Atzina par vēlamu, lai visu zemju latviešu centrālajām organizācijām būtu līdzīgas tiesības delegātu sastāva izraudzīšanā. Formāli delegācijas locekļus ieteic apstiprināšanai Komiteja Latvijas brīvībai, kas to dara saziņā ar Amerikas latviešu apvienību un sūtņiem. Apspriedē Strasburgā piedalījās seši latviešu delegācijas locekļi: O. Grosvalds, R. Liepiņš, Abakuks, V. Hāzners, K. Dzilleja un delegācijas vadītājs V. Māsēns.

Vinipegas Sv. Krusta draudzes Svētdienas skolas absolventi. No kr. Silvija Ozoliņa, Lidija Smoļinska un Andris Pele.

BEIDZOT LAIMĒJIES

DV CV sekretārs Vilis Hazners jau ilgu laiku gatavojās no Rietumvācijas izceļot uz ASV,bet vienmēr atdūrās uz grūtībām. Beidzot viņam izdevies attiecīgos iecelošanas dokumentus izkārtot. Tā drīzumā šo izcilo DV darbinieku varēsim sveikt Amerikas kontinentā.

Sākusies vasaras ziedojumu vākšanas akcija

Nākošos sarakstus izsūtīs tikai Ziemassvētku akcijai.

Jau kuro gadu DV organizācija pieņem un izsūta ziedojumus mūsu trūcīgajiem tautiešiem trimdā. Kārtējo ziedojumu pieņemšanas laiki ir bijuši Ziemassvētki un Lieldienas. Šogad tā saucamā Lieldienu akcija nenotika, bet tās vietā ir noorganizēta vasaras ziedojumu vākšanas akcija, sadalīta divās grupās. Pirmā ir ziedojumu vākšana mūsu tautiešiem dažāda veida uzņēmēju un rūpnieku starpā. Sie ziedojumu saraksti ir jau izsūtīti visiem apzinātiem ziedotājiem. Bet ir arī zināmi uzņēmumi, kuru adreses tomēr nav ziedojumu vācēju rīcībā. DV Toronto nod. aprūpes komiteja tādēļ lūdz ikvienu uzņēmuma īpašnieku vai rūpnieku, kas nebūtu ziedojumu sarakstu saņēmis ,par to nelaunoties, bet savus ziedojumus piesūtīt DV Toronto nod. kasierim P. Ratniekam, 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada.

Otrs ziedojumu veids būs ar ziedojumu sarakstiem, kurus izsūtīs visisem DV nod. biedriem, ziedojumu vākšanai no ikviena tautieša Toronto.

Pirmie ziedotāji — uzņēmēji jau ir atsaukušies: frizieru salona īpašniece Austra Šmite, 737 Bloor St. W. un „Little Riga" īpašnieks J. Dzeguze, 343 Roncesvalles Ave. DV nod. aprūpes daļa lūdz tautiešus šos uzņēmumus īpaši atbalstīt, novērtējot pareizi viņu krietno stāju.

Nākošā vispārējā ziedojumu vākšanas akcija notiks tikai 1956. g. Ziemassvētkos. Jāatgādina, ka šogad nākusi klāt arī ziedojumu nodošanas iespēja mūsu aizvestajiem tautiešiem, tādēļ lūdzam ikvienu tautieti neliegt ziedojumus, bet, cik iespējams, pildīt savu pienākumu trimdā.

DV Toronto nod. Aprūpes kom. vad. J. Treijs.

ŅUJORKĀ PLĪVOS APSPIESTO NĀCIJU KAROGI

Apspiesto Eiropas nāciju asambleja ieguvusi savā rīcībā divstāvu namu tieši pretim Apvienoto Nāciju mītnei. Namam vajadzīga pārbūve, lai iekārtotu vienā stāvā telpas pastāvīgai izstādei un informācijas birojam, bet otrā varētu noturēt asamblejas sēdes. Pārbūves projekta izstrādāšanai aicinās trimdinieku architektus.

Apsp. Nāciju pilnsapulču laikā ēkas mastos uzvelk visu AN dalībnieču valstu karogus. Tagad laukuma otrā pusē plīvos arī 9 apspiesto nāciju karogi, to skaitā Latvijas.

LIELĀ DIENA LATVIEŠU SKOLĀS

HAMILTONĀ

Sekmīgākie audzēkņi Ingrida Baumane un Andris Kalupnieks

Hamiltonas latviešu sestdienas skolas mācību gads noslēdzās 2. jūnijā. Vispirms audzēkņi pulcējās savās klasēs, kur atvadījās no saviem audzinātājiem un saņēma apliecības. Pēc tam kopā ar vecākiem un viesiem devās sarīkojumu telpā, kur mācību gada nobeigumu ievadīja māc. E. Pavasara svētbrīdis. Kā atzīmes, tā skolas cītīgā apmeklēšana liecinājusi, ka gandrīz visi bērni ar prieku pulcējušies sestdienās šajās telpās, kur visu kopējais darba mērķis ir bijis — strādāt un mācīties, lai augtu Latvijai.

Pēc svētbrīža skolas pārzine Elza Gulbis 4 audzēkņiem izsniedza vecāku padomes dāvātās balvas. Par labākajām sekmēm mācībās balvas saņēma 6. kl. audzēkne Ingrida Baumane un 1. klases audzēknis Andris Kalupnieks, bet par čaklāko skolas apmeklēšanu, neiztrūksot nevienu stundu latv. skolā, 2. kl. audzēknes Alda Miķelsone un Ilze Lūse. Sekoja audzēkņu priekšnesumi, bet 1., 2., un 3. kl. audzēkņi skolotājas A. Miķelsones vadībā kopīgi „nodemonstrēja," kā Rainis savā dzejā domājis visus 12 mēnešus, un kas katrā gada laikā būtu darāms. Skolēnu koris skol. P. Zariņa vadībā nodziedāja trīs dziesmas. Vecāko klašu audzēknes dejoja tautas dejas, ko bija mācījusi skolot. N. Pulciņa.

Vecāku padomes pr-dis Kalupnieks pateicās skolotājiem par veikto darbu skolā un lielo uzupurēšanos, Hamiltonas gaidām par dāvāto velti, un arī visiem pārējiem, kas atbalstījuši latviešu skolu. Noslēgumā kā lielie, tā mazie ar lielu uzmanību sekoja skatiem uz ekrāna, kur bija redzama Latvijas daba, izrakumi, senlatviešu rotas lietas utt., ko ar projekcijas aparātu demonstrēja inž. H. Vilks. Priekšnesumiem beidzoties,audzēkņi stiprinājās pie vecāku padomes rīkotajiem cienasta galdiem, pēc tam bija tautas dejas un rotaļas.

J. L.

LONDONĀ

LL kopas sestdienas skola 7. mācības gadu noslēdza 9. jūnijā Trīsvienības baznīcas zālē ar sarīkojumu, ko ievadīja māc. V. Šēfers ar svētbrīdi. Pēc tam skolas pārzinis P. Dreimanis teica īsu uzrunu par skolas lomu vecāku un bērnu attieksmēs un izsniedza liecības sešiem absolventiem: Egīlam Epnerim, Ilzei un Kristīnei Gulēnām, Harijam Senkēvičam, Mārai Ventenbergai un Inārai Zandersonei. Vecākās grupas skolotāja L. Liepa izsniedza viņiem katram skolas dāvanu — grāmatu un arī teica īsu uzrunu. Grāmatās absolventi atrada agrākās skolotājas L. Caukas velti — prievītes. Bez tam visi viņi saņēma DV KV dāvāto ģenerāļa A. Auzāna biografiju un divi sekmīgākie — meitene un zēns — LL kopas un DV Londonas nod. dāvātās grāmatas. Akta beigās skolas pārzinis pateicās skolotājiem un visiem skolas labvēļiem par skolas atbalstīšanu, un visi klātesošie nodziedāja Latvijas valsts himnu brīvmākslinieces R. Šēferes klavieru pavadījumā. Absolventi pateicās skolas pārzinim un skolotājiem par darbu un pasniedza viņiem ziedus.

Aktam sekoja skolēnu priekšnesumi. Bērndārznieki, savas audzinātājas I. Epneres apmācīti, dejoja tautas dejas; jaunākās grupas skolēni tēloja Mika krāso mēnesi E. Milices vadībā; vidējās grupas audzēkņi A. Rutules sagatavoti, deklamēja Latvijas maizi un rādīja attiecīgos kukuļus, un vecākā grupa deklamēja un tēloja Friča Adamoviča Dārtas ielā, ko bija apmācījusi viņu skolotāja. Noslēgumā bērni gāja rotaļās.

Sarīkojums bija kupli apmeklēts un pagāja diezgan pacilātā kopsajūtā. — Ps.

VINIPEGĀ

Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta svētdienas skola 3. jūnijā izsniedza skolas beigšanas apliecības 3 šīs skolas audzēkņiem, kas beiguši Svētdienas skolas pilnu kursu. Šis ir 3. skolas izlaidums pēc kārtas un reizē arī skolas 6. darba gada noslēgums. Beigšanas apliecības saņēma Lilija Smoļinska, Silvija Ozoliņa un Andris Pele. Absoventi saņēma bagātīgas grāmatu veltes no draudzes, dāmu komitejas, Vinipegas latv. b-bas un DV Manitobas nodaļas. Atvadu vārdus skolai, skolotājiem un bijušiem skolas biedriem teica L. Smoļinska. Dziedāja skolēnu koris un bērnu dārza audzēkņi. Skola bija sarīkojusi plašu skolnēnu darbu skati, kurā varēja redzēt skolēnu panākumus pagājušajā mācības gadā, kā arī ļoti interesantos bērnu dārza audzēkņu zīmējumus.

Vinipegas latviešu sabiedrība ar drošību un gandarījumu raugās uz savu jauno audzi, jo tai ir griba un vēlēšanās iekļauties latviskā sabiedrībā, kas ir skaistākā alga skolotājiem un vecākiem, nesot upurus skolas un audzēkņu labā.

F. Ruperts

Daudz latviešu abitūrienti Kalamazū Centrālajā vidusskolā

Šogad Kalamazū (Mich.) Centrālo vidusskolu beiguši šādi latvieši: Vilis Bērs, Andis Baltaisvilks,Valfrīds Dinvalds, Jānis Ducmanis, Aina Kalniņa, Jānis Karps, Ģirts Kaugars, Māra Kaugara, Valdis Kleinbergs, Valda Kirule, Lidija Krūmiņa, Ruta Neimane, Maija Rāva, Dzintra Šķērbele, Māris Venners, Maruta Vīgante, Anda Zīdanera. Bez tam tuvā apkārtnē vidusskolas beiguši: Varimands Benders (Komstoka), Jēkabs Cīrulis (Battle Creek'a), Atis Grīnbergs (Schoolcrafta) un Andis Šmits (Bangora). Kopā 21 jaunietis — vesela pusklase!

No šiem ar magna cum laude beiguši 3: Jānis Ducmanis, Ģirts Kaugars un Māra Kaugara; ar cum laude 2: Valda Ķirule un Maruta Vīgante.

LIELS PASĀKUMS ASV NĀCIJAS MĒROGĀ

Augstākas izglītības veicināšanai 1955. g. nodibināta t. s. National Merit Scholarship Corp. Kapitālu, zināms, deva daži ievērojami rūpnieki vai rūpniecības sab-bas, bet zinātnisko sacensību uzdevumus uzņēmās universitātes. Šajā sacensībā iesaistīja visus ASV š. g. abiturientus (apm. 1¼ milj.) Startu uzsākt varēja gan tikai 5 proc. (labākie sekmēs pēc ik skolas atzīmēm), kas vien jau deva ap 62.500 „startētāju." Tad sekoja divreizēja pārbaude, ko izdarīja zinātniskas porporācijas ieceltās komisijas. Pārbaudēs prasīja i zināšanas, i intelligenci, bet uzsvars bija uz — otro. Pēc pēdējās „sijāšanas" (š. g. janvārī) palika 4700 (t. i. 0.4 proc.), kurus gratulēja (atsevišķās vēstulēs) kā uzvarētājus. No tiem tikai 500 labāko saņēma stipendijas no NMSC tieši, — tik daudz līdzekļu (4 gadu stud.) korporācijai šogad bija. Pārējo 4200 sarakstu saņēma visas ASV augstskolas — eventuālai stipendiju piešķiršanai.

Kā latviešiem veicies šajās sīvajās sacensībās, nezinām. Kalamazū (Mich.) uzvarētājos ir divi zēni: Jānis Ducmanis un Ģirts Kaugars. Abiem Kalamazū kolledža jau piešķīrusi stipendijas 4 gadu studijām.

Stipendija 4 g. (par izcilām sekmēm vidusskolā) piešķirta arī Mārai Kaugarai tai pašā kolledžā.

No 21 latviešu jauniešiem, kas beiguši Kalamazū vidusskolas, gluži visi studēs dažādās Mičigēnas augtskolās. Lai labas sekmes!

DAUGAVAS VANAGI

DV Teātris Kanadā domā par nākošo sezonu

DVTK pilnsapulcē 15. jūnijā par teātra administrātoru nākošajam darbības gadam ar balsu vairākumu ievēlēja A. Struci. Sekretāremu ievēlēja A. Struci. Sekretāre jaunajā valdē būs S. Pūpēde, kasieris V. Turķis un mantzinis E. Alberings.

Līdzšinējais kasieris R. Miglāns nolasīja kases pārskatu. Pagājušajā gadā pavisam dotas 12 izrādes Toronto un ārpusē. Ieņemts — $2.615.95, izdots $1.867.97, atlikums uz pilnsapulces dienu $747.98. No šīs summas vēl maksājami daži izdevumi sakarā ar Vecā Pilskunga izrādi .

R. Purvs nolasīja valdes izstrādātus teātra statūtu papildinājumus, bet pēc sīkākām pārrunām pilnsapulce vienojās, ka pašreizējie statūti būtu pilnīgi pārstrādājami. Šim nolūkam ievēlēja statūtu komisiju, kurā darbosies R. Miglāns, V. Skudra, O. Zviedrs un V. Turķis. Teātra dalībnieki lūgti komisijas locekļiem iesūtīt ierosinājumus statūtu grozījumiem ne vēlāk par 15. jūliju 1956. gadā. Komisijas sēdēs pieaicinās arī DVKV pārstāvi.

Dzīvas debates izraisīja autora honorāra jautājums, un beidzot pilnsapulce vienojās maksāt 5% no tīrā izrādes atlikuma. Debatēs E. Krūka pasvītroja, ka tieši teātru uzdevums ir pildīt šo goda pienākumu un maksāt autora honorāru, tā atbalstot lugu rakstniekus.

E. Krūka arī ierosināja ziedot 5 proc. no teātra atlikuma, minot 35 dol., Ziemeļamerikas kultūras fondam, tā simboliski atzīstot fonda nozīmi latviešu kultūras dzīvē. Pilnspulces dalībnieki E. Krūkas ierosinājumu sīki iztirzāja, bet balsojot vairums bija pret šādu ziedojumu. A. Kretulnieks, kas debatēs ļoti aktīvi atbalstīja E. Krūkas ideju, balsošanas rezultātā ierosināja sapulces dalībniekiem ziedot ZAKF individuāli. Ziedojumu saraksts uzrādīja 25 dolarus.

Nākošajā darbības gadā paredzēts iestudēt 4 lugas. Tās būs O. Liepas Svešā nasta, Almas Mačas režijā, Anšlava Eglīša Kazanovas mētelis, F. Lintiņa režijā, A. Eglīša Galma gleznotājs, E. Jurševska un M. Zīverta Cenzūra O. Zviedra vadībā.

Dažas no šīm lugām izvēlētas ar nolūku dot izrādes arī tālākos latviešu centros.

Par DV TK pārstāvi 2. latviešu dziesmu svētku Kanadā teātra izrādes administrātīvā komisijā ievēlēja V. Turķi, bet DV TK pārstāvis mākslinieciskajā komisijā būs V. Skudra.

KANADĀ

TORONTO

20. okt. — Mednieku un makšķernieku Sezonas atklāšanas balle. 1957. g. 12. janv. — Šaku balle.

17. nov. Latvijas valsts dibināšanas svētku svinības.

SARĪKOJUMI HAMILTONĀ

23. jūnijā DV Hamiltonas nodaļas un HLB rīkotais Jāņu sarīkojums Moores farmā pie Kaledonijas.

1.-3. sept. Daugavas Vanagu dienas, Toronto.

8. sept. HLB gada svētki un rudens sezonas atklāšanas balle.

22. septembrī Kristus ev.-lut. dr. bazārs.

13. okt. DV Hamiltonas nodaļas gada svētki Royal Connaught viesnīcā.

27. okt. Mednieku un makšķernieku balle.

ST. KATARĪNĀ

Sestdien, 23. jūnijā katrīnieši Jāņu dienu ielīgos skaistajā Effingham piknika parkā. Šo tradicijām bagāto sarīkojumu ik gadus rīko vietējā DV nodaļa. Vieta ērti sasniedzama, braucot pa Pelham Rd. rietumu virzienā no pilsētas. (Būs izliktas ceļa zīmes).

Vakaru ievadīs ar aplīgošanos pie Jāņuguns un Jāņu siera. Būs čaklu roku vīti vainagi. Turpinājumā deja pie labas mūzikas. Tā kā sarīkojums notiek brīvā dabā, tad vadība reibīgo dzērienu jautājuma atrisināšanu atstāj katra apmeklētāja izkārtošanai. Uz vietas būs pērkama limonāde, saldējums u. c atspirdzinājumi. Rīkotāji jāņabērnus gaidīs no tuvienes un tālienes, jo šogad sarīkojums notiek Līgo vakarā. Sākums plkst. 7 vakarā.

L. L.

JAUNS STIGMATIZĒTAIS

Sardīnijas zemnieka dēls Frančesko Santoni savos līdzšinējos 22 dzīvības gados nav bijis nekāds svētais. Gluži pretēji, lasīt un rakstīt nepratēja jaunekļa kontā bija pat vairākas zādzības un citi morāli apšaubāmi darījumi, bet 1955. gada 2. aprīlī, pēc viņa paša izteicieniem, viņš vīzijā redzējis Kristu. Tas Kungs jauneklim jautājis, vai viņš vēloties par viņu ciest, un Frančesko Santoni atbildējis „Jā!"

Kopš tā laika jaunekļis ir stipri pārvērties un katru piektdienu iekšēji un ārēji, šķiet, izcieš Kristus šaustīšanas un krustā-sišanas mokas. Frančesko piere noraso baiļu sviedros, delnās un kāju stilbos atveras dziļas brūces, no kurām plūst īstas, siltas asinis. No sākuma, turpat gadu, jaunekļis to visu kautrīgi slēpis, līdz viņa ciešanas atklājis kāds draugs. Tā par stigmatizēto sākuši interesēties ne vien kaimiņi, bet arī ārsti un baznīcu iestādes. Medicīniskajās pārbaudēs līdz šim noskaidrots tikai tas, ka no piektdienas brūcēm izplūstošās asinis atbilst Frančesko asins grupai. Ārsts un katoļu garīdznieki, kuri katru piektdienu stigmatizēto jaunekli novēro, biezi ar savām ausīm dzirdot arī neredzamu roku vadītu pātagu švīkstienus, un pēc tam uz Frančesko muguras un sāniem var vērot plates, pietūkšas un dažreiz arī asiņainas sitienu svītras. Visi, kam bijusi saskare ar stigmatizēto jaunekli, apliecina, ka viņi ir redzējuši kaut ko tādu, kam pagaidām nav nekāda zinātniski pamatojama izskaidrojuma...

ĢENERĀLKONSULS Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Dāvinājums latviešiem Eiropā

Sava ceļojuma laikā pa Eiropu vēroju, ka tautieši Anglijā, Vācijā un citās Eiropas zemēs ar ļoti lielu interesi lasa laikrakstus, grāmatas un citus periodiskus izdevus, kas iznākuši Amerikas kontinentā. Tomēr savas mazās rīcības dēļ tiem pašiem nākas grūti, lielākai daļai pat neiespējami, šos izdevumus abonēt .Tādēļ tautieši šajā krastā laipni lūgti atbalstīt savus draugus, radus, paziņas, kā arī tautiešus veco ļaužu mītnēs un slimnīcās, pasūtinot viņiem šai krastā iznākošos laikrakstus un žurnālus. Lai šo mērķi sekmētu,

LAIKRAKSTU LATVIJA AMERIKĀ, ko izdod DV Kanadā, tautiešiem aizjūras zemēs var pasūtināt par pazeminātu abonēšanas maksu, resp. $1,- mēnesī.

V. Mukts, DV KV priekšsēdis.

LASĪTĀJU VĒSTULES

SARKANAIS ĢENERĀLIS — „DOTKORS"

Latvijas Amerikā redakcijai:

Laikraksti ziņo, ka Zviedrijā pie kādas universitātes Bruno Kalniņš ieguvis politisko zinību doktora gradu. Diemžēl, viņa politiskās zināšanas gan ir parādījušās visu laiku negātīvā plāksnē, nepareizā ceļā ar maldu mācībām.

Vai tiešām zviedru universitāte ir atzinusi šī sava doktoranda politiskos uzskatus par pareiziem — tertium non est datum..., ja ne, tad nevarētu „ģenerālim" piešķirt kāroto doktora gradu.

Šinī gadījumā gan liekas, Bruno Kalniņa politiskie uzskati ir saskaņējuši ar zviedru profesoru domām — similia ex similibus fiant ... B. Kalniņš jau Latvijā, boļševiku okupācijas laikā, protams, bija ticis mūsu universitātē par „profesoru" un lasīja paša Staļina konstitūciju, pārspēdams rupjībās un ciniskā lamāšanā savus citus kollēgus „profesorus", kas bija ieradušies no Padomijas.

Mag. iur. E. Lapiņš.

TĀLS VIESIS

Latvijas Amerikā red.: Insulas Veco ļaužu mītnī 3. un 4. jūnijā apciemoja tāls un rets viesis — DV Kanadas valdes priekšsēdis Mukts, kurš Insulā sasauktajā informācijas sapulcē nodeva sveicienus no Kanadā dzīvojošiem tautiešiem, kā arī iepazīstināja insuliešus ar dzīves apstākļiem, izpeļņu un darbu Kanadā, uzsvērdams, ka visiem jāstrādā, bet vislabāk atalgoti ir fiziska darba strādnieki. Tāpat viņš sīki informēja par ziedojumiem tautiešiem Eiropā, sevišķi uzsvērdams to, ka lai gan tautieši dzīvo plašajā Kanadā diezgan tālu viens no otra, tomēr savā tautības apziņā visi turas kopā un ir ļoti atsaucīgi ar ziedojumiem Eiropas tautiešu atbalstam.

Insulieši ar lielu interesi noklausījās V. Mukta runu un sirsnīgi pateicās, ka viņš atlicinājis laiku un apmeklējis drūmos un vientuļos vecos ļaudis Insulā, uzklausot viņu dibinātos lūgumus.

J. F., Insulā.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavere Ave, tel. LE 4-1681.

Dr. P. BĀRDIŅŠ, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203.

Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.

Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.

Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1834.

Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5196.

GALĪŅA APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9543.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manusk[illegible] saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz [illegible] sūtīs [illegible] kal, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rak[illegible] mas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

PIEMINOT 14. JŪNIJĀ AIZVESTOS,

ZIEDOSIM SAIŅU SŪTĪŠANAI UZ SIBIRIJU

Ziedojumus var iemaksāt P. Ratniekam, 123 Huron ielā Toronto un visās Daugavas Vanagu nodaļās Kanadā

ešdien, 1956. gada 20. jūnijā

ĢENERĀLKONSULS
r. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
el. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Dāvinājums latviešiem Eiropā

Sava ceļojuma laikā pa Eiropu rōju, ka tautieši Anglijā, Vācijā citās Eiropas zemēs ar ļoti lie- interesi lasa laikrakstus, grā- tas un citus periodiskus izde- kas iznākuši Amerikas konti ntā. Tomēr savas mazās rīcības tiem pašiem nākas grūti, lielā- i daļai pat neiespējami, šos iz- vumus abonēt .Tādēļ tautieši ša- krastā laipni lūgti atbalstīt sa- s draugus, radus, paziņas, kā- ī tautiešus veco ļaužu mītnēs un imnīcās, pasūtinot viņiem šai astā iznākošos laikrakstus un rnālus. Lai šo mērķi sekmētu, AIKRAKSTU LATVIJA AMERI- Ā, ko izdod DV Kanadā, tautie- em aizjūras zemēs var pasūtināt ar pazeminātu abonēšanas maksu, resp. $1,- mēnesī.

V. Mukts,
DV KV priekšsēdis.

LASĪTĀJU vēstules

SARKANAIS ĢENERĀLIS — „DOKTORS"

Latvijas Amerikā redakcijai:
Laikraksti ziņo, ka Zviedrijā pie- ādas universitātes Bruno Kalniņš eguvis politisko zinību doktora radu. Diemžēl, viņa politiskās zi- ņāšanas gan ir parādījušās visu aiku negātīvā plāksnē, nepareizā ceļā ar maldu mācībām.

Vai tiešām zviedru universitāte ir atzinusi šī sava doktoranda po- litiskos uzskatus par pareiziem — tertium non est datum..., ja ne, tad nevarētu „ģenerālim" piešķirt kāroto doktora gradu.

Šinī gadījumā gan liekas, Bru- no Kalniņa politiskie uzskati ir sa- skanējuši ar zviedru profesoru do- mām — similia ex similibus fiant ... B. Kalniņš jau Latvijā, boļše- viku okupācijas laikā, protams, bi- ja ticis mūsu universitātē par „profesoru" un lasīja paša Staļina konstitūciju, pārspēdams rupjībās un ciniskā lamāšanā savus citus kollēģus „profesorus", kas bija ie- radušies no Padomijas.

Mag. iur. E. Lapiņš.

TĀLS VIESIS

Latvijas Amerikā red.: Insulas Veco ļaužu mītni 3. un 4. jūnijā apciemoja tāls un rets viesis — DV Kanadas valdes priekšsēdis Mukts, kurš Insulā sasauktajā in- formācijas sapulcē nodeva sveicie- nus no Kanadā dzīvojošiem tau- tiešiem, kā arī iepazīstināja insu- liešus ar dzīves apstākļiem, izpeļ- ņu un darbu Kanadā, uzsvērdams, ka visiem jāstrādā, bet vislabāk atalgoti ir fiziska darba strādnie- ki. Tāpat viņš sīki informēja par ziedojumiem tautiešiem Eiropā, se- višķi uzsvērdams to, ka lai gan tautieši dzīvo plašajā Kanadā diez- gan tālu viens no otra, tomēr savā tautības apziņā visi turas kopā un ir ļoti atsaucīgi ar ziedojumiem Ei- ropas tautiešu atbalstam.

Insulieši ar lielu interesi no- klausījās V. Mukta runu un sirsnī- gi pateicās, ka viņš atlicinājis lai- ku un apmeklējis drūmos un vien- tuļos vecos ļaudis Insulā, uzklau- sot viņu dibinātos lūgumus.

J. F., Insulā.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave, tel. LE 4-1681.

Dr. P. BĀRDIŅŠ, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203.

Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.

Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.

Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.

Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5196.

GAL[illegible]A APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9513.

sūtītos manusk[illegible]ptus saisināt. ...uzglabās, bet uz [illegible] sūtīs [illegible]

...em parakstītajos rak[illegible] [illegible] viedoklim.

SIBIRIJU
...lās Kanadā

JAUNIEŠU IESVĒTE ZVIEDRIJĀ

Pirmajos Vasarsvētkos Hāgas baznīcā Gēteborgā iesvētīja trīs jauniešus. No kr.: Vilma Tene, Mārtiņš Vēmanis, Zigrida Mukane un māc. A. Treus Foto G. Ozoliņš

Masačuzetes gubernātors iestājas par Latviju

BOSTONAS LATVIEŠI PIEMIN AIZVESTOS

„Baltijas valstu liktenim ir sevišķi svarīga nozīme Amerikas kontinentā, jo daudzi ASV pavalstnieki nāk no šīm zemēm. Viņiem mēs izsakām šodien mūsu cerību un pārliecību, ka Baltijas valstīs drīz ausīs jauna brīvības diena. Tādēļ ar lūgšanu, lai Lietuvas, Latvijas un Igaunijas tautas tiktu drīzā laikā atbrīvotas no komūnistu brutālās tirannijas, izsludinu 15. jūniju par Baltijas valstu brīvības dienu Masačuzetā," — lasāms Masačuzetas valsts gubernātora Kristjāna Hertera 29. maijā svinīgi parakstītajā proklamācijā.

Šis gubernātora K. Hertera vēstījums ievadīja virkni sarīkojumu Bostonā aizvesto piemiņas un Latvijas okupācijas dienu atzīmēšanai.

Amerikāņu fonda Latvijas brīvībai rīkotais akts un koncerts 10. jūnijā Bostonas konservātorijā bija veltīts Latvijas atbrīvošanas cīņas popularizēšanai amerikāņu sabiedrībā. Gubernātors K. Herters bija aizkavēts ierasties aktā un koncertā, bet bija lūdzis viņa runas vietā nolasīt minēto proklamāciju. To nolasīja amerikāņu aktrise un sarīkojuma vadītāja Māra Maklachlana. Amerikāņu fonda Latvijas brīvībai priekšsēdis Edvards Kūlijs atgādināja amerikāņiem, ka laikā, kamēr viņi bauda brīvības augļus, Latvija ir apspiesta verdzībā, un tādēļ aicināja atbalstīt jaunā fonda mērķus par drīzu Latvijas atbrīvošanu.

Aktrise Māra Maklachlana teica, ka vēl pirms 3 mēnešiem viņa par Latviju nekā nav zinājusi. Bet tagad viņa zina ne tikai Latvijas traģēdiju zem komūnistu jūga, bet pazīst arī skaisto latviešu mūziku, kas spēj savaldzināt klausītājus. „Atvērsim šai tautai mūsu sirdis" — aicināja Maklachlana amerikāņu klausītājus.

Amerikāņu fonda Latvijas brīvībai padomnieks V. Lambergs runāja amerikāņiem par brīvo latviešu dziedātāju tautu, kas šajā vakarā nāk ar dziesmām, mūziku, tautas dejām ;tautas tērpiem un brīvību alkstošu sirdi, un par komūnistu apspiesto Latviju un deportētiem vergu nometnēs, kas nāk šajā vakarā ar steidzamu un dedzīgu lūgumu palīdzēt atbrīvot Latviju. Lai latviešu skaistās dziesmas iekaro amerikāņu sirdis, bet Latvijas traģiskais liktenis amerikāņu prātus — par brīvību Baltijas valstīm!

Fonda loceklis, — rakstnieks un mācītājs Filips Klīvlands no Konektikatas, aizlūdza par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tautām un viņu atbrīvošanu. Šīm mazajām tautām nav mazākas tiesības dzīvot brīvībā nekā amerikāņiem vai citām tautām. Amerikāņiem jāpalīdz vairāk apspiestiem latviešiem un citām verdzinātām tautām!

Koncertā ar 10 dziesmām piedalījās Bostonas latviešu koris Līga Jāņa Austurma vadībā, vīru dubultkvartets Tēvija ar 4 dziesmām, pianiste Māra Eferte ar latviešu klavieru mūziku un Iraīdas Jansones tautisko deju kopa ar 16 dejotājiem. Visi programmas izpildītāji bija tērpušies tautiskos tērpos, skatuve greznota zaļumiem, uz tās ASV un Latvijas karogi. Koncerts guva sirsnīgu atzinību un piekrišanu amerikāņos, vairākus, kas līdz šim nebija dzirdējuši latviešu dziesmas, koncerts pat pārsteidza ar latviešu dziesmu un tautisko deju skaistumu. Bija arī plaša latviešu daiļamatniecības darbu skate, ar eksponātiem sudrabā, dzintarā, kokā un ādā. Izstādītas bija arī grāmatas un brošūras par Latviju angļu valodā.

Vairākos Bostonas radio raidītājos veselu nedēļu turpinājās baltiešu mūzikas darbu atskaņošana, bet latviešu radio pusstunda 11. jūnijā ar patriotisku noskaņu, bija veltīta aizvestajiem, aicinot tiem palīdzēt. Viņu ciešanu priekšā lai apklust mūsu sūdzēšanās par trimdas grūtībām un Latviju lai ieslēdzam sirdīs uz mūžu.

Sestdien, 16. jūnijā, Dadlejas baptistu baznīcā notika svinīgs aizvesto piemiņas dievkalpojums, ko rīkoja kopīgi visas Bostonas organizācijas. Mācītāji A. Galiņš un K. Selmers teica dievvārdus un aizlūdza par aizvestajiem, bet garīgā koncertā piedalījās ērģelnieks J. Spalviņš, bazūnists A. Gēliņš un latviešu koris Līga Jāņa Austruma vadībā.

V. Kalns.

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA, 44. N-RS.

1908 — Vācu muižnieki nometina Latvijā 15.000 vācu kolonistu no Volgas apgabala.

— Cara ministru prezidents Stolīpins izdod slepenu pavēli pastiprināt piespiedu pārkrievināšanu Latvijā un Igaunijā. Iestājas latviešu tautas sistēmatisks denacionālizācijas laikmets. „Kaut arī vairākas paaudzes ietu bojā, valdība no saviem pārkrievināšanas nodomiem neatteiksies" — sacīja latviešu skolas pirmais pārkrievinātājs, skolu kurātors Kapustins. So latviešu pārtautošanas procesu apturēja Pirmais pasaules karš un tā sekas.

— Tautas skaitīšana Latvijā atklāj, ka Latvijā dzīvo tikai 7 proc. vāciešu un 10 proc. krievu.

1913 — Valdības statistika liecina, ka latviešu zemnieku īpašumā vēl ir tikai nepilni 40 proc. Latvijas zemes. Pārējā zeme pieder vairāk simtu muižnieku ģimenēm, pašvaldībām vai kronim. No 93 Vidzemes lut. mācītājiem tikai 44 ir latvieši, bet Kurzemē un Zemgalē no 105 mācītājiem tikai 21 ir latvietis, visi pārējie ir baltvāci, kaut gan viņu draudžu locekļi ir latvieši.

1914 — Sākas Pirmais pasaules karš. Karš klūst populārs Latvijā, jo līdz ar to latviešos spilgti iedegās seno vēsturisko cīņu gars. Edvarts Virza rakstīja: „Visa tauta cerēja uz kaut kādu jaunu laikmetu, uz lielu atmaksu saviem apspiedējiem, kuri ar šausmām, izmisumu un asarām jau no laika gala bija piepildījuši visu mūsu vēsturi. Kad sākās kaujas — tauta, elpu aizturējusi, sekoja armijas varonīgajiem soļiem visā frontē no Baltijas jūras līdz Rumānijai. Bet visvairāk viņas uzmanība bija pievērsta Austrumprūsijai, kur XX korpuss, kas aizgāja bojā pie Mazūra ezeriem, sastāvēja pa lielākai daļai tikai no latviešiem... Latvieši šo karu ieskatīja par goda lietu. Dziļa nojauta visiem sacīja, ka latviešiem šinī karā jāiet priekšgalā un ar cīņu jāiegūst kādas mūžīgas tiesības, lai viņi varētu ieiet vēsturē kā brīva tauta."

LATVIEŠU STRĒLNIEKAM 60 G.

12. jūnijā latviešu strēlnieks Arvīds Kleistbergs atskatījās uz 60 mūža gadiem. Jubilārs dzimis 1895. gada 12. jūnijā Jelgavas apr. Auru pag. kā lauksaimnieka dēls.

1915. gadā ieskauts karadienestā Orlas pilsētā Krievijā, kur bija evakuēts ar Jelgavas apgabaltiesu, kurā A. K. strādāja par ierēdni.

Iedalīts 101. Rezerves bataljonā, bet pēc valsts domnieka J. Goldmaņa uzsaukuma kopā ar vēl diviem latviešiem uz paša lūguma tika nosūtīts uz Rīgas fronti un iedalīts 7. Bauskas k. bataljona jātnieku izlūku komandā.

Pirmās kaujas kristības saņēmis 1916. g. 6. martā Ķekavas rajonā. Latviešu pulkiem atkāpjoties no Rīgas, 1917 .g. beigās noklūst Maskavā. Vēlāk atgriežas brīvajā Latvijā,kur kalpo Kara tiesā kā rakstvedis un tiesas sēžu sekretārs. Vēlāk strādā Rīgas apgabaltiesā un Finanču ministrijā. Vācu laikā ir jaun. referents Pašvaldības departamentā. 1944. gadā dodas uz Vāciju, kur strādā fabrikā Hamburgas tuvumā. Bijis Bernsenas nometnes latviešu pārstāvis un vēlāk sabiedriskās tiesas loceklis. Kopš 1945. g. bijis nepārtraukti Strēlnieku kopas pārstāvis Bernsenas un Regensburgas latviešu nometnēs. Kopš iecelošanas ASV ir Mineapoles — St. Paulas strēlnieku kopas pārstāvis.

Jubilārs ir ļoti aktīvs vietējā sabiedriskā dzīvē gan draudzes, gan Daugavas Vanagu darbā. Novēlam jubilāram vēl ilgus gadus strādāt un nepagurt sabiedriskā darbā.

H. Kiperts

Maskava vēl vienmēr mūs atzīst par saviem pavalstniekiem

Tallinas radio nesen sniedza oficiālu paskaidrojumu, ko dzirdējuši arī igauņi Zviedrijā, ka visi bēgļi, kas atrodas brīvajā pasaulē, arvien vēl skaitoties padomju pilsoņi, kaut arī tie būtu pieņēmuši kādu citu pavalstniecību. Pēc PSRS likumiem padomju pilsonis var mainīt pavalstniecību tikai tādā gadījumā, ja tas dabūjis padomju valdības atļauju. Līdz ar to visi tie latvieši, kas jau ieguvši Zviedrijas, ASV vai Kanadas pavalstniecību, arvien vēl ir padomju pilsoņi, jo nav lūguši un nav saņēmuši padomju valdības piekrišanu pavalstniecības mainīšanai. No tā izriet, ka gadījumā, ja kāds latvietis, kas ieguvis citas valsts pavalstniecību, iedomātos kā tūrists vai žurnālists doties uz komūnistu pārvaldītajām zemēm ,viņu tur atzītu par padomju pilsoni, kas pakļauts padomju valsts sodu likumiem.

MŪŽĪBĀ AIZGĀJIS MIĶELIS CEPURĪTIS

Satversmes sapulces un Saeimas kancl. direktors

Miķelis Cepūrītis dzimis Neretā 1880. gadā; beidzis Rīgas Polītechnisko institūtu 1906. gadā ar cand. rer. merc. gradu. Jau studiju laikā sācis strādāt par kontrolieri uz Rīgas — Orlas dz.-ceļa. Šo darbu turpinājis līdz 1918. gadam. Revolūcijas laikā Vitebskā piedalījies dzelzceļnieku sapulcēs, kurās spriests par neatkarīgās Latvijas dibināšanu. Tā viņš nācis saskarē ar vēlākajiem Latvijas valstsvīriem.

No 1918. g. decembra strādājis Satiksmes un Darba ministrijā. Boļševikiem iebrūkot, kopā ar Pagaidu valdību pārcēlies uz Jelgavu un vēlāk uz Liepāju. Rīgā atgriezies kopā ar valdību ar kuģi Sarātovu. No 1920. gada 1. jūnija ir Satversmes sapulces, pēc tam Saeimas kanclejas direktors.

Pēc 1934. g. 15. maija Saeimas nama pārvaldnieks un Valsts kanclejas darbinieks. Boļševiki 1940. g. 11. novembrī pēc Saeimas nama un inventāra nodošanas M. Cepurīti atlaida no vietas, bet pensiju nemaksāja, iznīcināja pat oriģināldokumentus par iepriekšējo darba stāžu.

1944. g. 25. sept. M. Cepurītis kopā ar 90 gadu veco māti, meitu un 5 g. v. mazdēlu izbrauca uz Vāciju, kur tā paša gada decembrī Rostokā mira viņa māte. Pēdējos trimdas gadus Vācijā M. C. dzīvoja Vircburgas latviešu nometnē, no kurienes kopā ar meitu un mazdēlu 1950. g. izceļoja uz Sav. Valstīm.

M. Cepurītis mira 1956. gada 22. maijā Ņujorkā. Apbedīts Ellenvillē, N.Y., kur strādā viņa meita un abitūrija klasē ar izcilām sekmēm mācās viņa mazdēls Mikus Grīnbergs.

M. Cepurītis bija latvietis ar daudzām pozitīvām īpašībām — lielu pienākuma apziņu, gaišu prātu, godīgs un nelokāms savā pārliecībā.

Lai viņam viegla svešās zemes smilts!

A. H.

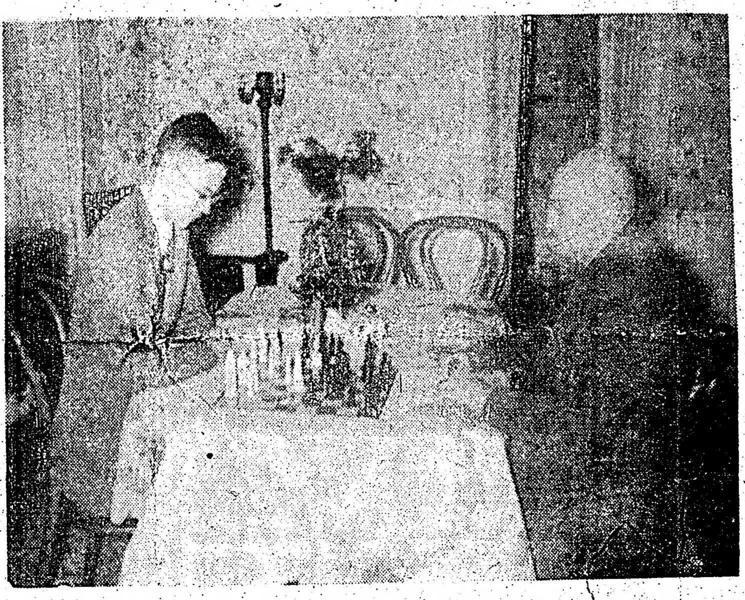

M. Cepurītis ar mazdēlu spēlē šachu pag. Ziemassvētkos Ellenvillē.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKĀ

Brīvās Eiropas komiteja arī šogad organizē Brīvības dienas ceremoniju Brīvības statujas pakājē Ņujorkā. Brīvības dienu pirmoreiz atzīmēja pirms diviem gadiem 1. jūlijā, kad pagāja 70 gadu, kopš Francija bija dāvājusi Brīvības statuju ASV. Brīvības dienā trimdinieku organizācijas izdeva brīvības deklarāciju, ko pārraidīja pa radio viņpus dzelzs aizkara. Svinības sāksies 1. jūlijā, pl. 3 dienā. Satiksme no Ņujorkas pilsētas uz Bedlo salu ar Cirkle Line kuģiem.

● Māc. R. Zariņš Bruklīnā salaulāja Olģertu Kārkliņu un Viju Lejnieci. Kārkliņš ir Kolumbijas universiātes pēdējā kursa ģeoloģijas students un sastāv korporācijā Tālavija. Jaunā sieva beigusi pilsētas kolledžu un studē bibliotēkas zinātni Kolumbijas universitātē; ir korporācijas Dzintra locekle.

● Kolumbijas universitāti ar bakalaura gradu polītiskajās zinātnēs beigusi L. Māsēna; ir korporācijas Daugaviete locekle. Tās pašas universitātes kolledžu ar bakalura gradu angļu valodā beidzis Jānis Klāvsons. Viņš turpinās studijas māstera grada iegūšanai žurnālistikas fakultātē. Klāvsons ar saviem darbiem reprezentējies vairākos jaunatnes rakstnieku vakaros, jaunatnes žurnālos un trimdas presē. Mācās dziedāšanu prof. Stotta studijā.

● Duke University Ziemeļkarolainā ar bakalaura gradu mākslas vēsturē beigusi Ingrida Zariņa. Saņēmusi stipendiju un studijas turpinās Ņujorkas universitātē; ir korporācijas Dzintra locekle.

● Ņujorkas studentu biedrība tradicionālo semestra noslēgumu rīkos 7. jūlijā, kad kolledžu beigušajiem biedrības kommilitoņiem pasniegs grāmatu veltes. Biedrībā pašlaik ir 125 biedri; otro gadu pēc kārtas to vada Zigurds Jēgers. Šogad sekretāra pienākumus veic L. Rozēna, bet par vicepriekšsēdi ievēlēja A. Dzirkali, kasieri — S. Bremmani un valdes locekli Ā. Cildermani.

BOSTONA

● Ceturtie gadskārtējie bērnu svētki Bostonā notika Franklīna parka sporta stadionā 10. jūnijā. Svētkus rīkoja ALTS latviešu skolas padome. No latviešu nama kuplais bērnu un vecāku pulks devās kopējā gājienā uz svētku laukumu, kur bērnu svētkus ar uzrunu atklāja ALTS priekšsēdis Al. Cīrulis.

Skolēnu priekšnesumi bija rūpīgi sagatavoti. Skolotāja A. Ezeriņa vadībā bērnu koris dziedāja tautas dziesmas, bet L. Graudiņas vadībā bērni uzveda tautiskās dejas un zēnu vingrojumus, kas visi izpelnījās skatītāju sirsnīgu piekrišanu.

Svētku laikā bērniem lielu prieku sagādāja Latvijas stends ar sacensībām Latvijas vēsturē un ģeografijā skolotāju N. Postiljones un A. Kažas vadībā, atmiņas pārbaudes stends skolas pārziņa A. Liepkalna vadībā, tautas dziesmu stends ar sacensībām tautas dziesmu zināšanā skolotājas B. Krastiņas vadībā, zīmēšanas stends ar sacensībām zīmēšanā Gunara Straumaņa vadībā, laimes aka M. Dambja vadībā, mērķī šaušana A. Baumaņa vadībā, aklā drēbniece A. Liepkalnes vadībā un sporta un jautrās sacensības virves vilkšanā, distances skrējienos u. c. skautu vad. A. Zemgaļa un gaidu vad. G. Kalnājas vadībā. Visos stendos uzvarētāji saņēma godalgas. Visu bērnu svētku norisi uzņēma krāsu filmā.

L.

—Ko, vai tā patiesi ir jūsu meitiņa? Un cik tā ir glīta un piemīlīga! Vai jūs viņu adoptējāt?

KALAMAZU

● Svētdien, 10. jūnijā, Sv. Trīsvienības baznīcas zālē Dr. Elga Kažmera nolasīja vērtīgu un saistošu priekšlasījumu „Aktuālās problēmas sieviešu slimībās." Pēc priekšlasījuma bija pārrunas pie kopējā tējas galda.

● Kalamazū ev.-lut. latv. draudzes dāmu komitejas sarīkojums — Pavasara svētki - devis skaidru atlikumu $ 226,26. To izlietos labdarīgiem mērķiem — trūkumcietēju aprūpei.

● Latviešu skolas mācību nobeiguma aktu vadīja mācītājs A. Piebalgs, bet liecības audzēkņiem izsniedza skolas pārzinis P. Lielzuika. 8 centīgākie un labākie skolēni saņēma grāmatas. Tās bija dāvinājusi skolas padome un V. Miķelsons.

● Latviešu biedrība paredzējusi, bez jau agrāk minētajiem, vēl šādus sarīkojumus: 23. sept. Nāruna un Stelpes koncerts, 30 .sept. Čikāgas latv. teātra izrāde „Pieklīdušais kaķēns", 14. oktobrī vīru dubultkvarteta „Tēvija" koncerts, 21. oktobrī ceļojošā teātra viesizrāde ar L. Štengeles piedalīšanos.

● Prof. V. Ruševics, kurš ir vietējās kolledžas mūzikas un krievu valodas skolotājs, atlicina arvien laiku un uzstājas kā latviešu, tā arī vietējos sarīkojumos. Bez tam V. Ruševics vada arī savu mūzikas studiju, kuras audzēkņi kuplinājuši gan dievkalpojumus, gan arī citus sarīkojumus. 17. jūnijā, plkst. 11, Kalamazū ev.-lut. latv. draudzes namā notika viņa audzēkņu rīts. Piedalījās D. Rollis, B. Sints, M. Ruševics, I. Lillenšteina, T. Lillenšteins, I. Līcis, L. Brauķe, D. Kalnājs un J. Rinkušs.

Kalns.

DIVI KARAĻNAMI APLIECINA DRAUDZĪBU

KARALIENE ELIZABETE VIESOJAS STOKHOLMĀ

BRAUCIENS PA ZIEMEĻJŪRU NIKNĀ VĒTRĀ. — LABĀKAIS ZVIERDU LOCMANIS IZVADA KARALIENES JACHTU PA STOKHOLMAS ŠĒRĀM. - JŪSMĪGA KARALIENES SAGAIDĪŠANA UN APSVEIKŠANA ZVIEDRIJĀ. — HERCOGS FĪLIPS APBUR ZVEDRIJAS PRINCESES, KURAS AIZ SAJŪSMAS PĀRKĀPJ GALMA ETIĶETI. — NEPIEMĒROTA IZRĀDE STOKHOLMAS OPERĀ. - OFICIĀLĀ VIZĪTE BEIDZĀS SESTDIENAS VAKARĀ, BET KARAĻPĀRIS PALIEK STOKHOLMĀ NOSKATĪTIES PASAULES OLIPIĀDI ZIRGU SPORTĀ. — UZ OLIMPIĀDI ATLIDO ARĪ PRINCESE MARGARĒTA, AVĪZĒM MINOT, VAI VIŅA UN ZVIEDRU PRINCIS BERTILS BŪS PĀRIS.

Ceļā no Lielbritanijas galvaspilsētas uz Skandināvijas krāšņo, lielpilsētu Stokholmu Anglijas karaliene Ziemeļjūrā piedzīvojusi visai bargu vētru, pārciešot jūras slimību.

Trešdien, 6. jūnijā, plkst. piecos jachta Britannia iebrauca Zviedrijas ūdeņos, kur pirmais to sveica zviedru loču direktors Bernēli. Tikai nākošajā rītā karaliskā jachta, iebraukdama Kategatā, nokļuva mierīgākos ūdeņos, karalienei par lielu atvieglojumu. Gar visu Ēresundas krastu ļaudis varēja noskatīties, kā uz Stokholmu dodas karalienes jachta, bet pie Helsingborgas jau bija cilvēku jūra kilometriem garās rindās.

VĒSTULE LA NO STOKHOLMAS

Sākot ceļu uz Stokholmu, Elizabete varēja justies mierīga, kaut brauciens pa šērām un garām klinšu krastiem vispār nav vieglais, bet šinī gadījumā jachtu līdz pat Stokholmai vadīja virslocis Everts Sandstrēms, kas šim uzdevumam bija gatavojies kopš aprīļa mēneša beigām. Taču ar visu to, gan ne loču vainas dēļ, brauciens uz Stokholmu notika ar nopietniem sarežģījumiem, jo šērās uznāca ļoti bieza migla un brauciens bija gandrīz jāpārtrauc, taču vienojās, ka vismaz jachtai jātiek laikā Stokholmā. Kad tā sāka braucienu, ceļā tomēr devās arī apsardzības kuģi, pie tam ar lielu ātrumu, kas, saceļot prāvus viļņus, bija krastā sadzinuši zvejnieku laivas, tās sadragājot un piekrastē nodarot arī vēl citus bojājumus, par kuriem karaliene tūdaļ piedāvāja pilnu samaksu un, tā sakot, sāpju naudu pa virsu.

AUGSTO VIESU SAGAIDĪŠANA

Viss Stokholmas centrs bija satiksmei slēgts, izņemot kājnieku satiksmi. Ielu dzelzceļiem un auto braucējiem bija jātaisa lieli līkumi un apkārtceļi, lai tiktu uz priekšu. Tāpat ierobežota bija ūdenssatiksme, jo augstie viesi Stokholmā iebrauca pa ūdensceļu. Visa Stokholma bija iedalīta posmos, kuros rīkojās attiecīgas karaspēka vienības. Katrā posmā karogsardze, mūzikas orķestris. Pavisam 27 karaspēka vienības gādāja par karalienes apsveikšanas priekšzīmīgu izdošanos.

Ap 250.000 stokholmiešu noskatījās braucienā uz Pilsētas namu, kur notika goda mielasts. Kad karaliene Elizabete, hercogs Fīlips un Zviedrijas karaļpāris kāpa augšā pa Stokholmas pils kāpnēm, viņus sveica 700 dziedātāju koris un ap 50.000 ļaužu pie pils kāpnēm. Nekad nevienas valsts galva nav Stokholmā sagaidīts ar tādu sirsnību un jūsmu, kā tas bija šoreiz. Sajūsmu veicināja arī tas, ka abas pirmās viesošanās dienas bija brīnišķīgi saulainas un pirmās īsti siltās vasaras dienas.

VIESOŠANĀS LIELĀ PROGRAMMA

Sestdien, 9. jūnijā, jau plkst. 10 rītā Elizabete un Fīlips, kopā ar Zviedrijas karaļpāri atstāja karaļpili prinča Bertila pavadībā, eskortējot angļu un zviedru sardzēm. Notika Valsts vēsturiskā mūzeja apskate, kur tā direktors deva paskaidrojumus par mūzeja priekšmetiem, kas apstiprina angļu un zviedru kontaktus vēsturē. Pēc tam Elizabete apciemoja sociālās labierīcības un Fīlips apskatīja slimnīcas. Fīlips apskatīja arī Nobela bioķīmisko institūtu, Karolīnu institūtu u. c. Plkst. 12.05 augstie viesi devās atpakaļ uz pili atpūsties no priekšpusdienas apmeklējumiem. Plkst. 1.15 Pilsētas namā pilsētas valde deva mielastu. Pilsētas galvas Andersona pavadībā karaliene apskatīja Stokholmas Pilsētas nama daudz cildināto iekšpusi. Plkst. 15.00 brauca atpakaļ uz karaļpili, lai jau plkst. 16.15 Elizabete un Fīlips divi vien dotos uz Tenisa telti satikties ar Zviedrijas angļu koloniju. Plkst. 19.00 bija zviedru karaļpāra pusdienas pilī un vakarā operas izrāde, ko ievadīja un beidza ar God save the Queen orķestra pavadījumā.

Viesu braucieni cauri Stokholmai bija nebeidzamas gaviles un sumināju mi. Zviedru publiku un galma ļaudis apbūra abi: kā karaliene Elizabete ar savu majestātisko un tomēr īsti sievišķīgo pievilcību, tā hercogs Fīlips, kurš, kā zviedru laikraksti raksta, „iekarojis visu stokholmiešu sirdis," pat zviedru princeses — Margarēta, Birgita un Desirē bijušas tā Fīlipa apburtas, ka sākušas viņam kniksēt, kaut tas nesaskanot ar galma etiķeti, un tā Fīlips it kā drusku samulsis, bet Elizabete vēlīgi noraudzījusies uz šo etiķetes pārkāpšanu.

OPERAS VADĪTĀJIEM NEBIJA LAIMĒJIES AR UZVEDUMA IZVĒLI

Uzveda Verdī Don Karlosu, kurā arī figurē Elizabete un Fīlips, tikai Elizabete kā Spānijas troņmantinieka Don Karlosa saderinātā un Fīlips kā līgavaiņa tēvs, kurš polītiskos nolūkos pats apprec Elizabeti, kas viņu nemīl, bet mīlē joprojām Don Karlosu. Tātad pavisam citāds Elizabetes un Fīlipa pāris. Un tāpēc nav brīnums, ka zviedru vērīgākie žurnālisti konstatēja vieglu sārtumu Edinburgas hercoga Fīlipa sejā un tikko nomanāmu nicīgu smīniņu par Stokholmas operas vadības ne visai laimīgo izvēli.

IERODAS PRINCESE MARGARĒTA

Sestdienas vakarā oficiālā vizīte beidzās, bet Elizabete un Fīlips palika Stokholmā, jo svētdien sākās starptautiskā zirgu sporta olimpiāde, kurā piedalījās arī karalienes Elizabetes mīlulis — Countrymens. Olimpiāde ilga veselu nedēļu. Pirmdien, 11. jūnijā, Stokholmas lidlaukā sagaidīja no Anglijas atlidojam arī princesi Margarētu, un Brommas lidlauks atkal bija ļaužu pilns.

HERCOGA FILIPA DZIMŠANAS DIENA STOKHOLMĀ

Hercogs Fīlips Stokholmā dabūja nosvinēt savu 35. dzimšanas dienu. Svētdienas rītā, 10. jūnijā, angļu sardzes vīri pilī Fīlipam nodziedāja Happy birthday to you, un viņa pirmā apsveicēja bija karaliene Elizabete, bet brītiņu vēlāk no Londonas zvanīja telefons un pa pam sveicienus nodeva princis Čarlis un princese Anne. Gan viesošanās programmā nebija paredzēta īpaša Fīlipa dzimšanas dienas svinēšana, taču torte sveicienam uz galda bija, kad Elizabete un Fīlips brokastoja kopā ar hercogu un lēdiju Mounthbatten. Zviedrijas karaļpāris gaviļnieku apsveica pēc tam, kad viņš ar Elizabeti atgriezās no dievkalpojuma Stokholmas nelielajā anglikāņu baznīcā.

VIESOŠANĀS NOZĪME

Anglijas karalienes viesošanās nozīme tika apliecināta abu karalisko valdnieku apsveikuma un atbildes runās piektdienas vakarā, kad Zviedrijas karalis pilī deva vakariņas augstajiem viesiem. Karalis Gustavs Ādolfs savā apsveikuma runā uzsvēra, ka Zviedrijas galvaspilsēta, atrazdamās starp ūdeņiem, kas savieno Baltijas jūru un Mēlārus, un pati Zviedrija, ko ar Angliju savieno Ziemeļjūra, gadusimtiem ilgi ir atradušās dzīvā kultūras un vēstures saistībā ar Angliju, un, teica karalis: „Šajos vēsturiskajos ūdeņos mēs vienmēr esam vairāk saskatījuši to, kas mūs vieno, nekā to, kas mūs varētu šķirt. Un šobrīd abas valstis ir viena otrai tuvāk, kā jebkad tas bijis." Elizabete atbildes runā teica, ka tā nav nejaušība, ja viņi šurp braukuši pa jūras ceļu, jo jūrai bijusi ļoti liela nozīme abu tautu attieksmēs. Cik vien tālu sniedzas vēsturiskās atmiņas, zviedru un angļu tautām bijuši vieni un tie paši ideāli un dzīves iekārtas uztvere. Karaliene pacēla savu glāzi uz Zviedrijas karaļa, karalienes un visas zviedru tautas labklājību un laimi.

A. V.

Troņmantnieks ceļā!

Kā ziņo visās lietās sevišķi labi informētas aprindas, Monako valstiņai esot jau nodrošināts tik ļoti nepieciešamais troņmantinieks. Bijusī aktrise Grēse Kellija, tagadējā prinča Renjē jaunlaulātā sieva esot jau mātes cerībās. Valdnieku pāris savus medus mēnešus pavada vizinoties Vidusjūrā, un Monako valsts priecīgo notikumu varot sagaidīt vēlākais jau šī gada beigās vai nākošā gada janvāra pirmajās dienās. Kā zināms, Renjē un Grēses Kellijas pompozās laulības, kas pāris nedēļas aizēnoja visus citus svarīgākos pasaules notikumus, notika 19. aprīlī. Hm, hm.

CEĻA VĀRDI

Šīs zemes dzīve ir kā tilts. Ej droši tam pāri, bet necel savu namu uz tā.
Konfūcijs

*

Tas, ko ļaudis parasti mēdz saukt par likteni, ir tikai viņu pašu muļķības sekas.
Šopenhauers

*

Gatavība rīkoties bez aktīvitātes ir kā mākonis bez lietus — atskan gan bargi grāvieni, nozib zibeņi, bet izkaltusī zeme negūst veldzi.
O. B. Blekledžs

*

Mums visiem ir nepieciešams kāds, kas mūs uzklausa.
Bergmans

„SVĪTRAINĀ NĀVE' IZLIEN NO DŽUNGĻIEM

INDIJAS TĪĢERI KĻŪST CILVĒKĒDĀJI — POLĪTIKAS DĒĻ

Viena no daudzajām nelaimēm un sērgām, kas jau no neminamiem laikiem uztrauc Indijas centrālās un ziemeļu daļas iedzīvotājus, ir tīģeri. Taisni tagad, kad Indija pēc ilgām cīņām kļuvusi neatkarīga valsts, tīģeru briesmas tur kļuvušas daudz aktuālākas nekā agrāk. Tādēļ džungļu ciemu iedzīvotāji pēdējos gados pēc krēslas istāšanās, kad „svītrainā nāve" parasti izlien no biezokņiem sameklēt sev vakariņu tiesu, vairs neuzdrošinās atstāt ciemus un bieži baidās pat iziet no savām būdām. Neievērojot visu piesardzību, svītrainā nāve Pradešas provincē pēdējā gadā pievākusi vismaz 500 cilvēku dzīvības. Oficiālās istādes domā ,ka to visu veikuši tikai 22 zvēri. Garvhalas apgabalā — Indijas ziemeļu daļā, attiecīgās iestādes konstatējušas, ka tīģeri pēdējā gadā apskrubinājuši kauliņus „tikai" 400 cilvēkiem. To starpā ir arī pieci amerikāņu un eiropiešu mednieki...

Ja var ticēt indiešu oficiālajiem ziņu avotiem, tad starp tīģeriem ir arī savi rekordisti. Kāds tīģeris, kurš visā Indijā pazīstams kā „Šadoles cilvēkēdājs", Vandhijas provincē nesen pievācis savu 89. upuri — kādu zemnieci, kura neievērojot brīdinājumus, krēslai metoties džungļu malā centīgi darbojusies savā lauciņā. Nākošajā rītā ciema iedzīvotāji atraduši tikai apskrubinātus zemnieces kauliņus. Šadoles cilvēkēdājs vietējiem apkārtējo ciemu iedzīvotājiem esot pazīstams jau vismaz četrus gadus, bet vienmēr tas pratis izvairīties no sen nopelnītās mednieku lodes. Būdams labs taktiķis, viņš nekad neatgriežas nobeigt pārtraukto maltīti, bet tūliņ maina savu uzturēšanās vietu un savu nākošo upuri pameklē no iepriekšējā diezgan tālu. Kādam citam Sidhi provinces tīģerim, kas pazīstams kā „Plankumainā nāve," piedēvē jau pat 998 upurus, un tas kopš trim gadiem, caurmērā katrā 11. dienā pievāc maltītei pa cilvēkam, bieži uzbrūkot pat visgaišākajā dienas laikā. Diezgan interesants un vēl nekādi neizskaidrojams ir apstāklis, ka tīģeri — cilvēkēdāji visvairāk uzbrūk sievietēm, retāk vīriešiem un pavisam retos gadījumos bērniem.

Veci tīģeru mednieki apgalvo, ka Indijas tīģeri pēc dabas neesot cilvēkēdāji, bet tādi kļūstot tikai apstākļu spiesti. Tie tīģeri, kuri paši meklējot iespēju uzbrukt cilvēkiem, vecuma vai kādas citas vainas dēļ esot kļuvuši džungļu dzīves cīņai par vājiem un tādēļ barībai uzmeklējot savu gandrīz visvājāko pretinieku — cilvēku. Domā, ka centrālajos un ziemeļu Indijas apgabalos tīģeri, sevišķi tādi, kas maltītēm kāro cilvēku miesu, tagad tik neparastos daudzumos esot savairojušies polītikas dēļ... Agrākie Indijas mazo valstiņu daudzie radžas un citi valdnieki katru gadu rīkojuši iespaidīgas tīģeru medības, un dažs no viņiem ik gadus nogulдījis pat vairāk kā 100 zvēru. Kopš 1948. gada, kad radžas zaudējuši ne vien troņus un noteikšanu, bet arī teiksmainās bagātības, un ienākumus, arī viņiem tīģeru medības plašākos apmēros kļuvušas par lietu, ko nevar atļauties.

Radžu tīģeru medību vietā tagad stājušās ceļojumu biroju organizētās tūristu tīģeru medības, kurās par 16 dienām medniekiem iznāk samaksāt apmēram starp 1000 līdz 2000 dolaru. Gandrīz visu valstu tūrisma biroju sludinājumos bieži lasāms: Ceļojiet uz teiksmaino Indiju. Garantējam šaušanai vismaz vienu tīģeri tuvāk par 35 metriem — pretējā gadījumā nauda atpakaļ!

Dabiski, ka netrūkst naudīgu cilvēku, kuri vēlas ne vien apskatīt Indiju, bet vēlas arī iegūt „lielā kaķa" svītraino ādu, ko paklāt pie kamīna, lai varētu stāstīt par redzētajiem Indijas noslēpumiem un arī par ļoti „bīstamajām" tīģeru medībām.

Tomēr biezs naudas maks reti garantē, ka tā īpašnieks ir arī talantīgs mednieks un kaut cik ciešams šāvējs. Ir saprotami, ka šiem varonīgajiem „ģeģeriem" džungļos līdzi dodas arī daudzi piedzīvojuši profesionālie tīģeru mednieki — snaiperi, bet bieži, lai nesabojātu dāmām un kungiem medību prieku, arī viņi nav spējīgi ievainotajam zvēram raidīt pakaļ nāvētāju šāvienu. Visziņi apgalvo, ka profesionālie tīģeru mednieki to nedarot arī tādēļ, ka tad viņiem drīz vien izbeigtos ne vien labi ienesīgais darbs, bet drīz būtu apšauti arī gandrīz visi Indijas zvēri. Vismaz uz 35 metriem garantēt tīģeri tūristu biroji nevarētu. Ir novērots, ka tieši šie par kropliem sašautie zvēri, bez kājām, astēm un bieži ar vairākām lodēm ribās, kļūst cilvēkēdāji, jo viņiem, lai džungļos vienkārši nenosprāgtu badā, ir jāmeklē vieglāk sasniedzamie laupījumi — cilvēki. Jeb vai tā būtu atriebība?

VALSTS AIZŅĒMUMS PADOMJU SAVIENĪBĀ

Šogad to izsludināja gluži tanī pašā laikā un tādā pašā apjomā kā Staļina diktātūras laikā — nekādu jaunu vēsmu. Izsludināja neilgi pēc maija svētkiem — 14. maijā. Finanču ministra Zvereva rakstā bija pavēlēts: „Strādnieki, kalpotāji, un karavīri parakstās 3—4 algas apmērā. Strādnieki un kalpotāji, kas saņem mēnešalgu zem 400 rb. mēnesī, parakstās uz aizņēmumu, nepārsniedzot 2. nedēļu izpeļņu." Parakstīšanās izbeidzās 22. maijā, kopā par 34.305.323.000 rub.

Arodbiedrībām bija uzdots aktīvi piedalīties parakstīšanās organizēšanā un mobilizēt darba ļaudis tālākai darba ražības celšanai. Bez tam maijā bija vēl divi iemesli strādāt vēl vairāk: pensiju likuma nenozīmīgs grozījums (niecīgās pensijas saņem tikai tiešā valsts darbā esošie, bet ne, piem., kolchoznieki) un armijas samazināšana.

Šogad bija neliela starpība: presē un radiofonā ziņoja, cik dažs klochozs un kolchoznieks vai strādnieks „parakstījies". — Kandavas rajona k. Sarkanais partizāns 34.000 rub., Bauskas raj. Ļeņina v. n. kolchozā aizdots 80.000 rub., Elejas raj. k. Avangards 44.200 rub., pie kam brigadieris Arnolds Matunelis 500 un laukkopis R. Rudzītis 400 rub.

Jurītis dodas uz Toronto

VĒSTULE LA NO ANGLIJAS

Nu jau gandrīz vai „visi pieci" jāņem talkā, lai aizskaitītu atpakaļ līdz tam gada skaitlim, kad mēs, daži desmit latviešu UNRRAs un IRO pajumti atstājuši, nonācām Oksfordā un sākām te veidot savu trimdas dzīvi. Pacilāti bija pirmie tikšanās vakari ar mūsu tautas dziesmām un čalojumiem, bet visskaistāk atmiņā ir brīdis, kad kāds jauns precēts pāris mūsu vidū pirmoreiz ienesa mazu, izbijušos puisīti, veselīgi sarkaniem vaigiem un tumši brūnām acīm.

„Kā tad tevi sauc," jautāja ziņkārīgas sieviešu balsis, mazo dzīvībiņu apsveicot.

„Juris," kareivīgā, kā jau bij. leģionāra, bija laimīgā tēva atbilde. Neērtāk toties jutās pati jaunā māte, jo būdama igauniete, viņa no mūsu valodas neprata vairāk kā vīra un dēla vārdus.

Kopš tā laika Jurītis ir mūsu saimes visuzticamākais līdzgaitnieks. Ja notikumu lielākā daļa te risinājušies pirms viņa atmiņu sākuma, tad redzējis viņš tomēr ir daudz. Galvenās mūsu pūles un gribēšanu „nenolūzt no lielā kopības zara."

Piecu gadu darbības posmā, mainoties gān „šaura" gan „plašāka vēriena" vadītājiem, Jurītis ir pratis iet taisnu ceļu. Par spīti tiem, kas „noslīdējuši no skatuves," viņš ir neiztrūkstoši klāt visās mūsu „turēšanās," nekurnot un neiespējamo neprasot. Kā mazs džentlemens mūsu bagātīgā bērnu pulciņā viņš vienmēr ir pieklājīgs un draudzīgs ar visiem.

Viņš ir pastāvējis...

Bet šovasar ir tā, ka Jurītis nu atstāj Oksfordu uz visiem laikiem. Lai cik žēl mums arī būtu, viņa vecāki ir nolēmuši izceļot uz Kanadu. Ne jau „zeltu rakt," bet vairāk tieši tādēļ, lai tuvāk tiktu rosīgai latviešu „kolonijai" kāda izveidojusies Toronto.

Jurīša vecāki, kas kopējās dzīves gaitas sākuši šeit Oksfordā, ir gados vēl jauni, enerģiski ļaudis. Ar krietnu darbu viņi tikuši pie sava „stūrīša" un arī citādi ir labi iztikuši. Tēvs ir pārskolojies par priekšzīmīgu metinātāju, bet māte lietprātīgi vada mājas dzīvi. Nu jau viņa ir lieliska latviešu valodas pratēja un māca to arī bērniem. Bez 8 g. v. Jurīša viņu ģimenē, ir arī nepilnus 2 g. v. meitiņa Astrīda. Līdztekus maizes darbam, abi vecāki ir darbojušies arī DV nodaļas vadībā.

Pēdējo reizi mūsu vidū Jurītis bija Ģimenes dienas dievkalpojumā. Līdz ar māsiņu un vecākiem viņš salika rociņas, lai Dievam pateiktos par Viņa svētību Oksfordas gadu gājumā un bijīgi to izlūgtos arī nākotnei.

Mēs nešaubāmies: tādus cilvēkus, kas pastāv savas tautas kopībā, Dievs neatstāj nekad un nekur.

E. Šulcs

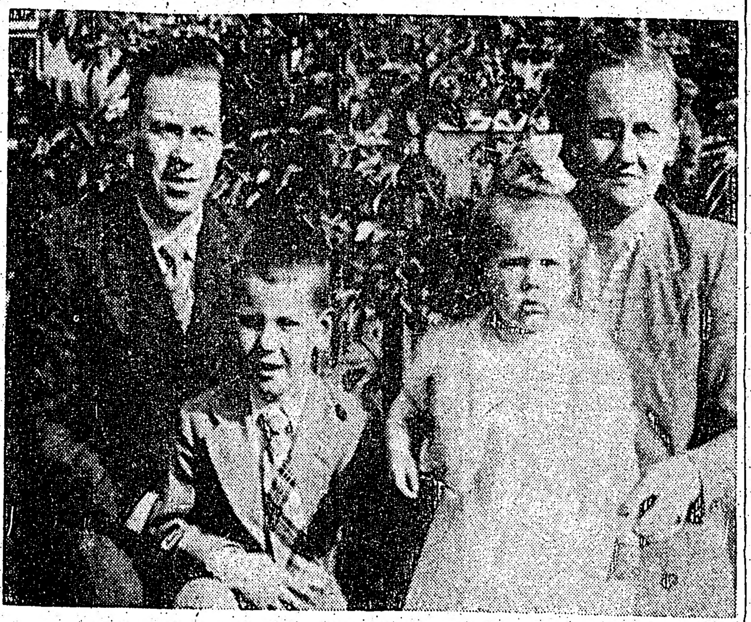

E. Kārkliņš ar dzīves biedri un bērniem pēc Oksfordā pavadītiem deviņiem trimdas gadiem, 27. jūnijā izceļo uz Kanadu.

Foto E. Šulcs

DZINTARS KĻŪST RETUMS

KĀDĀM MILITĀRĀM VAJADZĪBĀM DZINTARU IZMANTO KOMŪNISTI?

Kopš Dzintarzemes — Baltijas valstu un Austrumprūsijas nokļūšanas krievu komūnistu varā dzintars pasaules tirgos sastopams arvien retāk, un tā cenas arvien kāpj uz augšu. Dzintaru, kuru izskaloja Baltijas jūra Latvijas piekrastē vai arī to ieguva nelielajās Kurzemes piekrastes raktuvītēs, pirms Otrā pasaules kara visvairāk izmantoja daiļamatniecībā, kuras ražojumi palika parasti iekšējā tirgū. Galvenā pasaules tirgu apgādātāja ar dzintaru un tā izstrādājumiem pirms Otrā pasaules kara bija Karalauču dzintarrūpniecības sabiedrība (Bernstein - Manufaktur), kura savos labākajos laikos dzintara apstrādāšanā nodarbināja vairāk nekā 300 cilvēku — dzintara apstrādāšanas speciālistu. Šī lielā sabiedrība savām vajadzībām dzintaru galvenokārt ieguva ar dzintaru sevišķi bagātajā Sembas (Samlandes) apgabalā, un vācieši apgalvo; ka 90 proc. no visiem pirmskara pasaules dzintara ieguvumiem nākuši no Palmnikenu dzintara raktuvēm.

Par senās prūšu zemes dzintara bagātību vēl tagad liecina Karalauču dzintara rūpniecības speciālista Valtera Bistrika Štutgartē izveidotais Dzintara mūzejs, kurš laikam ir plašākais šāda veida pasākums visā Rietumu pasaulē.

Mūzeja eksponātu pamatā ir Bistrika izglābtie, personīgie dzintara krājumi, un tur redzams ne vien īstais visu iespējamo nokrāsu dzintars — no pienaini dzeltena līdz zeltainam un tumši sarkani kvēlojošam, bet aiz vitrīnu stikliem atrodas arī tādi dzintara gabali (no bijušā Karalauču dzintara mūzeja), kuri pārveidojušies par zeltainām kapu skudrām, zirnēkļiem, odiem, mušām un grezniem tauriņiem.

Šķiet, ja vien atvērtos dzintara sarkofāgi, tur mūžīgi dusošie varbūt savicinātu spārnus un lidinātos tikpat priecīgi kā lidinājušies, Dievs vien zina, pirms cikiem gadu tūkstošiem...

Mūzejā lielos daudzumos sakopotas arī dažādas dzintara rotas lietas, talismeņi u. t. t. Netrūkst arī dzintara tirdzniecības dokumentu kopiju un arī 17. g. s. kuršu zvejnieku nāves spriedumu dokumentu par toreiz neatļautiem darījumiem ar dzintaru. Mūzeja viesu grāmatā atrodami apmeklētāju paraksti no visas plašās pasaules. Bijušajiem Austrumprūsijas iedzīvotājiem, kas tagad jūtas tādi paši trimdinieki kā mēs, šī vieta kļuvusi par svētceļojumu mērķi.

Protams, krievi okupētajā Dzintarzemē nebūt neatstāj dzintaru neizmantotu, bet pasaules tirgos tas, diemžēl, nenonāk. Visu Palmnikenu raktuvēs iegūto dzintaru krievi sūta uz Minsku, kur izlietojot galvenokārt militāriem nolūkiem. Dzintaru tie izmanto ne vien gāzu masku filtru ražošanai, bet ir dzirdēti apgalvojumi, ka īstais Baltijas jūras dzintars esot noderīgs arī atomrūpniecībā...

Lielā Karalauču dzintarrūpniecības sabiedrība, kura beigu posmā ir paspējusi pārcelties uz Hamburgu un savu darbību ir arī atsākusi, bet dzintars, kuru tā paņēmusi līdzi no Dzintarzemes, apstrādāšanai pietikšot augstākais vēl tikai desmit gadiem. Tagad dzintaru cenšas iegūt pie Elbas ietekas jūrā un zvejo no jūras dibena pie Frīzu salām. Ieguvumi visumā tomēr ir niecīgi, un tādēļ nav jābrīnās, ka, apstrādājot un apslīpējot Baltijas jūras zeltu, kura senie izstrādājumi atrasti pat Ēģiptes faraonu piramīdās, mākslas amatnieki ievēro vislielko taupību. Ar visu to dzintars ar katru dienu kļūst ne vien dārgāks, bet arī retāks...

V. A.

Urāns un kobalts uz Padomiju

Italijas policija apvaino 24 personas nelegālā tirdzniecībā ar urānu un kobaltu, kuras šos militāri vērtīgos metallus lielos daudzumos no Šveices caur Italiju slepeni nogādājušas Polijas ostā Gdiņā. Šveices eksportfirma bijusi tikai darījumu izkārtne, bet visi darījumi patiesībā atradušies italiešu komūnistu partijas — parlamenta deputātu rokās. Militāri nozīmīgie metalii uz Gdiņu un tālāk uz PSRS ceļojuši kā tekstīlijas...

JĀŅU BALLE

PALACE PIER TELPĀS

ONTARIO EZERA KRASTĀ, 1 Lakeshore Rd., Toronto

PIEKTDIEN, 22. JŪNIJĀ, PL. 8.30 VAKARĀ, BEIGAS PAŠĀ RĪTĀ PIE PAPARDES ZIEDA

Programmā: JĀŅU DZIESMAS DAINAS KOŖA IZPILDĪJUMĀ DIRIĢENTES E. FREIMANES VADĪBĀ ● LABĀKĀ DEJU MŪZIKA

GALDIŅI VIESU IERAŠANĀS KĀRTĪBĀ ● ATSPIRDZINĀJUMI NO AUGSTAJIEM PLAUKTIEM ● LAIPNA APKALPOŠANA

Ērta auto novietošana. Mērenas cenas Gaisa dzesinātājs Visus laipni sagaidīs JĀŅATĒVS — DV TORONTO NODAĻA

Ar vienu roku dod, ar otru ņem atpakaļ

EDGARA ARDENSA KOMĒDIJA

4. turpinājums

Kņaze (visai neapmierināta). Džordž, tu esi te, un mēs velti tevi meklējam pa visu māju!... Ko tu te dari divvienatnē ar šo šaubīgo sievieti? (Uz Ritu). Un jums, tādai mazvērtīgai skuķei, vajadzēja gan kaunēties tā uzvesties, — ļauties apskauties un pavedināt uz neceļiem vīrieti, kas stāv neizmērojami augstāk par jums visādās attiecībās. Jūs laikam esat tik aprobežota, ka vēl nezināt to, ka viņš ir dižciltīgs kņazs un, pateicoties man, ļoti bagāts un, pār visām lietām, ka viņš ir mans likumīgs vīrs. Kaunieties ar', kaunieties!

Rita. Bet atļaujiet...

Ivnings (pēkšņi ienākdams). Cilvēki mīļie, kas še manā istabā par rāšanos? Kas še noticis, kamēr biju lejā kaķu asilā?

Kņaze. Šī nekaunīgā skuķe bija apkampusi manu vīru, kņazu Čavčavadzi!

Rita. Nav tiesa! Viņš bija tas, kas mēģināja to darīt ar mani.

Kņaze. Mēģināja, tu saki tikai mēģināja? Jā, ko tad tu, trakā, gribēji lai jau būtu noticis?!

Kņazs. Bet, mīļā Mardžorij...

Ivnings (nelaimīgs, lauzīdams rokas). Apžēlojieties, kņaziene, Rita, kņaz — cilvēki mīļie! Izbeidziet jel šīs nesaskaņas! Kamdēļ šis briesmīgais troksnis! Un viss tas manā istabā tādā dienā, tādā man nozīmīgā dienā!... Un turklāt stunda arī man vēl jānodod šodien. Labāk sāksim mācības Rita... Uz redzēšanos, kņaze un kņaz! (Kņaze satvērusi kņazu zem rokas, aiziet).

Ivnings (aizvēra durvis. Sēdieties, jaunkundze, un pierakstiet, lūdzu... (Staigādams pa istabu). Jā, es turpināšu no tās vietas, kur pagājušo reiz palikām: „Džeksona inaugurāciju visa tauta uzskatīja kā jaunu ēru Amerikas dzīvē. Tā bija tāda inaugurācija, kādu vēl nekad zeme nebija redzējusi..."

Rita (rakstīdama). Ne tik ātri, Ivninga kungs!

Ivnings. „... inaugurācija, kādu vēl nekad zeme nebija redzējusi. Notikuma acu liecinieki salīdzina to ar barbaru invāziju senajā Romā..."

Rita. Vaidie,' kādi augsti mācīti svešvārdi! (paceldama galvu no burtnīcas). Bet kam tas viss vajadzīgs, Ivninga kungs?

Ivnings. Jums tas vajadzīgs. Un kundze to tā vēlas, ne jau es. Un jūs jau zināt, ka viņas katra vēlēšanās ir likums šai namā. Mēs visi še esam tikai kā vieglas cūkpieņu ziedu pūkas gaisā, kuras, ja viņai iepatiksies, tā jeb kuŗu brīdi izpūtīs pa logu laukā.

Rita. Bet ne jau nu jūs, Ivninga kungs.

Ivnings. Arī mani... arī mani: man reizēm sāk tā likties, vismaz pēdējā laikā... (Pa daļai pats sev). Bet ir bijuši arī laimīgi, skaisti gadi, ilgi gadi, par kuŗiem sevišķi šodien man atkal un atkal ar smeldžošu srdi jādomā. Bija laiki, kad mani labprāt uzklausīja un reizēm pat jautāja pēc mana padoma... Kad Mirtilla bija paaugusies...

Rita. Vai tas man jāpieraksta?

Ivnings. Nē, nē, — Mirtilla bija Raitvūdes kundzes meita. Arī viņai es kādreiz pasniedzu mācības tāpat kā jums tagad, kamēr viņa neiestājās kolledžā. Bet tur ārpusē dzīvodama, viņa bija sadraudzējusies ar kādu jaunu cilvēku, kam bija gan pievilcīga seja un veiklas manieres. —

Rita. Cik interesanti!

Ivnings ...bet kuŗa galvenā nodarbošanās bijusi iedzeršana un vieglprātība. Es pilnīgi saprotu Raitvūdes kundzes sašutumu, kad viņa pēc skarbas sarunas, kuŗā arī man vajadzēja noklausīties, parādīja šim jaunajam cilvēkam durvis, pēc tam, kad viņi abi ar Mirtilli bija ieradušies un iedrošinājušies lūgt kundzes piekrišanu viņu laulībām.

Rita. Redziet, Ivninga kungs, tas viss tik ļoti interesanti, ka to es labprāt pierakstītu.

Ivnings. Bet tad sākās traģēdija. Vienu nakti Mirtilla bija pazudusi no māja! Sākumā domājām, kas zina, varbūt viņa būs aizbraukusi atpakaļ uz savu kolledžu. Bet tā nebija. Tad pēc kāda laika pienāca noteiktas ziņas, ka Mirtilla un viņas draugs salaulājušies vienā Arizonas pilsētiņā.

Rita. Nu, kāda tad tur traģēdija, kad salaulājušies, drīzāk otrādi...

Ivnings. Klausieties turpmāko. No turienes viņi bija devušies tālāk uz Meksiku; nevar īsti izprast, kādā nolūkā. Daži teicas dzirdējuši, ka jaunais pāris runājis par iespējām viegli kļūt pie lielas bagātības, starp citu, par dimantu raktuves pasākšanu kaut kur Huatabampo kalnos. Ir tāda robežupe Rio Grande starp mūsu zemi un Meksiku, tur laikam viņi bija domājuši celties pāri. Bet tai laikā gadījās briesmīgas lietus gāzes tai pusē; upe, parasti sekla un nenozīmīga, bija īsā laikā pārvērtusies šausmīgā un bīstamā ūdeņu Niagarā: vienu dien' krastā bija tikusi atrasta vīrieša cepure ar Mirtillas jaunā vīra vārdu un uzvārdu.

Rita. Šausmas! Tātad viņi abi bija dabūjuši galu tur tai upē?

Ivnings. Jā, par to nebija vairs šaubu. Tā vieta, kur viņi bija cēlušies pāri, nav tālu no ietekas jūrā, un tā nelaimīgo ķermeņi droši vien drīz bija tikuši straumes aiznesti okeanā... Patricijas bēdas bija — un vēl tagad ir — neaprakstāmas.

Rita. Patricijas?

Ivnings. Tas Raitvūdes kundzes priekšvārds... Ir tiesa, jūs, Rita, pa daļai atgādināt nelaimīgo Mirtillu, un tāpēc kundze jums veltī tādu neparastu gādību un ievērību, tāpēc arī jūsu izglītošanā viņa tā ieinteresēta un tamdēļ notiek arī šī stundu pasniegšana. Tad nu jūs, Ritas junkundze, pati redzat, cik tas svarīgi jūsu pašas nākotnes labā būt uzcītīgai un visās lietās paklausīgai.

Rita. Es jau arī tāda cenšos būt... Bet vai tomēr nevarētu kādu nieku nolaist no tā mācīšanās daudzuma, mīļais Ivninga kungs?

Ivnings. Es nu nevaru, ejiet tad nu lūdziet kundzi. Un vai jūs domājat, man liels prieks jūs te mocīt ar zinībām, sevišķi šodien, šādā dienā, šādā manā dienā, kad jūtos tik neizsakāmi vientulš un pamests?

Rita. Kas tad tā ir jums šodien par tādu sevišķu dienu, Ivninga kungs?

Ivnings. Jums un citiem tāda pati kā katra diena. Bet lai paliek tas... Un nu, lūdzu, turpināsim mācības. Pierakstiet: „Ļaudis bija nākuši pat 500 jūdzes tālu uz šo inaugurāciju, lai redzētu savu varoni kļūstam par prezidentu, kā to Daniels Vebsters savos memuāros raksta... kā to Daniels Vebsters savos memuāros raksta..." (Kāds klauvē pie durvīm). Iekšā!

Džimmijs (ienāk). Piedodiet, mister Ivning! Raitvūdes kundze lūdza jūs pārtraukt mācības un lika man aicināt Ritas jaunkundzi pie sevis.

Ivnings. Labi, — ejiet, Rita (Viņa aiziet līdz ar Džimmiju). Ivnings apsēžas pie sava „laborātorijas" galda, brīdi rīkojas ap tur atrodošamies priekšmetiem, laikam kaut ko pārbaudīdams vai izmēģinādams, bet tad neapmierināts papurina galvu, pieceļas un sāk staigāt).

Ivnings. Un kā citus gadus, un arī vēļ pagājušo gadu, šai dienā viss bija citādāk, viss citādāk! — Cilvēki ieradās jau agri no rīta, es biju līksms, pat deklamēju. Arī tagad te šorīt cilvēki nāk un iet, bet viņa, viņa nenāk... Būtu vai patiešām jāsāk rakstīt elēģija, pentametros protams, Ovidija garā. Tas, protams, smags pantmērs, bet labi piemērots manam tagadējam dvēseles smagumam. (Sāk kaut ko šņipāt uz papīra sloksnes).

(Kāds pieklauvē. Ivnings žigli cenšas sakārtot jau tāpat kārtīgi pieglaustos matus un kakla saiti).

Ivnings. Vai patiešām beidzot būs tomēr atcerējusies mani? (Iet un atveŗ durvis. Vīlies). Ak, tas jūs, kņaz!

Kņazs (līksmi smej). Un ko tad jūs vēl gaidījāt? Vai tad vēl diezgan neizamizējāties ar smukām jaunkundzēm? Ak, veci, apskaužamais veci! Palaid mani savā vietā, un tu redzēsi, cik interesanti es protu pasniegt visādas zināšanas jaunām meitenēm!... Bet ko, jūs, Ivning, tāds drūms šodien? Vai kaķis pārskrēja pāri jūsu tekai šorīt?

Ivnings (bēdīgi). Jā, un ne viens vien, bet veseli četri. Viens vīrs tos atnesa, un viņš teica, ka visi tie saucoties manā vārdā.

Kņazs (smiedamies). Un vēlāk izrādījās, ka viņš melojis! Es jau dzirdēju.

Ivnings. Jā, bet kāpēc vispārīgi viņai vajadzēja kādu no kaķiem saukt manā vārdā?

(Turpinājums sekos)

SKOLOTĀJA - DZIMTENES PĒTNIEKA JUBILEJA

7. jūlijā galgauskietis Alvils Kalnietis - Klēbachs Virčburgas latviešu nometnē atskatās uz 80 mūža gadiem. Dzimis 1876. g. Galgauskas Saujiņās, kalēja dēls. Alvilam tikko 8 mēneši, kad tēvs nomirst. Māte ar zīdainīti pārceļas dzīvot pie brāļa Pētera Biezā, Galgauskas Veišu skolas skolotāja, kurš uzņemas bārenīša audzināšanu. Skolas Alīti nu pazīst viss pagasts, skolēni to iemīļo, lielie lutina.

Tā kā viņam laba balss un muzikālā dzirde, viņš palīdz krusttēvam arī mācīt dziedātājiem koŗa dziesmas ,un 12 gadu vecumā koris ņem viņu līdz 1888. g. uz Rīgu — III Vispārējos Dziesmu svētkos, kur viņam rodas daudz jaunu pieredžu.

12 gadu vecumā krusttēvs viņu aizved mācīties tālāk Vecpiebalgas draudzes skolā, pie tā laikmeta tālu izdaudzinātiem skolotājiem. Arī skolas biedru starpā ir daudzi vēlāk pazīstami sabiedriski darbinieki.

Pēc draudzes skolas kursa beigšanas, viņš iztur iestāju pārbaudījumus Pliskavas skolotāju seminārā 1893. g. un 1896. g. beidz semināra kursu ar I šķiras diplomu. A. K. nu kļuva skolotājs kopā ar krusttēvu šinī pašā Veišu skolā, kur pats mācījies, bet pēc krusttēva nāves izraudzījās sev spējīgus biedrus un strādāja ar pārplūstošu spēku kā skolā, tā vietējā un visas tautas kultūras darbā. Viņš bija kļuvis arī izcils līdzstrādnieks Endzelīna - Mīlenbacha vārdnīcas tapšanā, papildinot to ar Galgauskas vārdu krājumu.

Bet tad nāca 1905. g. revolūcija, pēc tās soda ekspedīcijas. K. gan nebija aktīvs revolūcionārs, bet tomēr sarakstos viņa vārds bija starp tiem, kas sodāmi ar nāvi. Pēc visu īpašumu sadedzināšanas Klēbachu jau pašu nostāda likvidātora priekšā. bet pēkšņi par aizstāvi piesakās kaimiņu pareizticīgo priesteris Makedonska tēvs un ar krustu rokā apzvēr, ka skolotājs Alvils Kalnietis - Klēbachs nav revolūcionārs un tādēļ nav sodāms. Nāves sodu gan atceļ, bet muižniecības pārstāvis pieprasa 50 sitienu miesas soda, un tūdaļ arī izpilda. Asiņainās, pc tam čūlājošās 50 sitienu brūces atstāj drausmīgu un ilgstošu ietekmi kā fiziskā tā garīgā ziņā.

Bet nepelnīti sodītais tautas darbinieks gūst gandarījumu.

Ar sirdsskaidrā izcilā skolu inspektora Pētera Dievkociņa gādību, A .Kalnieti - Klēbachu paaugstina skolotāja darbā un pārceļ uz Saldu Kurzemē par jaunatvērtas valsts pamatskolas priekšnieku, kur nu A. K. - K. darbojas no 1906. — 1915. g. kad 1. Pasaules karš spiež doties bēgļu gaitās uz Holmu. Saldū A. Kalnieša vadītā skola darbojas ar tādām sekmēm, ka paceļ izglītības līmeni plašā apkārtnē. Arī sabiedriskas dzīves veicināšanai A. Kalnietim te lieli nopelni. Darboties līdzi Endzelīna - Mīlenbacha vārdnīcas tapšanā A. K. turpina arī no Saldus.

Krievijā pavadītie gadi pieskaitāmi pie visdrūmākiem visā A. K.-K. un viņa ģimenes mūžā. 1920. g. viņi atgriežas atpakaļ Saldū un A. K. strādā Latvijas skolās līdz 1925. g. Šo darba posmu pats jubilārs dēvē par visgaišāko savā darbā. Tad veidojās Latvijas skolas, tapa pati Latvijas valsts, tapa mācības metodes tēvu valodā ,tapām mēs paši.

1925. g. A. Kalnietis pārcēlās darbā uz Rīgu. Pats viņš rosīgi piedalījās Endzelīna rīkotās apspriedēs, darbojās skolotāju centrālās organizācijās. Bet tad 1934. g. pavasarī viņam uzbruka smaga slimība, un 1935. g. skolotāja darbs bija galīgi jāizbeidz, jo triekas lēkmes dēļ K. bija saistīts pie gultas.

Viņš nu jutās kā no laivas izsviests.

Bet tad viņa rīcībā nāca dzimtā Galgauskas pagasta archīvs, un tas viņu ievirzīja jaunā darbā: celt no turienes gaismā senās vērtības.

Pēc veco archīvu izmantošanas, ko publicē Latvijas patstāvības laikmeta dažādi izdevumi un laikraksti, A. K. ķeras pie citiem plašākiem darbiem Galgauskas mērogā: sagatavo iespiešanai Veišu skolas 100 gadu vēsturi, bet vācu okupācijas vara nedod atvēli iespiešanai. Tikai vienu eksemplāru mašīnrakstā izdodas novietot Lundas universitātes bibliotēkā Zviedrijā. Tāpat izdodas novietot Zviedrijā vēlāk Virčburgā sastādīto pārskatu par Galgauskas pagasta mājām un dzimtām 100 un vairāk gadu laikā. Tā mašīnraksts atrodas Upsalā, rokraksts Stokholmas vēsturisko rokrakstu archīvā.

Pēdējos Rīgas darba gados A. K. pārstrādātais Galgauskas pagasta izlokšņu apraksts, ko valodnieki atzina par vienu no vispilnīgākiem, vēl rokrakstā tika nodots latviešu valodas krātuvei Rīgā.

Pēdējā laikā A. K. sarakstījis plaša pārskata darbu par galgauskiešu kultūras dzīvi, kas aizņem ap 1000 rokraksta lappušu. Pašreiz jubilārs pūlas ar tā pārrakstīšanu, kur palīdzīga arī jaunākā meita ,kas palika Vācijā, lai apkoptu tēvu. Tāpat daudz jāpūlas arī ar citu manuskriptu pārrakstīšanu mašīnrakstā ,cik vien pieļauj acis, kas pēdējā laikā sākušas reizēm streikot. Viņa rakstu galvenais archīvs tagad atrodas pie viņa meitas Ainas Kalnietes, 425 W. Lovel Street Kalamazoo, Mich. U. S. A.

Garā A. Kalnietis - Klēbachs vēl možs, veselības stāvoklis diezgan stabils, atmiņa darbojas apbrīnojami labi. Viņam vēl vairāki pasākumi padomā. Lai sekmējas!

Jubilāra adrese ir: A. Kalnietis, Weissenburgerst. 2, B. 5-3, Würzburg, Germany.

Indr. Ritiņš.

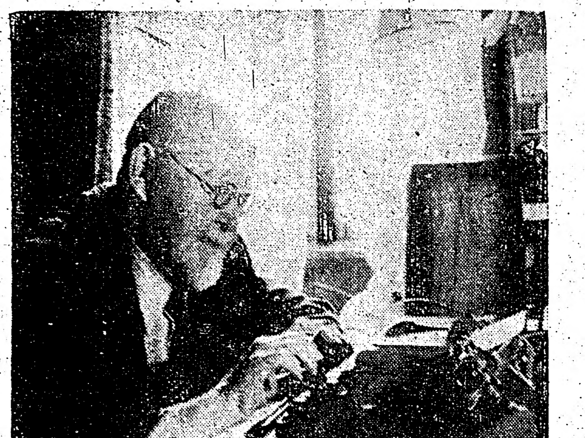

Alvils Kalnietis-Klēbachs

P. BRĪVKALNE APBUR HAMBURGIEŠUS

Mūsu izcilā dziedone P. Brīvkalne saviem lieliskajiem panākumiem Vācijas operās pievienojusi vēl vienu — ar savu viesizrādi Hamburgas valsts operā, dziedot R. Štrausa operā Salome titulpartiju.

Operas nams bijis izpārdots, un publikas ovācijas nav gribējušas rimties. Brīvkalne izsaukta vairākas reizes uz skatuves, kur tā ilgi suminātā. Izcilas ir arī preses atsauksmes.

Die Welt raksta: „Brīvkalnes lielajā un skaistajā balsī var saklausīt ne tikai grēcīgās Herodus meitas vilinātājas un maigās pavedējas dabu, bet arī kaislības valdonīgo spēku, kas izlaužas no sievietes instinkta pirmatnējiem dziļumiem. Izkoptais un impozantais dziedājums kopā ar saistošo tēlojumu piepilda plašo izjūtu skālu starp apvaldīto kvēli un dejā sakāpināto ekstāzi ar juteklisku dēmoniju.“

Hamburger Anzeiger: „Brīvkalne sniedza fascinējošu titulpartijas atveidojumu. Viņa bija viscaur sievišķīgā Salome, pavedinoša, maiga un pilna jutekliskas kvēles, bet tajā pašā laikā cieta un nepiekāpīga līdz ledus aukstumam. Viņas čūskveidīgā pieglaudība un grācija sākumā nelikās gluži brīva no pozes, bet tad pastāvīgi kāpinājās līdz virtuozi pārliecinošam lielās dejas scēnas uzvedumam. Tikpat lokana kā viņas ķermenis, atklājās arī viņas balss daudzpusīgā toņa un izteiksmes dažādība.“

Hamburger Abendblatt: „Tas bija Salomes uzvedums, kādu nepiedzīvo katru dienu... Mēs līdz šim nezinājām, ka Esenes operai ir tik lieliska Salome. Viņa saucas Paula Brīvkalne... Ar savām drāmatiskajām spējām un balss kvalitātēm viņa pārliecina arvien vairāk. Viņas skaidrais un skanīgais soprāns ir tā skolots, ka tas vēl beigu skatā sidrabainā skaistumā lidinās pāri orķestrim. Mēs vēlamies šo mākslinieci — cik zināms, viņa ir latviete — dzirdēt atkal no jauna!“

Johaneana partiju dziedājis slavenais amerikāņu baritons Laurenss Vinters.

⊕ Diriģents Olģerts Bištēviņš, kas dzīvo Argentīnā, ar šo mācības gadu ir ievēlēts par profesoru mūzikas teorijā un orķestra mācībā Valsts konservātorijā Kordovas pilsētā pie Andiem.

⊕ Apvienoto Nāciju bibliotēkā Nujorkā iekārtota arī latviešu nodaļa. Tanī sakopotas latviešu grāmatas, kas izdotas Latvijas neatkarības laikā, Latvijā zem komūnistu varas un trimdā.

Valdis Krāslavietis

ATMIŅU UGUNSKURS

Viņā naktī dega viss:
zeme, mēs un debesis...

Sausi zari, kvēlā liesma —
mirklis ogles izplēnēja;
pāri palika tik dziesma, —
saņa pelnu gaida vēja.

Ja mēs rītu atkal ietu,
uzmeklētu seno vietu,
ziņu velti mūsu pirksti
meklētu tur kādu dzirksti:
tikai kārta auksta pelnu
klātu manu, tavu delnu.

Sīka dzirksts un mitri zari, —
kā lai liesmu izaukleju?
Vai lai gaidu pavasari,
lai tas nāk ar jaunu vēju?

Varbūt atkal degt sāks viss:
zeme, sirds un debesis...

V. Leonaitis filmējas Austrālijā

Kādreiz tik populārais Latvijas Nacionālās operas dejotājs V. Leonaitis, kurš ilgāku laiku uzturējās Spānijā, pēc tam nokļuvis Austrālijā, kur viņam pavērušās plašas iespējas filmu laukā.

Populārajā filmā Long John Silver mūsu V. Leonaitis tēlo vienu no galvenajām raksturlomām. Pagewood filmsabiedrībā Sidnejā V. Leonaitis strādā pastāvīgi, un bez tam Sidnejā viņam ir liela un ļoti slavena dejas skola. Viņš ir arī apprecējis austrālieti.

Filmā Long John Silver Leonaitis tēlo raksturlomu Tati Tulley, pirātu, kas meklē zeltu un sudrabu, paslēptu nezināmās salīņās. Šīs filmas galvenā lomā uzticēta slavenajam angļu filmaktierim Robertam Nūtonam. Jau 2. pasaules kara laikā Leonaitis izbrauca uz Vāciju, kur strādāja Leipcigas nac. teātrī, līdz Leipcigu okupēja krievi. Pēc tam viņš devās uz Spāniju, kur arī strādāja uz skatuvēm, ilgu laiku ar slaveno Dorleju reviju uzstājies arī lapākā Madrides viesnīcā, Hotel Palaze. Viņš uzstājies arī Karcellē cirkū, bet beigās devās uz Austrāliju, kur arī domā palikt.

Dž. Rimkeits

MĀKSLINIEKS, PĒTNIEKS, VARONIS

PROF. J. SILIŅA STUDIJA PAR VILI VASARIŅU

II

Vācu okupācijas beidzamos gados Vasariņš ķērās pie vēsturnieka spalvas, sarakstīdams grāmatu — Latviešu keramika. Tas ir pirmais šāda veida darbs latviešu valodā, kas attēlo keramikas attīstību Latvijā, sākot ar aizvēsturi un beidzot ar tagadni (1944. g.). Apceļodams podnieku darbnīcas kara apstākļos pieejamos novados, viņš savāca plašus materiālus un sagatavoja grāmatu iespiešanai, bet kaŗa notikumi vairs nepieļāva publicēšanu.

Darba ievadā Vasariņš īsi raksturo keramikas, vienas no vecākām mākslām un mākām, nozīmi cilvēka dzīvē. „Senā keramika“, saka autors, „mūs saviļņo... Mēs redzam un jūtam, kāds liels garīgs spēks un daiļums cauri gadu tūkstošiem saglabājies šais priekšmetos, jo keramika „vienmēr bijusi cieši saistīta ar pašu cilvēku, ar viņa praktisko un māksliniecisko izjūtu.“

Tālākā nodaļa iztirzā aizvēstures un senvēstures keramiku Latvijā. Nākamā darba daļa veltīta tautas keramikai, kur „kopā ar trauku formām latvju raksta elementi bija kā spilgtākie mākslinieciskās gaumes un radītāja gara izteicēji.“ Autors raksturo mūsu lauku keramikas vispārējo attīstību atkarā no novadiem, no turienes izejvielām, techniskiem paņēmieniem un mākslas gaumes, konstatēdams, ka „katrā podniecības centrā un katrā podniecības darbnīcā jau no laika gala izveidojušās savas noteiktas trauku formas.“ Visai saistīgi ir atsevišķo novadu un darbnīcu raksturojumi. Vidzemei ir zīmīga tieksme uz vienkāršām, skaidrām formām, piem., Piebalgā, Smiltenē. Atzīmējis celmlauža Jēkaba Drandas nozīmi Vidzemes podniecības attīstībā, Vasariņš rūpīgi pakavējas pie amata meistara Jāņa Ieviņa podniecības darbnīcas Cēsīs, uzsverot meistara „jauno formu meklējumu kāri,“ pastāsta arī par Mārtiņa Upes podniecības darbnīcu Valmierā. Kaŗa dēļ autors vairs nespēja iepazīties ar citām Vidzemes podnieku darbīncām.

Latgales podniecība ir „iespaidīga un krāšņa savā formu daudzpusībā... iejūsmīnādama un aizraudama skatītāju.“ Mālu darinājumu „spēcīgi profilētie silueti“ ar izlocītām malām un vijīgi sagrieztām spirāļēm uzbur it kā citu keramikas pasaules uzskatu, rādot sava pūra bagātību.“

Tiesa, še vērojamas vēsturisko stila formu ietekmes. Piem., kāds vīna kauss ieguvis tipisku spāniešu formu; slāvu keramikas ietekme vērojama uz augšu stieptās krūkās; it īpaši daudz sastopamas baroka stila dekorātīvās formas; taču līdztekus sastopamas arī tīrās klasicisma formas. Tomēr visas šīs ietekmes pārkausētas tautas fantazijas naīvā uztverē un īpati latgaliskā dialektā un izjūtā.

„Daudzveidīgāk kā jebkur citur, Latgalē izaugusi krūze — latviešu keramikas simbols. Tās formu rotājuma variantiem nav gala... Vispopulārākā Latgales krūze ir visai paslaida ar ovālu pamatformu, kas pāriet graciozi izliektā garā kaklā un jūtami uz āru izvirzītā augšmales nobeigumā...“

Īpaša vieta mūsu keramikā piešķirama Latgales svečturiem ar kupliem sazarojumiem un rotājumiem. Latgales podniecība lieto tikai baltu, brūnu, dzeltenu un zaļo krāsu līdztekus dabiskai paša māla krāsai. Pakavējies pie Latgales podniecības mākslinieciskās un techniskās puses, Vasariņš spilgti raksturo Siljāņu pagasta meistarus — Andreju Paulānu. Jāni Dubovski, Polikarpu Vilcānu, brāļus Rivšas, brāļus Kaļvas, Peipānu u. c.

Zemgales tautas keramikā jāpiemin Bauskas krūzes ar vareno uzbūvi, visai profilēto siluetu, dzelteno un zaļo krāsu. Tukumā, kur reiz bijušas savas tradicijas, darbojās Jānis Krievs; Bergholts un Jānis Grīnbergs pieminami Bauskā; Augusts Blūms — Jelgavā; J. Serafimovičs Aknīstē. Visumā šai novadā nav tās bagātīgās izdomas, kādu sastopam Latgalē.

Kurzemes lauku podniecība uzrāda „tīrāku un skaidrāku tautas gara atspulgu nekā Zemgale. Zemnieciski veselīgas, zemes smaržas pilnas ir vecās Rucavas krūzes un lielās bļodas. Medus dzeltenā Rucavas krūze lai ir ikvienam latviešu keramiķim kā svēts simbols.“

No kādreiz lielā Rucavas podniecību skaita ap 1944. g. vairs darbojās tikai viena — Volgemūta. Kā citi šī novada zīmīgi pārstāvji jāpiemin Krišs Strazdiņš — Liepājā; Miķelis Ozols — Ventspilī.

Visai interesanti ir brīvie veidojumi latviešu tautas keramikā. Mūs neapšaubāmi pārsteidz Latgales „iekšēji pārdzīvotie un iztēlotie dzīvnieki, zvēri un cilvēki,“ dzīvās formu fantazijas un tradicijas, kas „brīvi augušas no paša cilvēka gara.“ Šo kuplin kuplo veidojumu centrālais motīvs ir zirgs un jātnieks. Pārējie Latvijas novadi nevar sacensties ar Latgales podnieku svaigo un daudzpusīgo izdomu, lai gan arī tajos ir savi pievilcīgi veikumi. Tā Rīgu reprezentē māla baloži: Cēsis — vistiņas ar caurumotām sekstām; Liepāju — jūras putni- peldētāji un dažas dzīvnieku figūriņas; Kursīšu pagastu — stabulīte ar ragainīša auna galvu; Zemgali — pūšamās māla cūciņas u. t. t. Visi „šie veidojumi ir tautas keramikas rotaļu pasaule un reizē arī dziļas dzīves jēgas tulkojums“, jo tajos atspoguļojas tautas mākslas brīnišķīgais naīvums.

„Latviešu keramikas“ otrā daļa ir veltīta mākslas keramikai. Te iztirzāti materiāls un technika, keramikas veidi, īpašu vērību piešķirot akmens masai, fajansam, porcelānam, šamota masām, glazūrām, īsai keramikas darbu klasifikācijai. Pats vērtīgākais sniegums šai daļā gan būs mūsu keramiķu vecākās un jaunākās paaudžu pārstāvju raksturojumi. Te jāmin vectēvi — Stiglica mākslas skolas profesors — Kārlis Kēlers, Pelšes u. c. skolotājs; Jēkabs Dranda (1853. - 1915.). Nākamā vecuma pakāpē sastopam Pēteri Šteinbergu, Augustu Jullu, Rūdolfu Pelši, Ansi Cīruli. Raksturojis šos meistarus, Vasariņš pāriet uz Mākslas akadēmijas absolventiem: Andreju Pormali, Arvēdu Dzērvīti, Mariju Riņķi, Viktorīnu Zosti, Mildu Kalniņu - Brutāni, Ludvigu Kalniņu, Alīsi Preisi - Kalniņu, Zentu Radiņu u. c. Beigu daļā apskatītas Baltara darbnīca, L. Ripora dardarbošanās, Mārtiņa Kalniņa podniecība Tūjā u. t. t. Apskatītas keramikas mācības iestādes Latvijā, keramikas attīstība fabrikās, keramika mūsu architektūrā un keramikas nozīme latviskā dzīvokļu kultūrā.

Plaši un daudzpusīgi izveidotā Vasariņa darbā būs arī savi robi. Taču tā nozīme ir ļoti liela, jo tas ir pirmais mēģinājums necilātā laukā. Ik lappusē jūtam strāvojam Vasariņa dedzīgumu un sirds siltumu, ar kādu viņš pieķēries savai mākslai, savai tautai un dzimtai zemei.

3.

Iesaukts kaŗā V. Vasariņš krita Kurzemē 1945. g. agrā pavasarī. No viņa vēstulēm, rakstītām frontē tuviniekiem, izstaro īsta gaiša ticība latviešu tautas nākotnei. Šīs vēstules, dziļi cilvēciskus dokumentus, ir vērts lasīt un godbijīgi pārdomāt. Tās sniedz mākslinieka, pētnieka un varoņa personības un viņa īsā mūža nedaudzo beidzamo mēnešu labāko raksturojumu.

1944. g. 20 novembrī Vasariņš raksta no Jaunpils: ...„Esmu piedalīts neapmācīto kareivju daļai un nodarbojos ar to apmācīšanu. Šis apstāklis mani pagaidām pasargājis no tiešās frontes darbības, kaut gan bieži atrodamies tās tuvumā un iespaidā. Laiks steidzas bezgala ātri un visi notikumi tam līdzi.“ Tā nodarbināts viņš atrod arī brīžus, „lai kaut domās pakavētos pie sava agrākā darba. Nešaubīgi ticu, ka nāks apstākļi, kas atkal ļaus pie tā atgriezties un to turpināt. Savu stipro ticību un pārliecību gribētu iepotēt visiem, visiem, kam tādas trūkst, jo lai kaut ko sasniegtu, vispirms vajadzīga stipra ticība un pārliecība. Garīgais stiprums un intensitāte ir tas pirmcēlonis, kas rada fizisko spēku un varu sasniegt mērķus...“

„Par savām turpmākām gaitām nekā nezinu. Esmu fatālists un ticu savam liktenim, kas mani laimīgā kārtā pasargājis no iznīcības. Nav cita ceļa, kā vienīgi stipra ticība un pārliecība ļauties dzīves vadītāja garam, kas mūs katru vada savā virzienā. Kaut jel Tev arī nebūtu zudusi šāda veida morāliski stiprinātāja ticība, kas ļauj pārciest daudz reālās dzīves klizmu. Dzīvība uzvarēs un savā atplaukumā ies radošā darba augšupceļu. Vai šāda doma nespēj stiprināt katru cilvēku?“

No šīm vēstulēm, še neminot visu to, kas skar personīgās lietas attieksmē ar piederīgiem, pieminēsim tikai to, ka frontē esot viņš ar sirsnību un iekšēju siltumu domā un rūpējās par viņiem. No Jaunpils uz Vāciju viņš nosūta latvju laikrakstus, sainīšus ar svētku dāvanām un Ziemassvētku vēlējumiem. Dziļa pārliecība un dzīves gudrība še izskan ik vārdā.

„Ir jābūt kādreiz pieticīgiem arī svētkos. Kur būšu pats un kādus tos pavadīšu, kas tagad var zināt...“

Iznācis jauns romāns

Edvina Medņa romāns Rozes lido gaisos iznācis V. Štāla apgādā, Nujorkā. Cena $3.50. Romāna ievadā autors saka: „Strēlnieki bija tautas pirmā mīlestība. Tā aiziet tiem līdzi arī mūžības apmirdzumā. Mūsu strēlnieki ir laimīgi, ka viņi Slavas dārzos nav vientulīgi un var piesist draudzības kausus ar mūsu tālāko slavas laikmetu cīnītājiem.‘

A. VOITKUS

Astrīdas Robežgruntnieces viņete — **ROMĀNS**

9. turpinājums

„Un ja jums kādreiz nebūs vaļas iziet ar sunīti laukā — to varēs Juta jūsu vietā,“ Vagulāniete piedāvājās, vēl vienmēr nesaprazdama, kāpēc Pēteris izvēlējies tieši viņas māju, jo bija dzirdēts, ka viņš gatavojoties vadāties pie Rembēniem to jaunajā mājā. Rokas naudu saņemot, viņa tāpēc nenocietās:

„Grauduma kundze stāstīja, ka jūs gribējis īrēt pie Rembēniem — kāpēc tad tur neiesit?“

„Es no turienes tieši nāku,“ Pēteris neslēpa, „man tur apkārtne nepatika.“

Vagulānietei mute pavērās pati no sevis — pasaulē vēl vienmēr notika lietas, ko viņa nezināja un nesaprata.

*

Rembēniete gandrīz sāka raudāt, kad Pēteris pārbrauca taksometrā un, paziņojis par aizvākšanos, kravāja tur savas mantiņas.

„Vai nu tā vajadzēja! “vakar iekšā, šodien ārā — ko ļaudis teiks? Domās, ka mūsu mājai kāds nelabums, un mēs vairs īrnieku klāt maksādami nedabūsim! Un vecais arī kā par nelaimi nav mājās!“

Rembēnu jaunās mājas turpmākie likteņi Pēteri tomēr neinteresēja, sevišķi vēl tāpēc, ka tai pašā elpas vilcienā atstātā saimniece turpināja:

„Un tepat blakus Grunduļa jaunkundze; mēs jau ar veco runājām — kad jau tik tālu būs, izliksim otrās istabas īrniekus laukā un tad viņa varēs pēc kāzām nākt šurp. Pie Cibulkiniem jau jūs tikpat neietu, to nemieru, kas tai mājā, jūs tikpat neizturētu.“

Redzēdama, ka Pēteris daudz neklausās, viņa nopūtās un galvu grozīdama gribēja aiziet, bet tad atģidās:

„Vai! Grunduļa jaunkundze jūs meklēja — un te vēstule. Lika nodot, tiklīdz pārnākot. Vai jūs viņai nepiezvanīsit?“

Koferis, ko Pēteris pašreiz stūķēja taksometrā pakaļējā sēdeklī, uzreiz kļuva divtik smags. Viņš paņēma vēstuli vienā, Zāru otrā rokā un apsēdās blakus šoferim. Vēlreiz pamājis Rembēnietei ar roku, viņš pavēlēja braukt.

Vēstuli atplēsis, viņš lasīja:

„Mīļais Pēteri!

Kur tu šodien esi pazudis? Carēju, ka priekšpusdienā atnāksi, bet kad nesagaidīju, gāju pie Tevis. Žēl — Tu biji jau aizgājis... Man pēcpusdienā jābūt slimnīcā, bet — kā ar vakaru? Mīļais... esmu tik laimīga... tik ļoti, ļoti laimīga! Un Tu? — Cik Tu pagājušajā naktī biji brīnišķīgs! Tik aturīgs, tik vīrišķīgs! Kad Tu pirms divi dienām uz ielas mani bildināji (cik raksturīgi Tev: būt citādam kā pārējie!) man prātā nenāca, kā Tevī slēpjas tāds (un kāds!!!) temperaments! (Esmu ļoti dusmīga uz Cibulkina kundzi, ka viņa iedrāzās pie mums nelaikā!) Es tā ilgojos pēc Tevis!

Tevi cieši apmakpj un skūpsta Tava mazā līgaviņa.“

Pēteris vēstuli rūpīgi salocīja, atlika atpakaļ aploksnē un iebāza kabatā. Līgaviņa! Bildinājis? Kad viņš Grunduļa jaunkundzi būtu bildinājis? Pirms divi dienām?

Viņš mēģiāja atcerēties, par ko viņš ar Liliju pirms divi dienām bija runājis. Par suņiem, protams! Jo toreiz viņš vēl bija pārliecībā, ka Grunduļa jaunkundzei sugas taksis. Viņam varēja pārmest ielaušanos Grunduļa jaunkundzes istabā naktī, bet bildinājis? Nekad!

Jaunajā dzīves vietā viņu jau durvīs sagaidīja Vagulāns un nobīlis.

„Man žēl, Pūpola kungs, ka pirmīt jūs nesastapu,“ viņš drusku dziedošā balsī, kailo pakausi braucīdams runāja, „sieva jums stabu izīrēdama nav rīkojusies saskaņā ar maniem norādījumiem.“

„Vai istaba izdota kādam citam?“ Pēteris saviebās.

„Nē, bet — īres maksa ir citāda. Viņa jums aplēsusi kā vieniniekam, kaut gan būsit divi!“

„Divi?“ Pēterim aizrāva elpu — vai tad arī šeit viņu jau uzskatīja par Grunduļa jaunkundzes upuri?

„Kā tā — divi?“

„Jūs pats — un jūsu... hm... dāma!“ Vagulāns smīnēja.

Pētera smadzenes strādāja drudžaini — par visām lietām jau pašā sākumā bija jānoskaidro, ka nekāda Grunduļa jaunkundzes un viņa vārda saistīšana nedrīkstēja notikt. Tas taču bija kā koncentrācijas nometnē — griezies, kur gribi, visapkārt dzelonstieples un bruņoti sargi.

„Nesaprotu, ko Vagulāna kungs domā?“

„He he!“ Vagulāns labvēlīgi iekrekšķinājās, „Hehe! Vai tad tā nav jūsu sirdsdraudzene?“

Viņa paresnais pirksts bija pārtraucis matu meklēšanu kailajā galvvidū un norādīja uz Zāru.

„Par to jums būs jāmaksā īpaši. Tā man kalkulēts. Istaba vienam maksā septiņi, pārim — astoņi par nedēļu.

Pēteris bija tik laimīgs, ka Vagulānu pirmajā straujumā pārpratis, ka būtu bijis ar mieru maksāt pat divkāršu cenu.

Diemžēl, Vagulāns to nezināja.

*

Kamēr Pēteris savā jaunajā istabā izkravāja nedaudzās mantiņas un novietoja gar sienām dažus koka greznuma škīvjus, kādu prievīti un nelielu tušas zīmējumu, ko dāvānai dzimšanas dienā bija saņēmis no Ziemeļiem un Milzumiem, gaiteņa galā istabā Grauduma kundze jau trešo stundu sarunājās ar Gvīdo Smārtēnu. Vienkārt, viņai patika ar Gvīdo runāt, un, otrkārt, Gvīdo nemaz negrasījās Grauduma kundzi atstāt, pirms nebūs noslēdzis darījumu.

Smārtēns bija dzīvības apdrošināšanas aģents. Savu upuri izraudzījis, viņš parasti nekad neiesāka tiešu uzbrukumu, bet vispirms mēģināja tam tuvoties vai nu viesībās, teātŗa izrādēs vai citur, lai nodibinātos brīvākas labu paziņu attieksmes. Kad tādas bija radītas, viņš ieradās upuŗa mājās, kur arī no sākuma nekā nerunāja par apdrošināšanas lietām, bet centās radīt iespaidu, ka nācis tikai tāpat sērst. Apdoršināmajam par apdrošināšanas jautājumiem vajadzēja sākt runāt pašam — viņš tikai attiecīgi ievirzīja sarunu kā futbola sacīkstē centra uzbrucējs piespēlē bumbu attiecīgajam spēlētājam.

Pēc Gvīdo pārliecības, Grauduma kundze pašreiz bija sagatavota pēdējam uzbrukumam. Viegli noglāstījis melno svītru padegunē, viņš sapņaini nopūtās un paskatījās rokas pulkstenī.

„Bija brīnišķīga pēcpusdiena. Manā darbā rets prieks.“

Grauduma kundze nolika kafijas tasīti un sniedzās pēc šķīvja.

„Jūs nekā vēl neesat stāstījis par savu darbu — man šķiet, tam jābūt ļoti interesantam. Ikdienas citi cilvēki, ikdienas kas jauns. Drīkst piedāvāt?“

Gvīdo pateicās un paņēma cepumu.

„Citi cilvēki — jā. Bet ļaužu neintelligence un nesaprašana visur un vienmēr tā pati. Nedomājiet, Grauduma kundze, ka cilvēkam ar jūtīgu dvēseli viegli redzēt, kā ļaudis aiz muļķības vai vieglprātības palaiž garām izdevību nodrošināt savu un piederīgo nākotni. Un citiem, kam pietiek intelligences saprast, kas to pienākums — tiem man dažreiz nav iespējams palīdzēt. Tas sāp.“

„Nav iespējams?“

„Jā. Ne visus iespējams apdrošināt. Tur vecuma, tur veselības cenzs. Tur atkal materiāli šķēršļi.. — Bet nerunāsim par to. Tas ir interesanti.“

Viņš paņēma jaunu cigareti un turpināja:

„Runāsim labāk par — jā, kur mēs palikām? Ak tā! Pie Bodlēra. Vai jums arī neškiet, ka īstenībā Bodlērs uzskatāms par eksistenciālisma celmlauzi?“

(Turpinājums sekos)

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c.

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar praksi

Pasūtinājumus pieņem:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239 un kantorī, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada

IZNĀCIS KĀRĻA ZARIŅA ROMĀNS

DZĪVĪBA UN TRĪS NĀVES

Šajā darbā ievērojamais latviešu rakstnieks attēlojis 1905. gada revolūcijas pēclaiku Rīgā. Spraigā stāstījumā autors meistariski veidojis kā laikmetu, tā cilvēkus un viņu traģiskos likteņus.

Lasītājs tagad varēs vilkt interesantas parallēles starp toreizējo un šīsdienas varmācīgo krievu pārvaldi Latvijā.

Grāmatu ikviens lasīs ar lielu interesi

Tā maksā broš. $2.00, glīti iesieta $2.60.

PIEDĀVĀ

DV GRĀMATNĪCA

123 Huron St., Toronto, Ont.

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE, tel. LE 1-5937 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

ONTARIO HYDRO VĒSTURE

Uz lūgumu informācijas literātūra par brīvu

Ontario HYDRO šogad atzīmē zelta jubileju, svinot 50 g. elektrifikācijas attīstības panākumus Ontario provincē. HYDRO vislielākā mērā rūpējas, lai katrs no jauniecelotājiem zinātu šī lielā uzņēmuma vēsturi. Kā HYDRO strādā; spēkstaciju būve; frekvences standartizēšanas programma; un kā HYDRO jums piegādā strāvu, tas ir burvīgs stāsts. Par šo jautājumu ir dabūjamas vairākas grāmatas ar skaistām krāsainām illustrācijām. Vienkārši aizpildiet kuponu, kas ir pielikumā, un atsūtiet. Te ir izdevība jums labāk iepazīties ar savu provinci un līdz ar to ar HYDRO.

Par brīvu

Izgrieziet un atsūtiet, lai saņemtu grāmatiņu par HYDRO

INFORMATION DIVISION
ONTARIO HYDRO
620 University Avenue
Toronto 2, Ontario

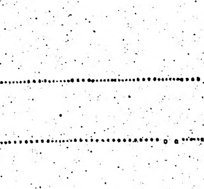

Lūdzu atsūtiet man bez kaut kādām saistībām literātūru par HYDRO

Uzvārds ....

Adrese ....

Pilsēta. Pasta nodaļa ....

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. KRONE-BALDUMA

ZEMENES

Zemenes vasarā ir pirmās ogas, no kurām namamāte var pagatavot saldēdienus. un sākt ogu ieziemošanu.

Zemenes var pasniegt svaigā veidā ar saldu krējumu un cukuru vai arī tās seviški sagatavot.

ZEMEŅU UZPUTENIS 6 PERSONĀM

2 mārc. dārza zemeņu, 3-4 olu baltumi, cukurs pēc garšas. Nomazgātas un notīrītas zemenes saspiež ar koka karoti, pieliek cukuru un olu baltumus, sakuļ vienlīdzīgā biezenī, tad ieliek bļodā un garnē ar veselām zemnēm. Klāt pasniedz mazus biskvītus un saldu krējumu.

ZEMEŅU KRĒJUMA PUTAS

1 mārc. zemeņu, ½ ltr. putu krējuma, ¼ mārc. smalkā cukura.

Zemenes izrīvē caur sietu, piemaisa cukuru un noliek vēsā vietā. Saputo putu krējumu un viegli iemaisa zemeņu biezeni.

Liek uz lēzena šķīvja un garnē ar bezēkūciņām.

ZEMEŅU TORTE

200 gr. miltu, 1 tējk. cepamā pulvera, 60 gr. cukura, 1 paciņa vaniļas cukura, 3 ēd. kar. piena, 50 gr. sviesta, 1 mārc. svaigu dārza zemeņu, ¼ ltr. jāņogu sulas, 2 ēd. kar. kartupeļmiltu.

No augšā minētām piedevām pagatavo mīklu un liek apaļā formā izveidojot arī malas. Mīklas pamatu sadursta ar dakšiņu un cep vidējā karstumā 20-25 minūtes.

Kad cepums ir atdzisis, uz tā sakārto notīrītās zemenes, jāņogu sulu uzvāra un pieliek cukuru pēc garšas, iejauc ūdenī vai aukstā sulā atšķaidītus kartupeļmiltus un ļauj vairākas reizes uzvārīties. Mazliet atdzisušu pārlej pāri sakārtotām zemenēm un noliek vēsā vietā sastingšanai. Tortes malas var garnēt ar grauzdētām mandelām vai saputotu putu krējumu.

ZEMEŅU BOLE

2 mārc. labu dārza zemeņu, 150-200 gr. cukura, 3 pudeles baltvīna, 1 pudele šampānieša.

Zemenes nomazgā, notīra un sagriež šķēlēs. Lielākā traukā saliek pa kārtām zemenes un cukuru, pārlej vienu pudeli baltvīna un 2 stundas atstāj vēsā vietā. Tad pielej pārējo vīnu un šampanieti. Šampanieša vietā var pieliet zelteri vai kādu citu karbonētu dzērienu. Zemeņu bole pasniedzama ļoti aukstā.

ZEMEŅU PIENS

1 mārc. zemeņu, 1 ltr. piena, 75 gr. cukura.

Sagatavotas zemenes izrīvē caur sietu un sajauc ar aukstu pienu, pieliek cukuru un labi izmaisa.

ZEMENES AR BIEZPIENU

1 mārc. zemeņu, 1/8 ltr. putu krējuma, 3 plāksnes želatīna vai 1 ēd. k. maltā želatīna, 200 gr. biezpiena, 1 pac. vaniļas cukura, 60 gr. cukura, ½ tējas gl. karsta ūdens.

Biezpienu izrīvē caur sietu, pievieno vaniļas cukuru, cukuru un ūdenī izkausētu želatīnu. Labi saputo, tad iecilā saputoto putu krējumu un sagatavotas zemenes. Liek dziļākā traukā un garnē ar veselām skaistām zemenēm.

ZEMEŅU KRĒMS

1 mārc. dārza zemeņu, ½ pac. vaniļas cukura, 1/2 ltr. putu krējuma, 150 gr. cukura, 2 pac. maltā želatīna vai 10 plāksnes želatīna.

Zemenes notīra un izrīvē caur sietu, pieliek cukuru, vaniļas cukuru un izkausēto želatīnu un labi izmaisa. Tad viegli iecilā saputoto putu krējumu un masu iepilda ar aukstu ūdeni izskalotā formā. Noliek vēsā vietā sastingšanai. Pasniedzot galdā, izgāž uz šķīvja, garnē ar putu krējumu un veselām zemenēm vai arī ar bizē kūciņām.

ZEMEŅU KOMPOTS

2 mārc. dārza zemeņu, 150 gr. cukura.

Notīrītas un nomazgātas zemenes noteicina uz sieta, ieliek katlā, pārkaisa ar cukuru un sakrata. Kompotu vāra 10 minūtes, bieži to sakratot.

Ziedojumi TLB sestdienas skolai

TLBS skolas vārdā sirsnīgi pateicos visiem, kas ziedojuši grāmatas, naudu grāmatu iegādei, kā arī citas vērtīgas balvas skolas 5. izlaiduma absolventu apbalvošanai.

Skolas pārzine A. Martinsone

Grāmatas ziedojuši:

Latviešu agronomu biedr. Kanadā 1; A. Bērziņš 6; T. Siliņa 1; O. Dīķa apg. 3; Druvas apg. 7; LPB Kanadas kopa $3; M. Laimiņš 2; LU Studentu vienību sav. kopa Toronto 3; LNAK 2; A. Bankovičs, ASV 1; J. Mežaks 1; V. Slavieša 1; B. Popa 1; Latviešu daiļamatn. sav. Kanadā 1; Kanadas latviešu mākslin. apv. 1; TLB 6; DV Toronto nod. 13; A. Saliņš 1; J. un E. Dzeguzes 4; Dainas koris 1; Vīru dubultkvartets Kalvis 1; Toronto Austr. ev.-lut. draudze 4; A. Krūmiņš 1; I. Vīksna 2; L. Ezers 1; Lotus puķu veikals 1; Gaujas gaidu un Rīgas skautu vien. vec. pad. 1; Gaujas gaidu vien. 2; H. Tichovskis 1; LPB Kanadas kopa 1; B. Senkēviča 1; M. Čulītis 1; M. Tūtere 1; 72. Rīgas skautu vienība 3; A. Gailīte 1; L. un V. Krauļi 1;

Naudu grāmatu iegādei dāvājuši:

Toronto latviešu tautas augstskola $2; Stud. prez. korp. kopa $6; Brantu ģimene $2.50; Zviļnas ģimene $1; Saimniecisko darbinieku apv. $15; J. Medne $1; P. Zaretoks $3; Pirmā latv. ev.-lut. dr. Toronto $5; M. Kārkliņa $5; Inženieru un techniķu kopa Toronto $10; TLB dāmu komiteja $8. Kopā $58.50.

Bez tam sv. Jāņa ev.-lut. draudze Toronto piešķīrusi 8 nedēļas brīvu bērnu nometni. Latviešu sp. apvienība Kanadā arī 8 ned. Latviešu daiļamatnieku sav. Kanadā ziedojusi 1 Latvijas tūristu karti, Kanadas latv. mākslinieku klubs 1 Latvijas tūristu karti. A. Gugāns latviskas kakla saites saspraudi, A. Dobelis kāpnes skatuvei, puķu veikali: Lotus, Calla, Venus aizdevа palmas telpu dekorēšanai, bet TDV aizdeva krēslus.

LATVIJAS AMERIKĀ abonēšanas maksu un informāciju pieņem

IND. SKRASTIŅŠ

Montreālā

3360 St. ZOTIQUE E., APT. 6, Rosemount — Montreal, P.Q.

Nupat pienākušas grāmatas:

K. ZARIŅŠ, romāns,
DZĪVĪBA UN TRĪS NĀVES
Iesieta $2.60, broš. $2.00

R. RAIDS
KAD KRIEVI NĀK
Cena $5.00

APSIŠU JĒKABS
BAGĀTI RADI
Cena $2.40

J. KLĪDZĒJS
DŽENITORS
$4.00

I. LIEPSALA
SUMPURŅU LAIKS
$2.80

ANŠLAVS EGLĪTIS
LĪGAVU MEDNIEKI
$3.50

ES NEBIJU VARONIS
$4.50

K. IEVIŅŠ
PIE TEIKSMOTĀ EZERA
$4.00

AD. ERSS
KRUSTS CEĻMALĀ
$4.00

KN. HAMSUNS
JŪSMOTĀJI
$2.25

T. HARDIJS
SKAIDRA SIEVIETE
$3.80

J.TORVALDS
MĪKLAINIE LIKTEŅI
$2.80

TRIECIENS UZ BERLĪNI
$3.50

V. MOBERGS
JAUNĀ ZEME
$3.80

J. VĪTOLS
200 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU
$11.00

DZĪVĀ DZEJA
$8.00

AL. ČAKS
MANA PARADĪZE
$6.00

ANDREJA EGLĪŠA dzejas
VAI VĒL DIEVKOCIŅŠ ZIED MĀTES KAPU LAUKĀ?
$4.00

DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

VAI ESAT JAU LASĪJUŠI ŠO JAUNO GRĀMATU?

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont.

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTĀ LATVIJĀ

BALTIJAS DZELZCEĻŠ

Tieši pēc 3 gadiem to atkal sadala Igaunijas, Latvijas un Lietuvas dzelzceļos. Ka tā ir padomju birokratu parastā nodarbošanās, norāda tas, ka par Latvijas dzelzceļu pr-ku iecelts līdzšinējais Baltijas dzelzceļu pr-ks Nils Ivana d. Krasnobajevs, latviešiem svešs okupācijas varas ielikteņis.

Sarunā ar radiofona korespondentu ,ko nolasīja 15. maijā, Krasnobajevs izteicās:

„No Rīgas uz Maskavu ik dienas noies 4 vilcieni, uz Ļeņingradu divi, katru dienu ies vilcieni uz Kauņu, Liepāju, Orlu, Kaļiņingradu, Tallinu, bet katru otro dienu uz Ļvovu, Gomeļu un Gulbeni. Tiks laists jauns tuvsatiksmes vilciens Rīga — Jelgava — Reņģe. Vilcieni virzienā uz Vecākiem un Ērgļiem noies no Oškalna stacijas (Zemitāni). No Rīgas ik dienas izbrauks 110 pāri tuvsatiksmes vilcienu. No Rīgas līdz Maskavai vilciens ies 21 st. Tuvsatiksmes vilciens no Bolderājas pienāks Zasulauka stacijā. Bez pārsēšanās varēs aizbraukt uz Kislovodsku, Sočiem un Ķijevu." (bet ne Bolderāju... Red.).

TRŪKUMI LAUKU ELEKTRIFIKĀCIJĀ

„Daudzi labi nodomi atduras pret nepārvaramām grūtībām. Ja maģistrālo elektrisko līniju iekārtos un noorganizēs samērā labi, tad tieši sīkākos darbos, it īpaši iekšējā un ārējā zemsprieguma instalācijā, nevaram kolchozus apgādāt ar nepieciešamajiem materiāliem. Šogad 1. ceturksnī esam pievienojuši elektr. tīklam 12 kolchozu... ierīkoti tikai 1189 punkti un uzstādīts tikai viens elektromotors...

Ja pirmajos pēckara gados Rīgas rūpniecība varēja pagatavot pietiekamā daudzumā izolātorus, rullīšus, drošinātājus, slēdžus u. c. installācijas piederumus, tad tagad tā šo produkciju vairs nedod... Rīgas porcelāna ražotāji rullīšu un izolātoru izgatavošanu ieskata par neizdevīgu (Cīņas pasvītrojums.)...

...Kādreizējais Rīgas rūpn. uzņēmums Eelektrons ražoja gandrīz visus nepieciešamos installācijas piederumus. Bija uzstādīta attiecīga iekārta visa nepieciešamā ražošanai, bet to pārveda uz Rīgas armatūru rūpnīcu, kur tad pamazām likvidēja... Ražošanas kooperācijas arteļi gatavo tikai gludekļu pretestību, komplektus ,plītiņu spirāles... Kolchozi pērk dzelzi un paši kaļ gan kāšus izolātoriem, gan bultas, jo veikalos skrūves un kāši nav dabūjami.

Pērn sākām popularizēt elektriskos ganus. Šoziem ir izgatavots 1000 elektroganu. Diemžēl, republikā šodien nevar atrast nevienu rullīti vai izolātoru elektrisko ganu uzstādīšanai. Lai rastu izeju, Bauskas rajona rūpn. kombinātā ķieģeļu ceplis sāka izgatavot glazēta māla rullīšus. Taču tie lietū izmirkst un nav lietojami..." (Cīņā, 5. 5. 56.).

KAS KAVĒ KOLCHOZU ELEKTRIFIKĀCIJU?

„Mūsu republikā ir daudzas organizācijas lauku elektrifikācijai: Latvenergo, Latvkomunenergo, Seļelektro, Elektrostroj, Lauksaimn. min. elektrifikācijas pārvalde. Slikti tas, ka šie elektrificētāji bieži praktisko palīdzību izvērš savstarpīgos starpresoru strīdos. ...Elektrostroj (tresta pārv. Vaļanskijs) apgādā kolchozus tikai ar trannsformātoriem, augstsprieguma iekārtu un pa daļai ar vadiem, bet citus materiālus dod patērētāju kooperācija. Kolchoza pr-js mēnešiem braukā pa bazēm, meklējot vajadzīgos materiālus. Tam, kā nespeciālistam, ir grūti orientēties dažādās markās. Latvkomunenergo un Seļelktro prasa, lai stabi būtu impregnēti, bet Elektrostroja darbinieki atbild, ka preparēšanai vielu viņiem nav..." (SL, 18. 5. 56.).

„Latvijā elektroenerģiju lieto apmēram 30% kolchozu. Caurmērā uz katru bija līdz š. g. sākumam 4 elektromotori. Aprēķini un lietprātēju atzinumi liecina, ka vidējā lieluma kolchoza daudzmaz efektīvai elektrifikācijai jāuzstāda 30 līdz 40 elektromotoru, jāierīko pāri par 1000 apgaismes punktu..

Sākot ar 1954. g. izolētos vadus iekšējām installācijām, elektromotorus, kā arī dzelzs būvmateriālus kolchoziem vairs nedod darbu veicēja organizācija, bet tie jāiegādājas pašiem kolchoziem ar patērētāju biedrību savienību starpniecību, nododot pretī valsts iepirkumā lauksaimniecības produktus (kara laika prakse! Ref.)... Latv. pat. biedrību savienība, ko vada b. Muke, materiālus no Glavelektrosbita gan saņēma lielos daudzumos, bet tirdzniecības tīkla darbinieki kolchoziem domātos materiālus lielāko tiesu iztirgoja „zem letes," tādēļ liela daļa kolchozu nesaņēma nekā.., Šogad nav neviena kolchoza, kas elektroinstallācijas materiālus būtu oficiāli tiešām nopircis tirdzniecības tīklā. Kolchozu pr-ji dienām un nedēļām virina... dažādas durvis... beidzot spiesti griezties pie spekulantiem, kas šos materiālus no veikaliem „pazīšanās kārtībā" iegādājušies vairumā. Laiks mūsu republikas ķīmiķiem panākt, lai stabus impregnētu to ciršanas vietās... Ja steidzami netiks atrisināta techn. porcelāna ražošana, tad elektrifikācijas plāna izpilde 1956. g. būs apdraudēta. Vai šeit beidzot savs vārds nebūtu sakāms Valsts plāna komitejai?"... (Cīņa, 17. 5. 56.).

TRŪCĪGĀ KINOTECHNIKA

„Atklāta vēstule PSRS kult. min. vietniekam N. N. Kalmikoram.

...1955. g. Lit. gazetā bija publicēts raksts par nopietniem trūkumiem kinostudiju iekārtās, par filmu (plonka) sliktu kvalitāti, par kameras Moskva trūkumiem. Kā redzams no šādiem publicējamās „10 Mosfiļm" līdzstrādnieka vēstules, taisnīgās kinodarbinieku pretenzijas palikušas bez atbildes..."

„Kamera Moskva ne mazākā mērā neatbilst tagadējo mākslas uzņēmumu prasībām, nav izturīgu krāsvielu. Mums vajadzīgo technisko piederumu sarakstu varētu turpināt ļoti ilgi, bet viss nobāl pret filmu (plonki) slikto kvalitāti. Tā ir galvenā mūsu darba bremze. Mēs strādājam ar krāsu filmu DS, kas piemērota loka lampai — aizvakardienas technikai. Milzīgs darbs jāziedo gaismas labošanai, 50 un vairāk %. Paviljonos rodas neciešams karstums, trūkst gaisa, rodas tvana gāze, izdeg skābeklis. Fonogrammās dzirdama ogļu šņākoņa, aktieriem jāpastiprina balss, zūd pustoņi un runas nianses. Visā pasaulē uzņem krāsu filmu ar jūtību līdz 2000 gr., kas piemērota pusvata gaismai. Tas dod iespēju uzņemt absolūtā klusumā ar nelielu gaismas avotu. Pusvata gaisma netrokšņo, to var ieslēgt automatiski, tā nemaina stiprumu, neizdalās kaitīgas gāzes, neprasa ogļu maiņu, labošanu. Mūsu rūpniecība savā laikā apguva filmu (plonka) LN, pusvata gaismai, bet to neražo masveidā. Vēlāk izlaida ar nepieļaujami zemu jūtību un tāpēc vairums operātoru atteicās ar to strādāt.

Mūsu melni baltā filma nav vienmērīga, ir nepietiekami caurspīdīga, dod sliktu iestādījumu ēnās, nedod pustoņus, nav pietiekami plaša jūtība, ir mēchaniski defekti, tā nav mākslinieciska filma. (Lit. gaztas pasvītrojums).

Mēs, Mosfilm studijas darbinieki, nestādām jums utopisku uzdevumu. Mēs prasām, lai 6. piecgadē kinorūpniecība nodrošina tagadējo normālo prasību līmeni. Vispirms vajadzīga filma (plonka), vajadzīgās dažu tipu uzņemšanas kameras, labi mikrofoni, sinchroni magnetofoni. Tagadējo stāvokli mēs skaitām par neciešamu. Kauns NIKFI un kinorūpniecības darbiniekiem, kas nolaiž bezspēkā rokas problēmu priekšā, kas jau atrisinātas citās valstīs."

TUKŠA EKRĀNA PRIEKŠĀ

Viss Valsts kinematografijas institūta komjaunatnes organizācijas atklāta vēstule PSRS Kultūras ministram N. A. Michailovam.

„Mūsu institūts izlaiž līdz 20 refisoru, operātoru, mākslinieku, scenāristu ,kinoaktieru gadā. Ir 670 studentu, paviljonu platība 140 kv. m, Ir 2 paviljoni, viens neder skaņu uzņemšanai. Lieto kinokameras Debri, ko kinostudijas izmetušas pirms 20 gadiem. Institūtam nav laborātorijas krāsaino filmu apstrādei, nav pārskaņošanas aparātūras. No šogad izlaižamiem diplomētiem režisoriem puse 5 gados nav uzņēmuši neviena metra filmas. Kursa un diplomdarbus veic teorētiski. Eksāmenā studenti stāsta, kā un ko uzņemtu, ja būtu pāviljons, filma (plonka) utt. Institūtā ēku ceļ jau 17 gadu. Institūtam nav zāles, kurā varētu demonstrēt studentu darbus. Nav paredzēta aktieru mācību uzņemšana, un rezultātā kinoaktieri pirmoreiz stājas kinokameras priekšā tikai pēc institūta beigšanas. Aktieriem nav iespējams pēc repetīcijas noņemt grimu, jo ne institūtā, nedz kopmītnē nav ne dušu, ne karsta ūdens. Ēdnīcas nav. Ministrija saka: „Māksla prasa upurus..." (K Pravda, 13. 4. 56.).

„Rīgas mākslas un chronikālo filmu kinostudijas pat vec. redaktors b. Frumins neprot valodu, kurā žurnāls iznāk... Skatītājus pārlieku garlaiko ar tematikas, žanra vienveidību un sižeta risināšanas schēmatiku..."

Trešdien, 1956. gada 20. jūnijā

Līgo svēt...

SESTDIEN, 23. JŪNI...
• MODERNS DEJ...
• GREZNA UGUN...
Ieeja $1.00 no personas

SAULAINES PĀRVA...
LĪGO SVĒ...
SAULA...
SESTDIEN, 23. JŪNIJĀ, P...
DEJA PIE LABAS MŪZIKA... MALKA PAR ...
Ieeja pieaugušiem $1...
Visa Saulaines teritorija 23. jūn...
Visi mīļi lūgti

MEDIKAMENTU SAINĪŠU...
LĒTI — ĀTRI. N...
T. KRAUM...
Aptiekā CH 4-5678, ...

KANADA RAŽ...
PASAULES L...
SIER...

Vēsas zaļas ganības ... saimniecības ganām... mes lielprātība do... kvalitātes Kanadas... cājas miljoni cilvē... stīs. Katru gadu li... ved saulaino Ched... kas ir pazīstams vis... das meistarražoju... šas ziņā.

Augšējā illustrācija... sludinājumu serijām, ... SEAGRAM ievietoju... visā pasaulē. Šie slu... lūku, lai citas zemes... Kanadu, kā arī tue... nadas ražojumu svari...

The House...

Pastāv...

...TĀ LATVIJĀ

dēļ liela daļa kolchozu nesaņēma nekā.., Šogad nav neviena kolchoza, kas elektroinstallācijas materiālus būtu oficiāli tiešām nopircis tirdzniecības tīklā. Kolchozu pr-ji dienām un nedēļām virina... dažādas durvis... beidzot spiesti griezties pie spekulantiem, kas šos materiālus no veikaliem „pazīšanās kārtībā" iegādājušies vairumā. Laiks mūsu republikas ķīmiķiem panākt, lai stabus impregnētu to ciršanas vietās... Ja steidzami netiks atrisināta techn. porcelāna ražošana, tad elektrifikācijas plāna izpilde 1956. g. būs apdraudēta. Vai šeit beidzot savs vārds nebūtu sakāms Valsts plāna komitejai?"... (Cīņa, 17. 5. 56.).

TRŪCĪGĀ KINOTECHNIKA

„Atklāta vēstule PSRS kult. min. vietniekam N. N. Kalmikovam. ...1955. g. Lit. gazetā bija publicēts raksts par nopietniem trūkumiem kinostudiju iekārtās, par filmu (plonka) sliktu kvalitāti, par kameras Moskva trūkumiem. Kā redzams no šādiem publicējamās „10 Mosfilm" līdzstrādnieka vēstules, taisnīgās kinodarbinieku pretenzijas palikušas bez atbildes..."

„Kamera Moskva ne mazākā mērā neatbilst tagadējo mākslas uzņēmumu prasībām, nav izturīgu krāsvielu. Mums vajadzīgo technisko piederumu sarakstu varētu turpināt ļoti ilgi, bet viss nobāl pret filmu (plonki) slikto kvalitāti. Tā ir galvenā mūsu darba bremze. Mēs strādājam ar krāsu filmu DS, kas piemērota loka lampai — aizvakardienas technikai. Milzīgs darbs jāziedo gaismas labošanai, 50 un vairāk %. Paviljonos rodas nepieciešams karstums, trūkst gaisa, rodas tvana gāze, izdeg skābeklis. Fonogrammās dzirdama ogļu šņākoņa, aktieriem jāpastiprina balss, zūd pustoņi un runas nianses. Visā pasaulē uzņem krāsu filmu ar jūtību līdz 2000 gr., kas piemērota pusvata gaismai. Tas dod iespēju uzņemt absolūtā klusumā ar nelielu gaismas avotu. Pusvata gaisma netrokšņo, to var ieslēgt automatiski, tā nemaina stiprumu, neizdalās kaitīgas gāzes, neprasa ogļu maiņu, labošanu. Mūsu rūpniecība savā laikā apguva filmu (plonka) LN, pusvata gaismai, bet to neražo masveidā. Vēlāk izlaida ar nepieļaujami zemu jūtību un tāpēc vairums operātoru atteicās ar to strādāt.

Mūsu melni baltā filma nav vienmērīga, ir nepietiekami caurspīdīga, dod sliktu iestādījumu ēnās, nedod pustoņus, nav pietiekami plaša jūtība, ir mēchaniski defekti, tā nav mākslinieciska filma. (Lit. gaztas pasvītrojums).

Mēs, Mosfilm studijas darbinieki, nestādām jums utopisku uzdevumu. Mēs prasām, lai 6. piecgadē kinorūpniecība nodrošina tagadējo normālo prasību līmeni. Vispirms vajadzīga filma (plonka), vajadzīgās dažu tipu uzņemšanas kameras, labi mikrofoni, sinchroni magnetofoni. Tagadējo stāvokli mēs skaitām par nepieciešamu. Kauns NIKFI un kinorūpniecības darbiniekiem, kas nolaiž bezspēkā rokas problēmu priekšā, kas jau atrisinātas citās valstīs."

TUKŠA EKRĀNA PRIEKŠĀ

Viss Valsts kinematogrāfijas institūta komjaunatnes organizācijas atklāta vēstule PSRS Kultūras ministram N. A. Michailovam.

„Mūsu institūts izlaiž līdz 20 režisoru, operātoru, mākslinieku, scenāristu, kinoaktieru gadā. Ir 670 studentu, paviljonu platība 140 kv. m, Ir 2 paviljoni, viens neder skaņu uzņemšanai. Lieto kinokameras Debri, ko kinostudijas izmetušas pirms 20 gadiem. Institūtam nav laborātorijas krāsaino filmu apstrādei, nav pārskaņošanas aparātūras. No šogad izlaižamiem diplomētiem režisoriem puse 5 gados nav uzņēmuši neviena metra filmas. Kursa un diplomdarbus veic teorētiski. Eksāmenā studenti stāsta, kā un ko uzņemtu, ja būtu paviljons, filma (plonka) utt. Institūtā ēku ceļ jau 17 gadu. Institūtam nav zāles, kurā varētu demonstrēt studentu darbus. Nav paredzēta aktieru mācību uzņemšana, un rezultātā kinoaktieri pirmoreiz stājas kinokameras priekšā tikai pēc institūta beigšanas. Aktieriem nav iespējams pēc repetīcijas noņemt grimu, jo ne institūtā, nedz kopmītnē nav ne dušu, ne karsta ūdens. Ēdnīcas nav. Ministrija saka: „Māksla prasa upurus..." (K Pravda, 13. 4. 56.).

„Rīgas mākslas un chronikālo filmu kinostudijas pat vec. redaktors b. Frumins neprot valodu, kurā žurnāls iznāk... Skatītājus pārlieku garlaiko ar tematikas, žanra vienveidību un sižeta risināšanas schēmatiku..."

Līgo svētki Sidrabenē

SESTDIEN, 23. JŪNIJĀ, SĀKUMS PLKST. 8.00 VAKARĀ

• MODERNS DEJU ORĶESTRIS • LĪGOŠANA

• GREZNA UGUŅOŠANA V. PALMAS VADĪBĀ

Ieeja $1.00 no personas — Jāņabērnus ielūdz Jāņatēvs

SIDRABENES PĀRVALDE

DV ST. KATARĪNES NODAĻA rīko š. g. 23. jūnijā, plkst. 7.00 vakarā skaistajā Effingham Picnic Park, St. Catharines

LĪGO VAKARU

JĀŅU SIERS — RAUŠI — VAINAGI — DEJAS

Groziņi ar dzērieniem pašu viesu ziņā.

Jābrauc no St. Katarīnes laukā pa Pelham Rd. līdz ceļa zīmēm, kas norādīs tālāku virzienu.

NODAĻAS VALDE

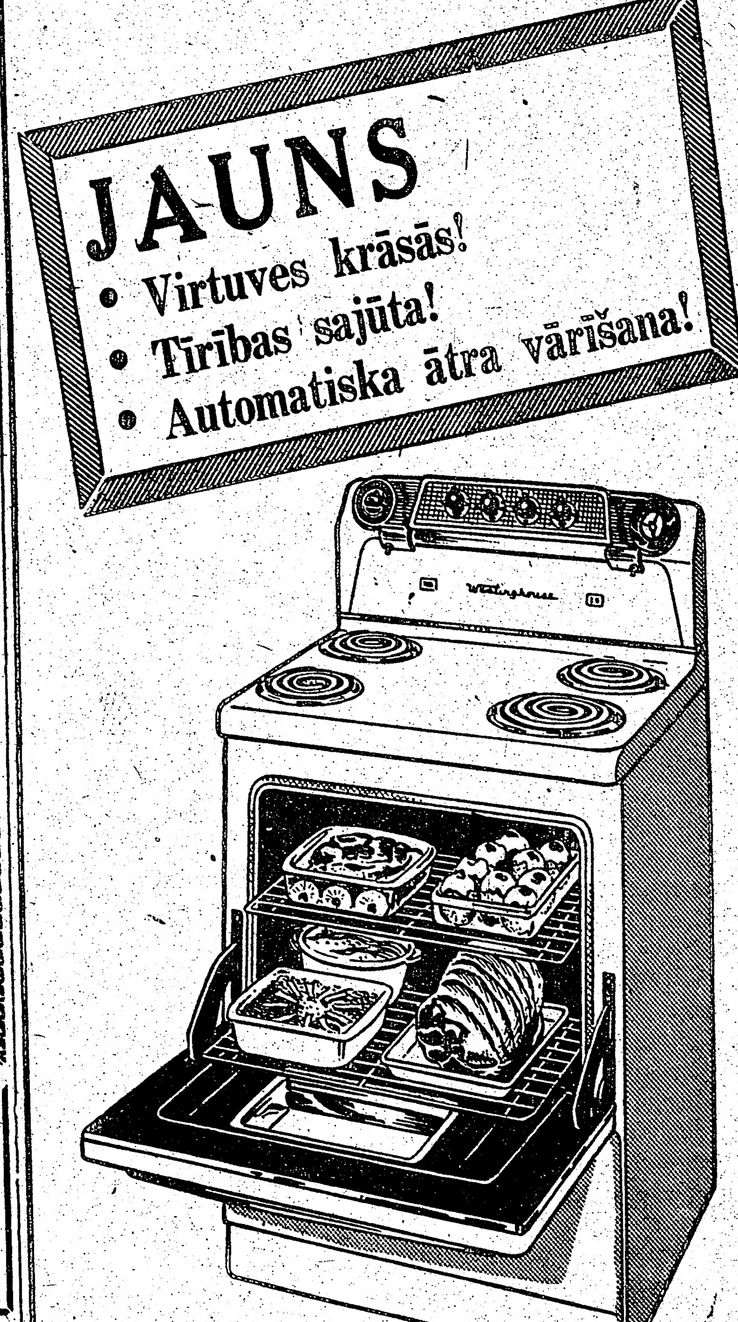

Westinghouse

IMPERIAL 30

Jauns, sūcējs 30 collu izveidojumā... gaišās virtuves krāsās... ar ātru — elektrisku — automatisku vārīšanas priekšrocību. Liela cepamā krāsns ar automatisku — kontroli, kur gatavot veselīgu ģimenes uzturu... vienalga, kur jūs atrodaties, mājās vai ceļā. Nekad nesvīdīs logi sakarā ar kāpinātu vārīšanu... nesamazinot krāsns karstumu.

MODELIS "EASI-OUT" ELEMENT...
slīd ārā, lai tīrītu — slīd iekšā, lai vārītu!

Jaunais elements slīd taisni ārā no plīts, — tā ka nevar redzēt vadus — viegli iztīrāms, Westinghouse modelis SUPER COROX cepšanai virspusē... bekons un olas gatavas mazāk nekā trīs minūtēs.

Apskatiet to tagad pie

Westinghouse

pilnvarotā tirgotāja

Pirmās kvalitātes elektriskai lietošanai

SAULAINES PĀRVALDE RĪKO

LĪGO SVĒTKUS SAULAINĒ

SESTDIEN, 23. JŪNIJĀ, PLKST. 7 VAKARĀ.

DEJA PIE LABAS MŪZIKAS • UGUNSKURU MALKA PAR BRĪVU

Ieeja pieaugušiem $1.00 no personas

Visa Saulaines territorija 23. jūnijā būs sarīkojuma vieta

Visi mīļi ielūgti — SAULAINES PĀRVALDE

JĀŅU SIERS

Biezpiens — piemērots Jāņu siera gatavošanai,

Iesala ekstrakts, apiņi

A. ANŠMITS

274 Parliament St.,

Tel. EM 8-2361, Toronto.

LIETUVIEŠU RESTORĀNS „RŪTA"

994 Dundas St., W., Toronto, tel. LE 6-4393

Jaunatvērtajā restorānā ēdieni eiropiešu gaumē, pagatavoti no svaigiem produktiem. Atvērts ik dienas no plkst. 6.30 rītā līdz plkst. 10.30 vakarā. Laipna apkalpošana. Dzērumā ierīkos galda vēdināšanu.

Īpašnieki: V. H. J. IVANAUSKAI

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais celojumu un notārialā birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu. Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

MEDIKAMENTU SAIŅĪŠUS UZ LATVIJU LĒTI — ĀTRI, NOSŪTA

T. KRAUMANIS

Aptiekā CH 4-5678, mājās CH 4-0107

Kapsi's Hair Styling

118 MAC PHERSON AVE.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4885 — runā vāciski, krieviski un zviedriski

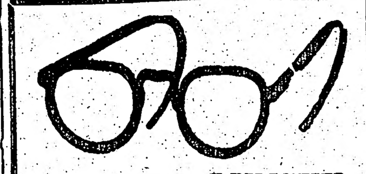

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

Frank Vass B.A

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt. 408

(College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

PRET ZIDAIŅU KUŅĢA TRAUCĒJUMIEM

Dodiet Zīdaiņu Tabletes... saldas, maigas mazas tabletes, lietošanā vairāk kā 50 gadu, lai palīdzētu zīdaiņiem pret dažāda veida traucējumiem gremošanas sistēmā, kā arī zobu nākšanas laikā. Labi garšo. Nerada miegainu sajūtu... nerada nogurumu. Iegādājieties paciņu šo tablešu jau šodien pie jums tuvākā drogista.

ZĪDAIŅU TABLETES

BABY'S OWN TABLETS

196-B

MEKLĒ

Kārli Baronu, dz. 1909. gadā. Rakstīt māsai uz adresi: Lidija Blaus, Augustdorf b. Detmold, Lager Bl. 24-14, Germany.

BROADVIEW — DANFORTH rajonā izīrējams otrs stāvs — divas istabas un virtuve. Vēlama ģimene ar diviem mazgadīgiem bērniem. — Zvanīt GL 7941, Toronto. (817)

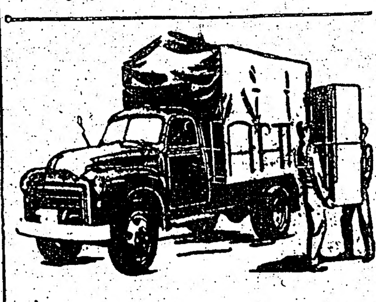

S. VASARĀJA

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimības

260 St. Clair Ave, W. Toronto

Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 Dundas St., West

(Spadina stūrī)

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

8537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

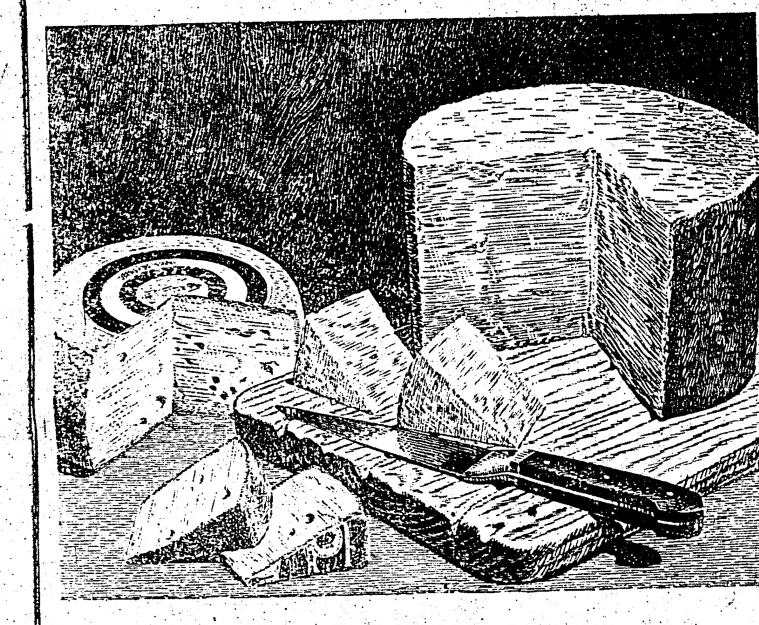

KANADA RAŽO DAŽUS NO PASAULES LABĀKAJIEM SIERIEM

Vēsas zaļas ganības, labas sugas piensaimniecības ganāmpulki un vecās zemes lietpratība dod šo augstvērtīgās kvalitātes Kanadas sieru, par ko priecājas miljoni cilvēku vairākās ārvalstīs. Katru gadu lielos daudzumos izved saulaino Cheddar un sulīgo Oka, kas ir pazīstams visā pasaulē, kā Kanadas meistarražojums labuma un garšas ziņā.

Augšējā illustrācija un teksts ir viena no sludinājumu serijām, ko THE HOUSE OF SEAGRAM ievietojusi laikrakstos un žurnālos visā pasaulē. Šie sludinājumi ievietoti ar nolūku, lai citas zemes labāk iepazīstinātu ar Kanadu, kā arī lai citām zemēm rādītu Kanadas ražojumu svarīgumu un kvalitāti.

The House of Seagram

Pastāv kopš 1857

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Jāņu dienā, svētdien, 24. jūnijā Betlemes baznīcā pl. 3 pp. pēdējais pēcpusdienas dievkalpojums šinī pusgadā. Pēc tam dievkalpojumi būs priekšpusdienās.

Port Vašingtonā pl. 2 jauniešu iesvētes dievkalpojums ar sv. vakarēdienu, māc. F. Treus.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi Betlemes baznīcā turpināsies kā vienmēr, katru svētdienu, bet sāksies jau pl. 11.15 rītā. Pārējās vietās dievkalpojumi pēc pārkārtota plāna. Grāmatu galds slēgts.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave

Māc. A. Rautenšilds

Aurorā (Ill.) svētdien, 24. jūnijā, pl. 3 pp. dievkalp.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., Svētdien, 24. jūnijā, plkst. 11.00 dievkalpojums.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Sagīnavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēneša 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Mineapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Dievkalpojumi notiek Fort William, 560 May St.

Svētdien, 23. jūnija pēcpusdienā, tautieša J. Andersona farmā Svētruna brīvā dabā.

Māc. V. Šēfers, 659 Piccadilly St., London. Ont.

Londonā 24. jūnijā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Trīsvienības b. stūrī.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

24. jūnijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

24. jūnijā dievkalpojuma nebūs.

1. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Dziedās E. Indriksone no Linkolnas.

8. jūlijā, plkst. 2 dienā Jaunatnes iesvētes dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

15. jūlijā, pl. 11 brīvdabas dievkalpojums Saulainē.

22. jūlijā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

29. jūlijā, plkst. 11 rītā brīvdabas dievkalpojums Saulainē.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

17. jūnijā plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā.

Māc. T. Avīks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So)

Piektdien, 22. jūnijā, plkst. 7.00 vakarā draudzes bībeles stunda, 20 Carrick Ave.

Māc. Artūrs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Dievkalpojums 24. jūnijā, plkst. 9.45.

Dievkalpojums 15. jūlijā, plkst. 9.45.

Dievkalpojums 29. jūlijā, plkst. 9.45.

Svētdienas skola 17. jūnijā, pl. 10.45.

Svētdienas skola 24. jūnijā, plkst. 10.45.

Kičenerā, Mateja baznīcā, 15. jūlijā, plkst. 2.00 pp.

Māc. H. Kušķis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā — Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

Otavā — sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

30. jūnijā (sestdien), plkst. 8 v. svētvakara dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

Māc. E. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa 2, Ont. Otavā

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREALAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU

draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walker Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz ...... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRATU TRAĢĒDIJA

Bruno Kalniņš: „Latvijas sociāldemokratijas 50 gadi, LSASP Ārzemju komitejas 1956. g. izdevums

IX

Sociāldemokrati, kā jau pasvītrots, vēlējās ne tikai piedalīties valdībā, bet arī valdībā valdīt, jo to taču noteica viņu partijas lēmums... Ja tomēr tā nebija, tas nemaz netraucēja s. d. biedru iefiltrēšanos visās valsts, pašvaldību un sabiedrisko iestāžu ienesīgajās vietās, ieskaitot pašu valsts kontroliera vietu, ko Latvijas brīvvalsts nebaidījās uzticēt pat Ivanovam, kas, pēc autora konstatējuma, savā laikā pieslējies komūnistiem, bet vēlāk komūnismā vīlies.

„1921. g. jūnijā LSDSP piedzīvoja lielākas biedru grupas atšķelšanos, daļa sociāldemokratisko deputātu nebija apmierināta ar partijas opoziciju, jo viņi atzina, ka partijai būtu jāatsākās no 1920. g. lēmuma par piedalīšanos valdībā tikai tad, ja tā gūst tur noteicēju iespaidu, un jāsamierinās ar mazāku līdzdalību valdībā," t. ir. to, kas katram īstam demokratiskam pilsonim bija skaidrs pats par sevi... Šo virzienu pārstāvēja M. Skujenieks, A. Petrēvics, V. Salnais, R. Dukurs, R. Lindiņš u. c. Kā V. Šalnais pastāsta, „visa labo grupa 1921. gadā sastāvējusi no 30 personām," bet 1921. gada jūnijā 17 deputāti izstājās no sociāldemokratu frakcijas un nodibināja „sociāldemokratu mazinieku frakciju," un „pēc tam šī grupa nodibināja arī savu partiju, nosaucot to par „Latvijas strādnieku sociāldemokratu - mazinieku partiju," saraujot saites ar saviem domu biedriem, kas, liekas, turpināja sekot senajiem sociāldemokratu-internacionālistu principiem, tāpat kā Pirmā pasaules kaŗa laikā.

„Atšķelšanās notika tādā brīdī, kad pati LSDSP vadība bija lēmusi iestāties koalicijas valdībā (!!!Referents.)" un „tagad sociāldemokratija bija gatava sadarboties arī ar zemnieku savienību"... „bet bez K. Ulmaņa," taču mazinieki „tādas valdības nodibināšanos... izjauca ar savu atšķelšanos un separātajām sarunām" un „vecā partija maziniekus asi apkaroja, uzskatot, ka viņi sašķēluši un vājinājuši partiju" un panāca, ka „arī sociālistiskā internacionāle, sekojot LSDSP prasībai, maziniekus neuzņēma savā sastāvā"... Kāpēc un uz kā pamatojās šāda prasība un minētās internacionāles nostāja? Mazinieki taču arī bija s. d.! Raksturīga arī s. d. mazvērtības apziņa, kas spieda tiem žēloties pie „lielajiem biedriem"...

„1921. g. LSDSP atstāja arī V. Dermanis... Savādā kārtā vecuma dienās šis kādreizējais pirmais maziniecisma paudējs Latvijā, tagad bija kļuvis par lielinieciskās padomju valsts simpatizētāju. Drīz pēc viņa izstāšanās no partijas Satversmes sapulce to izdeva tiesai par it kā viltotas naudas izplatīšanu, kas bija atrasta Dermaņa vadītās palīdzības komitejas Krievijas bada cietējiem naudas skapī. Dermani notiesāja un 1923. g. izsūtīja uz Krieviju, kur viņš gāja bojā Staļina vajāšanās 1937. g.." Autoram nekā nav ko piebilst pie Staļina „taisnās tiesas," ar kuŗas lēmumu bij. s. d. bija jāiet bojā, bet tas tomēr atrod ko iebilst pret Latvijas demokratiskās parlamentārās iekārtas izmeklēšanu un tiesu, raudzīdams mazgāt D. baltu no grēkiem, apgalvojot, ka D. bijis tikai „provokācijas upuris".

„Pirmoreiz s.-d. piedalijās valdībā 1923. g. J. Pauļuka (bezpart.) lielajā koalīcijā kopā ar centra partijām, latgaliešiem un zemnieku savienību, kuŗu pārstāvēja tās kreisais spārns ar Z. Meierovicu." „Pēc šīs valdības krišanas partija atbalstīja V. Zāmueļa centra valdību, bet 1926. g. 19. decembrī nodibināja vienīgo Latvijas kreiso valdību, kas pastāvēja līdz 1928. g. 23. janvārim."

Kaut gan ar šādu nostāju s. d. mazliet bija tuvinājušies īstas demokratijas principiem, tomēr pilnīgi tie no savas diktātoriskās domāšanas nebija varējuši atbrīvoties. Jo 13. kongress, gan izteicās par koalīcijas politiku, bet tai pašā laikā izņēmuma gadījumos, ja tai ir vairākums valdībā un nodrošināta valdības platforma uzstādīt partijas prasību izvešana," Kā tas savienojams ar demokratijas principiem, ja partija, kuŗai ir 21 deputāts, prasa sev šādas diktātoriskas tiesības..?

Abu naidīgo dvīņu: s. d. un komūnistu starpā norītēja nepārtraukta cīņa par strādnieku masu balsīm, resp. vietām Saeimā. „1928. g. komūnisti izmēģināja šķelt LSDSP, atraujot no tās kādu nelielu kreisi noskaņotu grupu, kas nodibināja „neatkarīgo sociālistu partiju," kuŗas priekšgalā nostājās A. Jablonskis (vēlākais komūnistu tieslietu komisārs Padomju Latvijā)", Dr. A. Kuršinskis (Kurcijs) un zv. adv. K. Dzelzītis, kas „jau 1925. g. bija no partijas izstājušies."

Pie tādas s.-d. politikas stūrgalvīgas turpināšanas, nerēķinoties ne ar Latvijas valsts interesēm, kas visai kļūmīgos starptautiskos apstākļos, kādos nācās dzimt Latvijas brīvvalstij un turpināt savu pastāvēšanu, prasīt prasīja, lai visa tauta stāv par savu valsti un tās demokratisko valdību, nedz ar kaut cik tālredzīgiem politiskiem pamatprincipiem, nav jābrīnās, ka s.-d. skaits Latvijas parlamentā noslīdēja no 33 deputātiem 1925. gadā līdz 21 deputātam 1931. gadā. Patiešām ir zināma likteņa ironija, ka piepildījās kāda marksisma dogma, bet tikai pretējā virzienā: „Uz laukiem bija zaudētas jaunsaimnieku alsis; viņu vairums pēc zemes iegūšanas sāka balsot par nesociālistiskām partijām." Arī uzlaboti saimnieciski apstākļi kādreiz noteic politisko domāšanu...

„Divos svarīgos posmos (neatkarības pirmajos un tās pēdējos gados")... Menders... „bija partijas faktiskais vadītājs." Autors atzīst, ka „Mendera vājās puses bija viņa marksistiskais doktrinārisms un mazsaticīgais raksturs (gluži kā pašam Kārlim Marksam, ref.), Tas viņu sanaidoja... ar otru redzamu partijas darbinieku... F. Cielēnu un partijas galveno saimniecisko lietpratēju Voldemāru Bastjāni." Tas tā esot bijis visā Latvijas neatkarības laikā.

Cik sastingusi ir bijusi s.-d. domāšana, liecina autora konstatējums, ka „neatkarības laikmeta pirmajos desmit gados LSDSP turējās pie savas pirmās, 1905. gada kongresā pieņemtās programmas ...daži papildinājumi un pārgrozījumi bija izdarīti 1914. g. kongresā Brisele un 1918. g. decembra konferencē." Sakarā ar to, dabiski varēja iedomāties, ka savā 1930. gada programmā s.-d. varēs uzrādīt kautcik jūtamu progresu, bet autors konstatē, ka „programmas principiālā daļa bija ieturēta marksistiskā garā," sakot, ka „tiks atsavināti lielkapitālam un lielajiem zmes īpašniekiem (Sic!) piederošie ražošanas, maiņas un satiksmes līdzekļi," kurus nodos „visas sabiedrības īpašumā un pārvaldīšanā."

„Kreisās valdības s.-d. ministri... nolēma pastiprināt SSS, un ārlietu min. F. Cielēns piešķīra tai valsts līdzekļus rokas ieroču iegādei," atzīstas autors, kas bija pats šīs s.-d. militārās organizācijas virsvadonis...

„Partijas politiku 1933. un 1934. g. vadīja kreisais spārns, uz kuŗu arī krīt daļa atbildības par notikumu gaitu," spiests atzīties autors. „Arī 1934. g. marta sārunās par jaunas valdības sastādīšanu partijas vadība negrozīja savu noraidošo viedokli pret koaliciju ar nesociālistiskām partijām un tādā kārtā neaizkavēja Ulmaņa valdības nodibināšanos." Partijas pēdējā kongresā, kas notika 1934. g. 5. un 6. maijā, Fr. Menders, runājot kā partijas priekšsēdis savā referātā par politisko stāvokli... izteicās: „Nekur nav rakstīts, ka Latvijā jābūt fašistu diktātūrai!" Izrādās, ka SSS bijusi arī sava spiegošanas organizācija, jo „arī pašā kongresa laikā 1934. g. 6. maijā SSS vadība nodeva partijas priekšsēdim Fricim Menderam jaunu informāciju par to, ka Ulmanis, Bērziņš un Balodis gatavojas ar aizsargu, policijas un armijas palīdzību izdarīt tuvākās nedēļās apvērsumu."

Par to, vai Ulmaņa „autoritāro iekārtu" varētu saukt par fašistisku diktātūru, kā to dara autors, varētu daudz strīdēties.

„Ulmaņa režīms pēc sava politiskā rakstura bija nacionāl diktātūra, kas galvenokārt bazējās uz bij. zemnieku savienības aprindām." Arī visas lielās Rietumeiropas demokratijas nacionālo briesmu laikā ir lietojušas ārkārtīgas pilnvaras, lai pasargātu valsti... Autors pats atzīstas, ka „tai nebija totālitārs raksturs" un „tā nebija tik smaga kā Hitlera, Musolini un Staļina diktātūras," bet autors stipri „pāršāvis par mēru," apgalvodams, ka Ulmaņa režīms bija arī daudz nebrīvāks par cariskās patvaldības politiskajiem apstākļiem pēc 1905. gada revolūcijas," kas jau ir tieša nepatiesība.

Nevar saprast, kāpēc autoram bija vajadzējis apmelot Rīgas apgabaltiesas prokuroru A. Karčevski, apgalvojot, ka „tas līdz 1924. g. Krievijā bija darbojies kā komūnists," lai gan mēs zinām, ka K. 1919. gadā strādājis armijas štābā kā noliktavas priekšnieks un laikā no 1922.-26. gadam bijis Latvijas universitātes studentu padomes priekšsēža biedrs. Par kuŗu laiku tas minētā laika sprīdī varēja darboties Krievijā, paliek neatklāts autora noslēpums... Visai labu prātu autors netur uz prokurora biedru A. Robežnieku, kas miris Sibirijas tundrā kā moceklis. Vai tā būtu autora atriebība par apsūdzības rakstu, ko tie sastādīja pret autoru?

„Izdarot netikumīgas (ref.) s.-d. deputātu apcietināšanu, pie trim no viņiem atrada saiņus ar revolveriem, kopskaitā apm. 150. Šie deputāti bija Bruno Kalniņš, Jūlijs Celms un Pēteris Ulpe." Vai tad šiem deputātiem savu likumīgo pienākumu veikšanai bija vajadzējis tik daudz revolveru? Likumdošanas darbu taču neveic ar revolveriem... un tāpēc pilnīgi pareizi pēc Latvijas likumiem šiem deputātiem inkriminēja „neatļautu ieroču glabāšanu smaga noziegumu sagatavošanai." Likumdevējiem un juristiem gan šādas lietas vajadzēja labāk saprast, un nerunāt par „inscenētu prāvu pret sociāldemokratu deputātiem."

Arī šoreiz s.-d. sūdzējās pie „lielajiem biedriem" Zviedrijā un Beļģijā, kā arī Tautu Savienībai un Soc. internacionālei.

Neviens zemnieku savienības loceklis gan nebūtu gājis žēloties ārzemēs „zaļai internacionālei," ja viņam būtu bijušas visas legālās iespējas savu taisnību panākt tiesas ceļā pašu mājās. S.-d. bija nelaba sirdsapziņa, un viņi baidījās Ulmaņa atriebības, bet tā nenāca, jo šis vīrs to nevēlējās. Tai vietā pirmās instances spriedumu pārsūdzēja un virstiesa uzdeva lietu skatīt cauri par jaunu citā sastāvā utt., kamēr visa lieta beidzās ar visai mīkstiem sodiem. Pašu Ulmani gan Krievijas markstisti apstrādāja pavisam citādi...

A. Buševics (vēlāk pilnīgi pieslējās komnistiem) un Kl. Lorencs (bij. Krievijas transitbankas direktors) nebija apcietināti, un viņi „vairākas dienas bēguļoja un šo laiku izlietoja, lai nodibiātu jaunu, nelegālu partiju," ko „nosauca par Latvijas sociālistisko strādnieku — zemnieku partiju. Vai grūti būtu uzminēt, ja zinām šo vīru pagātni, kur tie bija atraduši šo drošo patvērumu, lai nekavējoties varētu uzsākt nelegālas partijas darbību? „Kā jau nelegāla organizācija, tā nebija plaša, 1934.-1936. g. apvienoja tikai apm. 200 biedru," atzīmē autors. Vēl rakstruīgāks ir autora konstatējums, ka „cēlās arī pārmetumi pret vecās partijas politiku, ko atzina par pārāk mērenu... vainu nemeklēja vecās partijas kreisajā virzienā un koalicijas noraidīšanā kritiskā brīdī, bet, tieši otrādi, arī kreisā taktika nelikās bijusi pietiekami radikāla"... Raksturīgi arī, ka „vecās partijas labā spārna darbinieki jaunajā partijā aktīvi nepiedalījās. Vairums no viņiem to atbalstīja ar biedru maksām; bet citi tanī vispār neiestājās." Autors vai nu nav pietiekami objektīvi varējis vai gribējis šo posmu izpētīt un attēlot, jo tā vien liekas, ka šo jaunradušos partiju subsidēja un bīdija kāda cita vara, un autors būtu darījis visai pareizi, ja mums šo sakarību būtu pilnīgāki apgaismojis. Tad nebūtu jāuzminē.

Autors arī zina, ka „partijas biedru skaits bija apm. divreiz lielāks par LKP, kurā 1940. g. bija tikai 150 biedru."

Cik vāji ārpolītiķi s.-d. ir bijuši šai laikā, liecina autora citāts no kāda F. Cielēna (tā laika s.-d. atzītais gudrākais ārpolītiķis) raksta (Brīvībā1938. g.): ...„Tikai kopējā frontē ar 170 miljonu lielajām padomju tautām pret vācu fašismu un imperiālismu latvju tauta var glābties no draudošām briesmām, no bojā ejas. Latvijai nekavējoties būtu jānoslēdz militārā savienība ar Padomju Savienību... un aktīvi jāsagatavojas uz draudošo karu")!

(Nobeigums sekos)

Pieņemam pasūtījumus audumiem
Vienmēr krājumā:
latviski spilveni un sedziņas
HANDWEAVING
Studio
238 Bloor St., W, Toronto

Internacionālā jaunatnes organizācija

Nesenajā pagātnē Toronto pilsētā latviešu draugs, advokāts Artūrs M. Malonijs (Arthur M. Maloney) bija aicinājis kanadiešu un jaunkanadiešu jaunatnes pārstāvjus uz kopīgu apspriedi Sīveja viesnīcā, kur pārrunāja politiskus, un saimnieciskus jautājumus. Sanāksmes dalībniekus informēja par jaunatnes organizācijas turpmākajām darbības gaitām. Vadībai dzīvi interesējās par jaunkanadiešu vēlmēm, lūdzot noskaidrot visas vietējās problēmas, par cik tās skar jaunkanadiešus.

M. Malonijs ir jaunatnes pārstāvis un konservatīvi — progresīvo partijas kandidāts nākamajās parlamenta vēlēšanās. Viņš ir ļoti ieinteresēts par jaunkanadiešu piedalīšanos Kanadas politiskās dzīves veidošanā, kā arī ir labi informēts par mūsu zemi un tautu. 8. maijā Kurzemes cietokšņa piemiņas aktā sv. Andreja baznīcas zālē savā runā viņš operēja ar ļoti precīziem datiem par Latvijas likteni. Kad viņam jautāju, kur ņēmis šo informāciju, viņš nosauca Dr. A. Spekkes vēstures grāmatu un daudzas citas, kuŗas iznākušas angļu valodā. Šīs grāmatas viņš ar lielu interesi lasījis.

Sanāksmē bija ieradušies gandrīz visu nacionālo grupu jauniešu pārstāvji. No latviešiem bija aicināti P. Broks un A. Bogdāns. Abi arī tika uzstādīti par kandidātiem Internacionālās jaunatnes organizācijas komitejā, bet nekandidēja, kamēr nebūs labi iepazinušies ar minētās organizācijas mērķiem un darbību tuvāk.

VAINĪGO VĀRDUS TURPMĀK PUBLICĒS

Latvieši arvien lepojušies ar darba un skaistuma mīlestību, tādēļ nav nekāds brīnums, ka šo mīlestību ik uz soļa sastopam Sidrabenes veidošanā un izkopšanā. Nedaudzos gados bez neviena algota strādnieka paveiktā ēku būve bērnu vasaras nometnē, izrakta aka, salabots ceļš, izbūvēts aizsprosts peldētavai, un visa Sidrabenes apkārtne izdaiļota, aptīrīta un apstādīta. Uzturēdami dzīvu daiļuma mīlestību un darba tikumu, šie cilvēki ziedojuši savu brīvo laiku un atpūtu, lai veidotu mūsu jaunatnei un latviešu sabiedrībai skaistu un patīkamu atpūtas vietu.

Izmantojot Sidrabenes viesmīlību, 9. jūnijā tur notika jaunatnes salidojums, kas gadījās vienā laikā ar sezonas atklāšanas sarīkojumu. Un sabraukušie jaunieši un viesi no pilsētas līdz vēlai naktij priecājās deju priekos.

Kad sarīkojums ap pusnakti izbeidzās un vairums tautiešu aizbrauca mājā, dažas grupas vēl palika pie ugunskuriem dziedot. Uz rīta pusi upes krastā sākās blaustīšanās un pudeļu sišana. Šo nakts varoņu izdarību rezultātā takas un celiņi uz upi un arī pati peldētava tika piekaisīti ar pudeļu lauskām un šķembām. Vīri, kas sevi sauc par veco zemūdens kapteini un zemnieka dēliem, apgalvoja, ka viņi nebaidoties no 12 policistiem; viņi zinot Kanadas likumus. Šie paši vīri pie vārtiem negribēja ieejas biļetes pirkt, jo lūk, ja pie $1 pieliek 10 c. tad iznāk vēl viena kaste alus. Daži pat pieturēja mašīnas pie tiltiņa un izlaida pusi vīru krūmos, un citi bravūrīgi apgalvoja, ka nebraucot uz balli, tikai ciemos, bet uz dejas grīdas bija pirmie.

Vietā, kur ap ugunskuru bija pulcējušies šādi viesi, krasta malā augošie koki bija nocirsti, atstājot tikai metru garus stumbrus. Pats ugunskurs pilns sasistu pudeļu un ēdienu atlieku. Tā, lūk, aug un lepojas „latviešu zieds" Kanadā.

Šoreiz neesmu nevienu vainīgo vārdā saucis. Tak, ja šādi varoņdarbi atkārtosies, darīšu to bez žēlastības, lai latviešu sabiedrība iepazīstas ar savu „lepno ziedu."

Pauls Būmanis,
Sidrabenes pārvaldes pr-ks.

TELEFONA SARUNA NO ŅUJORKAS AR RĪGU

Padomju Latvijas ministru prezidenta vietnieks pasaka, ka nekādu politisku pārmaiņu nebūšot

Tā laikam bija pirmā reize pēc 16 gadiem, kad kāds no Ņujorkas varja pa tālruni sarunāties ar Rīgu. Šī telefona saruna notika 13. jūnijā, plkst. 11 dienā (pēc Ņujorakas laika), kad Komitejas Latvijas brīvībai loceklis Alfreds Bērziņš sarunājās ar Latvijas PSR ministru padomes priekšsēža otro vietnieku M. Plūdoni. Ir bijuši daži gadījumi, kad no Baltijas valstīm kāds ir dabūjis telefona sarunu ar ārzemēm, bet ja kāds gribēja no brīvās pasaules runāt ar kādu cilvēku Padomju Savienībā, tad tam pateica, ka tas nav iespējams.

Doma dabūt telefona sarunu ar Rīgu radās Komitejā Latvijas brīvībai sakarā ar baumām par satelita stāvokļa piešķiršanu Baltijas valstīm. Bij. sabiedrisko lietu ministrs Alfreds Bērziņš pieprasīja sarunu ar Latvijas PSR ministru prpezidentu Vili Lāci, ar kuŗu tas bija personīgi pazīstams. Telefona sarunu pieteica Ņujorkas centrālē plkst. 9.45, aizrādot, ka A. Bērziņš grib runāt ar V. Lāci. Apm. pēc stundas telefonā atbildēja sievietes balss no Maskavas, kas runāja labā angļu valodā. Viņa zināja pateikt, ka V. Lācis esot slims un apprasījās, vai Bērziņa kungs negribētu runāt ar Padomju Savienības ministru padomes priekšsēdi (t. i. Bulgāņinu). No Ņujorkas tad prasīja, vai var dabūt sarunu ar Latvijas ministru padomes prsēža vietnieku Plūdoni. Pēc dažām minūtēm atsaucās V. Lāča sekretāre, kuŗas vārds, cik to varēja saprast telefonā, bija Gēla. Tā nesaprata angliski. A. Bērziņš viņai jautāja latviski, vai nevar runāt ar V. Lāci. Tā atbildēja, ka Lācis būšot darbā pēc divām nedēļām. Viņa runāja lauzītā latviešu valodā. A. Bērziņš tad jautāja vai nevar runāt ar ministru padomes prsēža vietnieku Plūdoni. To varot. Saruna pēc A. Bērziņa atstāstījuma noritēja apmēram šādi:

— Vai es varētu runāt ar Plūdoņa kungu?

„Esmu pie telefona," tas atbildēja.

—Šeit runā Alfreds Bērziņš no Ņujorkas. Vai jūs man varētu atbildēt uz dažiem jautājumiem?

„Uz kādiem jautājumiem?"

— Rietumu valstu presē parādījušies raksti, ka Latvijai piešķiršot satelita stāvokli. Vai šai informācijai ir kāds pamats?

„Nesaprotu šo jautājumu."

— Vai ir paredzams, ka Latvija iegūs neatkarību un kļūs par „tautas republiku," tāpat kā Polija un Čechoslovakija?

„Šīm baumām nav nekāda pamata. Dažas ministrijas, kas līdz šim bija pakļautas tieši Maskavai, tagad pārvērstas par Latvijas republikas ministrijām. Bet tas ir tikai saimnieciskā plāksnē. Turpretim politiskā ziņā nekas nav mainījies un arī nemainīsies." (pēdējos vārdus Plūdonis izrunāja ar uzsvaru).

— Man ir vēl viens jautājums. Kas noticis ar Kārli Ulmani?

„Par kādu Ulmani jūs jautājat?"

— Par deportēto valsts prezidentu.

„Esmu dzirdējis, ka viņš ir miris."

— Vai jūs varētu pateikt, kad un kur viņš miris?

„Nezinu."

Šinī vietā saruna pārtrūka. Vai nu Plūdonis bija nolicis klausuli vai arī centrāle bija pārtraukusi sarunu. Saruna bija labi dzirdama. Telefona sarunas pārraida pa radio.

Matīss Plūdonis dzimis 1892. g. Talsu apr. Vandzenes pagastā kalpu ģimenē. Pilsoņu kaŗa laikā viņš bija sarkano armijā. 1922. g. viņš demobilizējās, pēc kam vadījis zivju rūpniecības kantori Vladimirā, vēlāk Kemā. 1925. gadā viņš ir Ļeningradas zivju rūpniecības nodaļas vadītājs. 1940. g. viņam ir atbildīgs amats Zivju rūpniecības tautas komisiāriātā. 1944. g. Plūdoni iecel par Padomju Savienības zivju rūpniecības ministra vietnieku. Vēlāk viņu atsūtīja uz Latviju, kur tas sākumā bija V. Lāča pirmais vietnieks, bet pag. gada septembrī par pirmo vietnieku kļūst krievs Skopkins, un Plūdonis par otro vietnieku.

VECĀKU SAPULCE

Sidrabenes bērnu vasaras nometnes bērnu vecāki lūgti ierasties trešdien, 20. jūnijā, plkst. 19.30 sv. Andreja baznīcas zālē uz vecāku pilnsapulci. Sapulces darba kārtībā: informācija par nometni, vecāku pārstāvju izraudzīšana nometnes padomē un dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Sakarā ar paredzamo nometņotāju skaita pieaugšanu, vēl vajadzīgas pa vadītājai - audzinātājai meitenu un bērnu dārza vec. grupām. Interesenti lūgti pieteikties un saņemt tālāku informāciju no J. Pālena, 40 Auburn Ave, tel. LE 3-4120, Toronto.

Padomju garīdznieki aizlidojuši no Ņujorkas

Padomju garīdznieku aizlidošana no Ņujorkas, tāpat kā ierašanās, bija saistīta ar nokavēšanos un dažādiem pārsteigumiem. Garīdznieku aizlidojums bija paredzēts 13. jūnijā, plkst. 10 vakarā. Visi astoņi garīdznieki, to skaitā arī G. Turss. jau bija ieņēmuši vietas lidmašīnā, kad kāda nepazīstama persona pa telefonu pateica, ka lidmašīnā esot novietota bumba. Padomju garīdznieku apsardzībai bija nozīmēti 27 policijas darbinieki. Ieradās vēl speciāla policijas nodaļa, kas sāka pārmeklēt lidmašīnu un tur novietoto bagāžu, bet neko neatrada. Lidmašīna pacēlās gaisā ar 4 stundu nokavēšanos pl. 2 naktī.

Mētropolīts Nikolajs izteicās atzinīgi par gādību, kāda viņiem šeit parādīta. Pirms aizlidošanas viņš paskaidroja preses pārstāvjiem, ka Amerikas baznīca varot darboties vispusīgāki, kamēr Krievijas baznīcai esot jācīnās ar antireliģisko propagandu.

Par māc. G. Tursu ir zināms, ka viņš Amerikā ticies ar vairākiem latviešiem, ar kuŗiem viņam bijušas garākas personiska rakstura sarunas.

APKĀRT ZEMES LODEI

Slavenā angļu zelta un sudrabkaļu firma Mappin and Welb, kas arī Elizabeti 2. apgādā ar rotas lietām, nolēmusi likvidēt savu veikalu Londonas Oksfordas ielā. Firmas šefs paskaidrojis, ka veikala apkārtne neesot vairs tik smalka kā agrāk. Bērni veikala skatlogus nokēpājot ar saldējumu, un tāds skats, protams, atbaidot visus cēlākos un naudīgākos rotas lietu pircējus.

Parīzes autogrammu tirgū Rietumvācijas kanclera Dr. K. Ādenauera paraksts maksā 3500 franku (drusku vairāk kā 10 dol.), bet itāliešu filmu zvaigžņu — Sofijas Lorenas un Džīnas Lolobridžidas autogrammas maksā pat dolaru vairāk. Hitlera parakstu var pirkt par apm. 1 dolaru, bet tagadējā vācu sociāldemokratu vadoņa Olenhauera paraksts maksā 8 dolarus. Eizenhauera autogramma maksā 14 dol. Bulgāņina paraksts ir gandrīz tikpat dārgs kā Ēdinburgas hercoga autogramma — 20 dolaru, bet Alberta Einšteina paraksts nemaksā vairāk kā 75 centi.

Pārvietojot kādu vecu Budas statuju uz jaunu templi, tai atplīsis ģipša gabals, un zem tā atklājusies Budas statuja tīrā zeltā, kas sver „tikai" pusotras tonnas. Domā, ka zelts apklāts ar ģipsu 18. g. s., lai Budas vērtīgo statuju pasargātu no nolaupīšanas.

SPORTS

SACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Toronto vieglatlētikas sacīkstēs svētdien piedalījās arī tālais viesis E. Gremze no Kirklandleikas. Uzrādītie rezultāti visumā krietni, sevišķi atzīmējams būtu jaunā Uiskas atkārtotais Kanadas latviešu rekords augstlēkšanā — 1.75 m. Krietnu progresu uzrāda arī sprinters K. Pavasars, kamēr sieviešu sacensībās par krietnākiem varētu atzīmēt D. Toras rezultātu augstlēkšanā 1.43 m un V. Viškeres — 10.06 m lodes grūšanā.

Sacīkšu techniskie rezultāti:

Vīriešiem:

100 m: Pavasars 12.2; Virkavs 13.0. 200 m.: Teteris 24.5; Pavasars 24.6; Virkavs 25.6.

400 m.: Teteris 55.5

1000 m: Virkavs 2:51,1, Gremze 3:05.8.

Augstlēkšanā: Uiska 1.75, Bergvalds 1.65.

Lode: Bergvalds 13.19, Ildens — 11.91, Zaķis 11.29.

Disks: Bergvalds 40.18, Zaķis— 35.82.

Šķēps: Miķelsons 51.64, Bernāts 50.72, Bergvalds 41.92.

Sievietēm:

60 m.: Vilsone 8.8; Ādmine 99.1.

80 m. barj.: Ādmine 15.8, Skujiņa 16.00.

Augstlēkšanā: Vilsone 4.48, Ādmine 4.39, Skujiņa 3.98.

Lode: Viškere 10.06; Ādmine 9.42 Avotiņa 9.33.

Disks: Viškere 30.57, Ādmine — 23.80.

Šķēps: Avotiņa 24.92.

No iepriekšējo pārbaudes sacīkšu labākiem rezultātiem atzīmējams R. Miķelsona 54.02 šķēpa raidījums, veseŗa metēji sasnieguši šādus rezultātus: Poltroks 41.48, Vasilis 35.45, Bergvalds 31.30.

Tradicionālajās Vasarsvētku sacīkstēs Vaitsitijas stadionā Anglijā dzīvojošie mūsu diska metēji — Feldmanis un Laudobelis ierindojušies 4. un 6. vietās ar rezultātiem 42.70 m., resp. 40.15 m.

DEIVIDS SAIMS LABO PASAULES REKORDU 220 JARDOS

Atlantijas okeana piekrastes konferences vieglatlētikas meistarsacīkstēs Dūrhemā, Ziemeļkarolainā, Djūka universitātes stud. Deivids Saims sasniedza jaunu pasaules rekordu 220 jardos — 20,1 sek., par 0,1 sek. labojot Pētona 1949. g. sasniegto līdzšinējo rekordu — 20.2 sek. S. uzvarēja arī 100 jardos — 9.5 sek. un 220 jardu barjērskējienā — 23.5 sek.

BLĒRS LABO ASV REKORDU VESEŖA MEŠANA

Bostonas universitātes students K. Blērs amatieŗu sporta apvienības rīkotajās īpašās veseŗa mešanas sacīkstēs Bostonā sasniedza jaunu ASV rekordu — 64.39 m, par 51 cm pārspējot H. Kanollija līdzšinējo rekordu — 63.88 m. B. sasniegums ir arī otrs labākais šī gada varējums pasaulē, aiz pasaules rekordista krieva M. Krivonosova neoficiālā pasaules rekorda— 65.85 m.

D. STJUARTS VEIC 2.063 M AUGSTLĒKSANA

Faietevillē, Arkansā, Dienvidu metodistu univ. stud. D. Sjūarts sasniedza 2.063 m augstlēkšanā.

100 jardos jaunā pasaules rekorda laikā — 9,2 sek. — uzvarēja Teksasas univers. stud. R. Uildens, taču spēcīgā aizmugures vēja dēļ šo sasniegumu nevar apstiprināt par oficiālu rekordu.

MEKENZIJS UZVAR 10.000 M

Amatieŗu sporta apvienības un Jānkersas Pekoja kluba rīkotajā Ol. spēļu 10.000 m sagatavošanās skrējienā Jānkersā, Ņujorkā, 26 dalībnieku konkurencē uzvarēja Ņujorkas Pionieŗu kluba pārstāvis G. Mekenzijs — 32:58.5 min., taču paliekot 2:26.5 min. aiz oficiālā ASV rekorda — 30:32.0 min. 2. v., apm. 800 m aiz uzvarētāja, ierindojās Ņujorkas atlētu kluba pārstāvis G. Diksens — 35:05.0 min.

NORRIS LABO ANGLIJAS REKORDUS

34 g. v. ogļraktuvju strādnieks Freds Norris vieglatlētikas sacīkstēs Uoltonā, Anglijā, sasniedza jaunu Anglijas rekordu 1 stundas skrējienā — 12 jūdzes 69 jardi 1 pēda, palikdams tikai nepilnu 741 jardu aiz „čechu lokomotīves", Emīla Zatopeka oficiālā pasaules rekorda — 12 jūdzes 810 jardi. Šinī pašā skrējienā N. laboja arī līdzšinējo oficiālo Anglijas rekordu 12 jūdžu skrējienā, distanci veicot 59:51,6 min.

MAKĒ — JAUNS DRAUDS ŠĶĒPRAIŽU „GALVGALAM"

8. reizi — un 3. reizi pēdējo dienu laikā —savu Francijas rekordu šķēpa mešanā laboja 34 g. vecs francūzis Michels Makē, pēdējās sacīkstēs sasniedzot respektējamu 79,01 m tālumu, kas ir tikai 1,74 m aiz pola Januša Sidlo oficiālā Eiropas rekorda — 80,75 m. M. sasniegums ir arī otrs labākais šī gada varējums pasaulē, aiz amerikāņa Sai Janga iespētā 79,16 m.

G. G.

CONTINENTALLĪGAS SPĒLĒ
PIRMDIEN, 25. JŪNIJĀ, PLKST. 8.45
PUGLIA (italieši) - DV
Millen stadionā (Danforth-Broadview),
Toronto